

Lokalny Program Rewitalizacji
Gminy Wisła do roku 2023

Opracowanie:

Gmina Wiśła

www.wisla.pl

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

www.deltapartner.org.pl

Zespół redakcyjny: Kordian Gawlik, Roman Gruszczyk, Gabriela Mikrut, Bartosz Tyrna

Spis treści

Wprowadzenie.....	7
1. Podstawa prawna	9
1.1 Zasady horyzontalne rewitalizacji	9
1.1.1 Partycypacja społeczna	9
1.1.2 Kompleksowa diagnoza.....	10
1.1.3 Koncentracja interwencji	10
1.1.4 Planowanie finansowe	10
2. Zgodność LPR z dokumentami strategicznymi	12
2.1 Komplementarność z dokumentami na poziomie ponadlokalnym.....	13
2.2 Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym.....	16
3. Charakterystyka społeczno-gospodarcza Gminy Wiśła	20
3.1 Położenie i układ funkcjonalny Gminy Wiśła	20
3.2 Tło społeczno-gospodarcze Gminy Wiśła	21
3.2.1 Sfera społeczna	21
3.2.2 Sfera gospodarcza	30
3.2.3 Sfera środowiskowa	33
3.2.4 Zagospodarowanie przestrzenne	34
3.2.5 Sfera techniczna	36
3.3 Podsumowanie	38
4. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego - delimitacja.....	39
4.1 Metodyka wyznaczania zasięgu obszaru zdegradowanego	39
4.2 Wybór jednostek porównawczych	40
4.3 Wybór kryteriów (wskaźników) delimitacji.....	41
4.4 Szczegółowa analiza w zakresie spraw / problemów społecznych	42
4.5 Analiza pozostałych czynników rozwojowych (ekonomicznych i technicznych)	45
4.6 Wnioski i wyznaczenie obszaru zdegradowanego	48

4.7 Ostateczne wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	52
4.8 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	52
4.8 Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji	54
4.9 Podsumowanie	71
5. Badania sondażowe – wyniki konsultacji społecznych	72
6. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.....	83
7. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	85
8. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań	87
8.1 Cele rewitalizacji oraz kierunki działań	87
9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	90
9.1 Fiszki projektowe w zakresie rewitalizacji Wiśły	91
10. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	108
11. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych	109
11.1 Komplementarność przestrzenna.....	109
11.2 Komplementarność problemowa	111
11.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	113
11.4 Komplementarność międzyokresowa.....	113
11.5 Komplementarność źródeł finansowania	114
11.6 Mechanizm integracji	114
12. Ramy finansowe programu rewitalizacji	116
13. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja	118
13.1 Struktura zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji.....	118
13.2 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu.....	119
14. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej	122
15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	124
Załącznik nr 1 Mapa obszaru LPR.....	126

Spis grafik.....	127
Spis tabel.....	127
Spis wykresów.....	127

Wprowadzenie

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023 jest podstawowym dokumentem dotyczącym gminnej polityki w zakresie rewitalizacji obszaru, który został uznany za zdegradowany. Zawartość merytoryczna niniejszego dokumentu uwzględnia w pełni *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, zatwierdzone przez Ministra Rozwoju, a także opracowanie *Zasady wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020* (załącznik do Uchwały nr 148/169/V/2017 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 31 stycznia 2017 r.). LPR to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno - funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego.

Zgodnie z powyżej przytoczonymi dokumentami, rewitalizacja rozumiana jest jako kompleksowy, skoordynowany, wieloletni, prowadzony na określonym obszarze proces przemian przestrzennych, technicznych, społecznych i ekonomicznych, inicjowany przez samorząd terytorialny w celu wyprowadzenia tego obszaru ze stanu kryzysowego, poprzez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju. Jednocześnie działania rewitalizacyjne, w tym związane z rewitalizacją przestrzenną, będą podporządkowane celom społecznym związanym z redukcją ubóstwa i wykluczenia społecznego.

Celem rewitalizacji jest poprawa warunków przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych mieszkańców, co jest również głównym celem polityki władz gminy. Poza aplikowaniem o środki pomocowe zostaną również rozważone inne możliwości finansowania przedsięwzięć zmierzających do rewitalizacji zagrożonych obszarów gminy.

Niniejszy dokument powstał dzięki ogromnemu zaangażowaniu pracowników Urzędu Miasta w Wiśle oraz przy aktywnym uczestnictwie społeczności lokalnej (mieszkańcy, przedsiębiorcy, osoby działające w sektorze organizacji pozarządowych). Tym samym opracowanie ma charakter oddolny. Uwzględnia z jednej strony formalne i prawne wymagania co do rewitalizacji, z drugiej uwzględnia ważny interes społeczny.

W ramach tworzenia *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023* zapewniona została szeroka partycypacja społeczna, zarówno na etapie wyznaczania obszaru oraz jego diagnozy, jak również końcowej weryfikacji całości opracowania. Potencjalne finansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych ma charakter dwufunduszowy - w oparciu o środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), jak również z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Zasięg terytorialny obszaru rewitalizacji może obejmować maksymalnie 20% powierzchni gminy i 30% jej mieszkańców,

a środki pozyskane na działania społeczne - „miękkie” mają mieć charakter wiodący w stosunku do inwestycji w infrastrukturę techniczną.

W kontekście nowego podejścia do zagadnienia rewitalizacji w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014-2020, władze miasta Wiśła zdecydowały o opracowaniu dokumentu, który określa zakres i kierunki rewitalizacji w gminie. Podstawowym celem sporządzenia Programu Rewitalizacji jest określenie obszaru zdegradowanego, przeznaczonego do rewitalizacji na terenie Gminy Wiśła oraz wskazanie przedsięwzięć mających na celu rozwiązania zidentyfikowanych problemów i zjawisk kryzysowych, zwłaszcza tych społecznych.

1. Podstawa prawna

Korzystając z zapisów art. 52. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777, z 2016 r. poz. 1020, 1250), samorząd Miasta Wiśła skorzystał z zapisu wskazującego, że „do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, strefy, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne”. W związku z przedstawionymi uwarunkowaniami prawnymi przedmiotowy dokument został opracowany na podstawie:

- *Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2016 poz. 446),*
- *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 2 sierpnia 2016 r. wydanych przez Ministerstwo Rozwoju,*
- *Dokumentu: Zasady wsparcia rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (załącznik do Uchwały nr 148/169/V/2017 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 31 stycznia 2017 r.).*

Zakres przedsięwzięć i działań rewitalizacyjnych ujętych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023* jest ściśle powiązany z zapisami Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020 oraz Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020. Natomiast omówienie zgodności niniejszego dokumentu z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym, o zasięgu krajowym i europejskim, przedstawione zostało w odrębnym rozdziale.

1.1 Zasady horyzontalne rewitalizacji

1.1.1 Partycypacja społeczna

Do prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023* włączono przedstawicieli różnych grup interesów: mieszkańców miasta, organizacji pozarządowych oraz instytucji zajmujących się pomocą społeczną i bezpieczeństwem na terenie miasta. Dodatkowo przeprowadzono otwarte spotkania informacyjne i konsultacyjne z radnymi Rady Miasta Wiśła. Podczas prac nad diagnozą oraz założeniami Programu wykorzystano metody badawcze, pozwalające dotrzeć do możliwie szerokiej grupy mieszkańców, umożliwiające uzyskanie opinii i indywidualnych ocen dotyczących kondycji poszczególnych obszarów definiowanych jako problemowe. Dokonano dystrybucji ankiety rewitalizacyjnej w wersji elektronicznej oraz papierowej. Przeprowadzono wywiady z podmiotami zainteresowanymi kooperacją w ramach działań rewitalizacyjnych w formie spotkań bezpośrednich oraz indywidualnych wywiadów pogłębionych (IDI – Individual In-depth Interview), polegających

na bezpośredniej rozmowie moderatora z respondentem. Proces uspołecznienia *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśla do roku 2023* był jednym z ważniejszych okoliczności tworzenia LPR i został szczegółowo opisany w rozdziale 14. niniejszego opracowania.

1.1.2 Kompleksowa diagnoza

Diagnoza przeprowadzona na potrzeby niniejszego opracowania ma charakter kompleksowy, realizowany w oparciu o analizę danych ilościowych oraz jakościowych. Wyznaczenie obszarów kryzysowych zostało poparte analizą porównawczą, udowadniającą konieczność podjęcia kompleksowej i skoordynowanej interwencji na wyodrębnione obszary. Ze względu na konieczność przedstawienia danych dedykowanych każdemu z wyznaczonych obszarów zdegradowanych, korzystano z informacji gromadzonych przez odpowiednie referaty i jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Wiśle. Dodatkowo pozyskano szczegółowe dane dotyczącego każdego z wyznaczonych obszarów z instytucji, takich jak Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie czy Komisariat Policji w Wiśle. W wymiarze jakościowym, poza przeprowadzonym procesem ankietyzacji i pozyskiwaniu informacji w ramach organizowanych spotkań i wywiadów telefonicznych m.in. z liderami społeczności lokalnych i organizacjami pomocowymi - przeprowadzano wizje lokalne zdegradowanych obszarów.

1.1.3 Koncentracja interwencji

Koncentracją interwencji w wymiarze terytorialnym - najważniejszym efektem prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Wiśla do roku 2023*, było wyznaczenie czterech ściśle ograniczonych terytorialnie obszarów o charakterze kryzysowym. Finalnie do rewitalizacji wybrano jeden obszar - Wiśla Centrum. Jego łączna powierzchnia nie przekracza 20% powierzchni Gminy Wiśla, i nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Intensyfikacja interwencji w wymiarze tematycznym - zaplanowane działania w ramach zintegrowanych projektów rewitalizacyjnych obejmują określone dziedziny przewidziane do realizacji ze środków finansowych Unii Europejskiej: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Wymiar społeczny oraz techniczny i przestrzenny został zdefiniowany w oparciu o kompleksową diagnozę sytuacji społecznej Gminy Wiśla, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów kryzysowych.

1.1.4 Planowanie finansowe

Planowanie finansowe *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśla do roku 2023* było przeprowadzone w oparciu o możliwości rzeczywistego zbudowania montażu finansowego dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Uwzględnia możliwość finansowania planowanych zadań z różnych źródeł. Projekty gminne posiadają zabezpieczenie w postaci wkładu finansowego

w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Szczegółowe informacje na temat montażu finansowego znajdują się w rozdziale 12. niniejszego opracowania. Założenia finansowe częściowo mają charakter indykatorywny wynikający z długookresowego charakteru dokumentu oraz potencjalnych zmian w zakresie wdrażania Lokalnych Programów Rewitalizacji. Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno - funkcjonalnego, technicznego, środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Planowanie interwencji w formie wiązek (wzajemnie powiązanych ze sobą projektów) wyklucza realizację tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt, które nie skutkują długotrwałymi zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

2. Zgodność LPR z dokumentami strategicznymi

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023 jest dokumentem o charakterze operacyjnym, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie ram dla skutecznej interwencji publicznej ukierunkowanej na wyznaczone obszary kryzysowe/problemowe. Co równie ważne, w ramach wypracowanych założeń planistycznych, dokonano identyfikacji celów i metod pozwalających na zniwelowanie kluczowych deficytów obszarów problemowych, które w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej powinny korespondować z założeniami na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym. Zatem, należy podkreślić, iż niniejszy Program jest z jednej strony zgodny z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym oraz z drugiej strony, tworzy płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i samorządu.

Na poziomie europejskim, Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023 jest zgodny z następującymi aktami prawnymi o charakterze ogólnym:

- *Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020* (Dz. U. z 2016 r. poz. 217),
- *Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006* (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013 r. z późn. zm.),
- *Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego* (Dz. Urz. UE L 138 z 13.05.2014 r. z późn. zm.).

Zgodność niniejszego Programu z poszczególnymi dokumentami planistycznymi przedstawiono w dwóch poniższych podrozdziałach. Dokonano podziału z uwagi na zasięg terytorialny danego

dokumentu, opisując spójność dokumentu w skali makro oraz charakter powiązań LPR-u z dokumentami strategicznymi oddziałującymi bezpośrednio na otoczenie społeczno-gospodarcze Gminy Wisła.

2.1 Komplementarność z dokumentami na poziomie ponadlokalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym

Strategia Europa 2020

Cel główny: „Osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny – dzięki bardziej efektywnym inwestycjom w edukację, badania naukowe i innowacje; zrównoważony – dzięki zdecydowanemu przesunięciu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej; oraz sprzyjający włączeniu społecznemu, ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa”.

Dokument LPR wpisuje się bezpośrednio w następujące obszary strategiczne:

- Bezrobocie wśród młodzieży, poziom zatrudnienia kobiet i osób starszych,
- Środowisko dla rozwoju przedsiębiorczości,
- Infrastruktura oraz środowisko dla rozwoju przedsiębiorczości.

Programowanie perspektywy finansowej 2014-2020 - Umowa Partnerstwa

Dokument LPR dla Wisły wpisuje się bezpośrednio w następujące cele tematyczne Umowy Partnerstwa:

- Cel tematyczny 3. Wzmacnianie Konkurencyjności MŚP,
- Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną,
- Cel tematyczny 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem,
- Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- Cel tematyczny 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników,
- Cel tematyczny 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem,
- Cel tematyczny 10. Inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie,
- Cel tematyczny 11. Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Spójność LPR Wisła z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wyraża się w spójności na poziomie następujących celów:

- Cel 2 Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialnej, równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,
- Cel 3 Poprawa dostępności terytorialnej kraju w równych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury,
- Cel 4 Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,
- Cel 5 Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
- Cel 6 Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Spójność LPR Wisła ze Strategią Rozwoju Kraju wyraża się w realizacji następujących obszarów i celów:

Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo

- Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem:
 - I.1.1. Uporządkowanie kompetencji umożliwiające realizację działań rozwojowych
 - I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego

Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym

- Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki
 - II.2.1. Zwiększenie produktywności gospodarki
 - II.2.2. Wzrost udziału przemysłów i usług średnio i wysoko zaawansowanych technologicznie
 - II.2.4. Poprawa warunków ramowych dla prowadzenia działalności gospodarczej
- Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego:
 - II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej
 - II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego
 - II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej
- Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:
 - II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami
 - II.6.4. Poprawa stanu środowiska
 - II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu
- Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu:
 - II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych
 - II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich

Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

- Cel III.1. Integracja społeczna:
 - III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych:
 - III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmocniania potencjału obszarów wiejskich
 - III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Spójność LPR Wiśła z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego wyraża się 2010-2020 poprzez realizację następującego celu strategicznego:

„Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju - wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym”. KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku, które wpisują się w specyfikę przedmiotowego opracowania:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Proces rewitalizacji w Gminie Wiśła zakłada zadanie z zakresu gospodarki niskoemisyjnej. Wobec tego LPR Wiśła jest zgodny w zakresie następujących celów szczegółowych:

- Cel szczegółowy 1: Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii,
- Cel szczegółowy 2: Poprawa efektywności energetycznej,
- Cel szczegółowy 3: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami,
- Cel szczegółowy 4: Rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych,
- Cel szczegółowy 5: Zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami,
- Cel szczegółowy 6: Promocja nowych wzorców konsumpcji.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego ŚLĄSKIE 2020+

Dokument LPR Wiśła wpisuje się w cele rozwojowe Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego, a zwłaszcza cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność.

- Cel operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy
 - Kierunki działań: 3. Tworzenie warunków dla wykorzystywania przez gospodarkę regionu potencjału osób o ograniczonej aktywności zawodowej, w tym rozwój elastycznych form zatrudnienia, praca na odległość, usuwanie barier w podejmowaniu pracy.
- Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym

- Kierunki działań: 4. Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług wolnego czasu wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. 5. Wsparcie i promocja rozwoju podmiotów działających w obszarze ekonomii społecznej. 6. Rozwój mechanizmów wspierających wzrost zatrudnienia i inicjatyw lokalnych w tym zakresie.

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie.

- Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa
 - Kierunki działań: Stworzenie systemu profilaktyki zdrowotnej, w tym działania na rzecz ograniczania chorób i uzależnień cywilizacyjnych oraz promocja zdrowego i aktywnego trybu życia, z uwzględnieniem zmian demograficznych. 4. Tworzenie warunków dla aktywnego i zdrowego stylu życia, w tym rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. 5. Promocja, modernizacja, rozwijanie i integracja systemu szlaków i infrastruktury rowerowej.
- Cel operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców.
 - Kierunki działań: 1. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty edukacyjnej na wszystkich poziomach nauczania odpowiadającej potrzebom rynku pracy oraz kształtującej postawy przedsiębiorcze i kreatywne. 2. Wprowadzenie działań z zakresu monitoringu i ewaluacji polityki edukacyjnej w województwie i zapotrzebowania na określone kompetencje. 3. Wzmocnienie kształcenia kluczowych umiejętności i kompetencji uczniów m.in. poprzez organizowanie tematycznych i praktycznych kursów zawodowych we współpracy z pracodawcami. 4. Wsparcie działań i rozwój infrastruktury popularyzujących naukę. 5. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kształcenia ustawicznego umożliwiającej stały rozwój zawodowy i utrzymanie się na rynku pracy. 6. Wdrażanie rozwiązań zwiększających dostępność do infrastruktury i podnoszących kompetencje społeczeństwa informacyjnego oraz rozwój usług elektronicznych i mobilnych. 7. Zwiększenie cyfrowych umiejętności/kompetencji administracji samorządowej, w tym umiejętności otwartej komunikacji z obywatelami z wykorzystaniem narzędzi ICT. 8. Stworzenie systemu rozwijania i odkrywania talentów mieszkańców województwa. 9. Realizacja długofalowych programów edukacji kulturalnej adresowanej do różnych grup odbiorców i zwiększających zainteresowanie uczestnictwem w kulturze. 10. Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty kultury, sportu i rekreacji oferujących możliwości rozwoju mieszkańców oraz atrakcyjnego spędzania wolnego.
- Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.
 - Kierunki działań: 1. Podnoszenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny, w tym wspieranie podmiotów oferujących takie usługi. 2. Tworzenie i wdrażanie instrumentów wspierających rodziny w zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych. 3. Wdrożenie działań poprawiających warunki startu życiowego i zawodowego osób młodych. 4. Wyposażanie przestrzeni publicznych w infrastrukturę umożliwiającą wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców oraz integrację społeczności lokalnych. 5. Rewitalizacja społeczna obszarów o niskiej aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców oraz nagromadzonych problemach społecznych. 6. Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla wszystkich, w szczególności dla osób o obniżonej mobilności. 7. Rozwój publicznych i rynkowych usług wspierających funkcjonowanie osób starszych. 8. Wdrażanie instrumentów wspierających udział mieszkańców w procesach decyzyjnych na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz rozwój idei governance. 9. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego, w tym realizacja działań w obszarze zarządzania kryzysowego. 10. Zwiększenie udziału mieszkańców w działaniach związanych z zachowaniem i eksponowaniem unikalności dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego województwa oraz jego charakterystycznych obszarów.

Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni.

- Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska.
 - Kierunki działań: 1. Promowanie działań oraz wdrażanie technologii ograniczających antropopresję na środowisko przyrodnicze (infrastruktura ograniczająca negatywny wpływ działalności gospodarczej i komunalnej). 4. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Komplementarność z dokumentami na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym

wykorzystywanymi do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz utrzymanie i rozwój systemów zaopatrzenia w wodę w województwie. 5. Wspieranie działań na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych oraz ochrony wód podziemnych i racjonalizacji ich wykorzystania. 6. Wspieranie wdrożenia rozwiązań ograniczających niską emisję oraz zużycie zasobów środowiska i energii w przedsiębiorstwach, gospodarstwach domowych, obiektach i przestrzeni użyteczności publicznej. 9. Wspieranie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio - i georóżnorodności. 10. Wspieranie działań na rzecz zmniejszenia uciążliwości hałasu. 11. Wsparcie rozwoju energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii przy minimalizacji kosztów środowiskowych i krajobrazowych. 12. Wspieranie edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw prośrodowiskowych. 13. Rekultywacja terenów zdegradowanych na cele środowiskowe. 14. Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

- Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi.
 - Kierunki działań: 6. Wzmacnianie rozwoju zróżnicowanych funkcji na obszarach wiejskich.
- Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.
 - Kierunki działań: 1. Rewitalizacja terenów i obiektów, w tym przemysłowych i zdegradowanych na tereny/obiekty o funkcjach społeczno-gospodarczych oraz zapewnienie ich dostępności. 2. Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast i centrów dzielnic oraz przestrzeni recepcyjnych. 3. Tworzenie i rewitalizacja obszarów zieleni urządzonej oraz terenów rekreacyjnych. 4. Przywracanie pozycji lub nadawanie nowych funkcji obiektom zabytkowym oraz symbolicznym w życiu społeczności lokalnych. 5. Zapewnienie praworządności gospodarowania przestrzenią poprzez skuteczną ochronę prawa własności i interesu społecznego. 6. Rewitalizacja osiedli mieszkaniowych, w tym starych dzielnic. 8. Wsparcie działań podnoszących jakość planowania przestrzennego na poziomie regionalnym i lokalnym, w tym działań integracyjnych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Cieszyńskiego na lata 2007-2020

Jednym z filarów rewitalizacji Wisły jest wsparcie i aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z tego względu LPR Wiśla koresponduje z celem głównym systemu pomocy społecznej w powiecie jakim jest przeciwdziałanie marginalizacji oraz kompleksowe rozwiązywanie problemów w obszarze pomocy społecznej. Cel strategiczny 3: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym;

- Stworzenie nowoczesnego systemu wsparcia osób niepełnosprawnych:
 - Systematyczna likwidacja barier
 - Wspieranie zatrudnienia, w tym prowadzenia własnej działalności
- Pobudzanie osób niepełnosprawnych do aktywności i samopomocy:
 - Włączenie organizacji pozarządowych we współpracę samorządów terytorialnych dla skutecznego realizowania zadań.

Cel strategiczny 5: Promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy;

- Wspieranie osób bezrobotnych i poszukujących pracy w uzyskaniu zatrudnienia,
- Inicjowanie i wspieranie powstawania nowych podmiotów gospodarczych, w tym poprzez promowanie samozatrudnienia i innych form zatrudnienia,
- Podejmowanie wspólnych inicjatyw przez instytucje i podmioty w celu przeciwdziałania bezrobociu oraz marginalizacji społecznej i zawodowej.

Źródło: opracowanie własne

2.2 Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym

Strategia Rozwoju Gminy Wiśla do 2020 roku

Założenia rozwojowe Miasta Wiśla do roku 2020 koncentrują się wokół podstawowych elementów - jakości życia mieszkańców i potencjału turystycznego. Z tego względu dokument Strategii jest ściśle powiązany z LPR w Wiśle. Rewitalizacja zakłada poprawę jakości życia mieszkańców (poprzez tworzenie warunków infrastrukturalnych oraz podnoszenia umiejętności społecznych) i z tego względu jest ściśle powiązana ze Strategią. Zrównoważony rozwój wymaga uwzględnienia aspektu ochrony środowiska - tj. komponentów

Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym

związanych z zachowaniem i efektywnym wykorzystaniem zasobów naturalnych - krajobrazu, unikatowych walorów przyrodniczych.

LPR Wisła skierowany jest na wykorzystanie potencjału przyrodniczego, kulturowego i turystycznego tkwiącego w Wiśle, jako elementów budujących rozwój lokalny. Dlatego LPR jest zgodny z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi Strategii:

Cel strategiczny 1.: Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki w Wiśle:

- Cel operacyjny 1.1 Rozwój infrastruktury publicznej wpływającej na atrakcyjność turystyczną
- Cel operacyjny 1.2 Kreowanie nowoczesnych produktów turystycznych
- Cel operacyjny 1.6 Wspieranie i promocja rozwoju infrastruktury produkcyjno-usługowej

Cel strategiczny 2.: Poprawa dostępności nowoczesnych usług publicznych:

- Cel operacyjny 2.1 Wzmocnienie wydajności lokalnego układu komunikacyjnego w Wiśle
- Cel operacyjny 2.2 Poprawa i rozwój systemu dróg lokalnych wraz z wyposażeniem
- Cel operacyjny 2.4 Rozwój nowoczesnej infrastruktury społecznej
- Cel operacyjny 2.5 Oferta czasu wolnego
- Cel operacyjny 2.6 Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych

Cel strategiczny 3.: Aktywna wspólnota lokalna, mieszkańcy zaangażowani w rozwój Miasta Wisły:

- Cel operacyjny 3.3 Wsparcie dla rozwoju aktywności mieszkańców wiślańskich dolin (osiedli)
- Cel operacyjny 3.4 Promocja aktywności kulturalnej mieszkańców
- Cel operacyjny 3.5 Promocja aktywności fizycznej mieszkańców Wisły

Cel strategiczny 4.: Zachowanie, zabezpieczenie i promocja unikatowych zasobów przyrodniczych Wisły:

- Cel operacyjny 4.1 Ograniczenie niskiej emisji na obszarze miasta i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (OZE)
- Cel operacyjny 4.2.Dalszy rozwój systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej
- Cel operacyjny 4.3 Poprawa czystości kompleksów leśnych
- Cel operacyjny 4.4 Ochrona i wykorzystanie zasobów rzeki Wisły
- Cel operacyjny 4.5 Ochrona unikatowych walorów wiślańskiej przyrody i krajobrazu

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wisła

Właściwa i uregulowana polityka przestrzenna stanowi podstawę dla właściwego i harmonijnego rozwoju danej miejscowości. W planowaniu celów i zadań tworzących spójną koncepcję rewitalizacji Wisły wzięto pod uwagę zapisy Studium. Rewitalizacja uwzględnia w pełni podział Wisły na strefy urbanistyczne: mieszkaniowa, przemysłowa, wypoczynkowa. W planowaniu rozwoju przestrzennego Wisły przyjęto cel główny rozwoju miasta: szczęśliwe i zasobne miasto, położone u źródeł rzeki Wisły, będące małą ojczyzną ludzi, przyjazne i otwarte dla innych, rozwijające się w zgodzie z naturą.

Cele strategiczne zmierzające do osiągnięcia celu głównego to:

1. Wisła gościnna - jako korzystne i atrakcyjne miejsce różnorodnego całorocznego wypoczynku, sportu, turystyki i rozrywki - miejsce przyjazne dla gości i turystów.
2. Wisła lokalna - jako miejsce dobrych warunków zamieszkania oraz korzystania z usług, pracy i wypoczynku dla stałych mieszkańców.
3. Wisła natura - jako obszar kształtowania, ochrony i wzbogacania wartości naturalnych i dziedzictwa kulturowego – źródeł polskiej tożsamości

Zadania zaproponowane w LPR są zgodne z głównymi przesłankami planowania rozwoju miasta, które przedstawiają się następująco:

- dążenie do krystalizacji obecnego układu osadniczego poprzez uzupełnianie struktury istniejącej i przeciwdziałanie rozlewaniu się stref urbanizacji,
- jednoznaczne ustalenia obszarów, które będą wyłączone z urbanizacji oraz obszarów, na których dopuszczona będzie intensywna, bądź ekstensywna zabudowa,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu się zabudowy,
- rozwijanie istniejących oraz tworzenie nowych ośrodków sportowo-rekreacyjnych z wykorzystaniem naturalnych predyspozycji terenów,
- tworzenie stref buforowych wokół obszarów i terenów o wartościach przyrodniczych i kulturowych.

Rozwój Miasta Wisła powinien odbywać się w oparciu o istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną tworzoną przez jednostki urbanistyczne:

- funkcja mieszkaniowa powinna być realizowana w obrębie obszarów dotychczas zainwestowanych i zabudowanych, a także w paśmie Kopydłowskim oraz w ograniczonym zakresie w pasmach: Malinki

Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym

- i Jawornickim;
- funkcja przemysłowa i obsługi komunalnej miasta powinna być realizowana w obrębie obszarów dotychczas zainwestowanych w północnej części miasta (rejon Obłazca i Gahury);
- funkcja wypoczynkowo-rekreacyjna powinna być realizowana w oparciu o istniejące i tworzone w tym celu tereny wypoczynkowo-rekreacyjne nie kolidujące z istniejącymi oraz proponowanymi obszarami chronionymi. W ramach rozwoju funkcji wypoczynkowo - rekreacyjnej zakłada się możliwość rozwoju nowych ośrodków i zespołów sportów zimowych, szlaków turystycznych, tras narciarstwa biegowego i tras rowerowych.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiśła

Zapisy i projekty, które mają być realizowane w ramach LPR dla gminy Wiśła, a dotyczące gospodarki niskoemisyjnej, są zgodne z następującymi celami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wiśła:

Cel A. Wiśła gminą o wysokiej redukcji emisji gazów cieplarnianych:

- Cel operacyjny A.1 Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- Cel operacyjny A.2 Termomodernizacja budynków mieszkalnych,
- Cel operacyjny A.3 Propagowanie pasywnego budownictwa.

Cel B. Wiśła gminą racjonalnego wykorzystania energii:

- Cel operacyjny B.2 Modernizacja oświetlenia ulicznego,
- Cel operacyjny B.3 Wymiana energochłonnego oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej,
- Cel operacyjny B.4 Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do wytwarzania energii elektrycznej.

Cel C. Wiśła gminą odnawialnych źródeł energii:

- Cel operacyjny C.1 Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej,
- Cel operacyjny C.2 Edukacja z zakresu wykorzystania instalacji odnawialnych źródeł energii.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Wiśła na lata 2016-2024

Jednym z celów LPR Wiśła jest aktywizacja społeczna i gospodarcza środowisk marginalizowanych i dysfunkcyjnych. Projekty planowane w ramach LPR Wiśła obejmują aktywizację społeczną i ekonomiczną mieszkańców. Z tego względu proces rewitalizacji w tym aspekcie w pełni realizują zapisy następujących celów Strategii:

Cel strategiczny nr 1. Wsparcie rodziny i ograniczenie wykluczenia społecznego dzieci i młodzieży:

- 1.4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy;

Cel strategiczny nr 2. Aktywizacja i integracja ze środowiskiem lokalnym grup zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- 2.1. Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu;
- 2.2. Rozwój ekonomii społecznej i innych form na rzecz integracji społecznej;
- 2.4. Rewitalizacja środowisk ulegających marginalizacji społecznej.

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków funkcjonowania i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych:

- 3.2. Integracja osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym;
- 3.3. Rozwijanie wsparcia i usług pielęgnacyjnych w środowisku.

Cel strategiczny 4. Partnerstwo na rzecz budowy kapitału społecznego:

- 4.1. Zwiększenie udziału i roli sektora niepublicznego oraz aktywności mieszkańców w realizacji zadań społecznych;
- 4.2. Partnerstwo z sektorem obywatelskim;
- 4.3. Profesjonalizacja służb społecznych.

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Wiśła

Obszar rewitalizacji wyznaczony w ramach LPR Wiśła jest w pełni pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Z tego względu planowane do realizacji projekty infrastrukturalne są w pełni wykonalne pod względem wymogów zagospodarowania przestrzennego.

Akty prawne w zakresie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru rewitalizacji:

- Uchwała nr XXVI/187/2004 Rady Miasta Wiśła z dnia 09 września 2004 r. w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego w zakresie lokalizacji usług turystyczno-hotelowych jednostka strukturalna E 9 UT "z"
- Uchwała nr XLVII/396/2006 Rady Miasta Wiśła z dnia 16 maja 2006 r. w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Wiśła Centrum;
- Uchwała nr XXXVI/448/2009 Rady Miasta Wiśła z dnia 29 październik 2006 r. w sprawie planu

Komplementarność z dokumentami na poziomie gminnym

- miejscowego zagospodarowania przestrzennego obejmującego pgr nr 3221/9, 3322/18, 3294/8, 3294/6, 3321/7 oraz część pgr nr 5758;
- Uchwała nr LI/650/2010 Rady Miasta Wisła z dnia 28 października 2010 r. w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego w Wiśle Centrum (w trybie zmiany planu);
 - Uchwała nr XX/293/2012 Rady Miasta Wisła z dnia 27 września 2012 r. w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar „Wisła Centrum - Skolnity”;
 - Uchwała nr XX/294/2012 Rady Miasta Wisła z dnia 27 września 2012 r. w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar „Wisła Partecznik - Kamienny”
 - Uchwała nr XXXIII/513/2013 Rady Miasta Wisła z dnia 19 grudnia 2013 r. w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla obszaru obejmującego działki nr 55/11, 55/24, 56/2, 56/3, 59/1, 5801/3 część dz. nr 5834 wraz z fragmentami ulic 1 Maja i Lipowej w Wiśle - Centrum;
 - Uchwała nr XXXVIII/598/2014 Rady Miasta Wisła z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Miasta Wisły z wyłączeniem niektórych terenów
 - Uchwała nr XVI/223/2016 Rady Miasta Wisła z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Wisła w rejonie ul. Bukowej;
 - Uchwała nr XX/265/2016 Rady Miasta Wisła z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru dworca kolejowego w Wiśle Centrum wraz z otoczeniem.

Źródło: opracowanie własne

3. Charakterystyka społeczno-gospodarcza Gminy Wiśła

3.1 Położenie i układ funkcjonalny Gminy Wiśła

Geodezyjna powierzchnia Miasta Wiśła wynosi 110,9 km², co czyni je największym pod względem powierzchni miastem powiatu cieszyńskiego (1 715. pozycja w Polsce). Miasto usytuowane jest w południowej części województwa śląskiego, podregionie bielskim, powiecie cieszyńskim. Miasto Wiśła znajduje się na przecięciu południka 18,86 stopnia długości wschodniej i równoleżnika 49,65 szerokości północnej (układ odniesienia WGS84).

Odległość od Warszawy wynosi około 370 km, od stolicy województwa (Katowic) około 89 km, a stolicy powiatu - Cieszyna 25 km. Istotnym elementem lokalizacji miasta jest relatywna bliskość dużych stolic europejskich takich jak Wiedeń (347 km), Budapeszt (332 km) oraz Bratysława (266 km). Przez miasto przebiega droga wojewódzka 941 będąca przedłużeniem ważnej arterii komunikacyjnej Śląska - drogi krajowej 81 oraz droga wojewódzka 942 łącząca Wiśłę z Bielskiem-Białą. Ponadto w niedalekiej odległości od Wiśły przebiega droga ekspresowa (S1 - 17 km) oraz autostrada (A1 - ok 60 km i A4 - ok. 90 km).

Atutem Wiśły jest stałe kolejowe połączenie, na którym regularnie kursują pociągi. Do 2009 roku Wiśła posiadała bezpośrednie połączenia kolejowe z dużymi miastami Polski, między innymi ze Szczecinem, Gdynią i Białymstokiem. Po restrukturyzacji PKP większość połączeń jest nadal realizowana (przez koleje regionalne), jednak już nie w formie bezpośredniej (z przesiadką w Katowicach). Ze stolicy województwa do Wiśły spółka Koleje Śląskie gwarantuje pięć połączeń bezpośrednich, a czas przejazdu średnio wynosi 2 godziny 15 minut. Połączenia kolejowe uzupełnia bogata oferta komunikacji autobusowej obejmująca takie miasta jak Częstochowa, Kraków, Lublin, Rzeszów, Warszawa.

Geograficznie miasto położone jest na południowy - zachód względem Bielska-Białej, na zachód od Szczyrku oraz południowy - wschód od Cieszyna. Wiśła bezpośrednio graniczy między innymi z takimi gminami jak: od strony północnej - Ustroń i Brenna, od południowej - Istebna oraz od północno-wschodniej - Szczyrk, Lipowa, Radziechowy - Wieprz, Miłówka. Zachodnia część gminy sięga terenu granicznego z Republiką Czeską. Gmina położona jest na wysokości od 400 do ponad 600 m n.p.m.

Siedzibą władz Miasta jest Urząd Miejski w Wiśle (Plac Bogumiła Hoffa 3). Uchwałą Rady Miasta Wiśły nr IX/52/91 z dnia 25 stycznia 1991 r. utworzono 7 osiedli (jednostek pomocniczych) o nazwie: Osiedle Centrum Nr 1, Osiedle Obłaziec Nr 2, Osiedle Jawornik Nr 3, Osiedle Głębce Nr 4, Osiedle Malinka Nr 5, Osiedle Czarne Nr 6, Osiedle Nowa Osada Nr 7.

Mapa 1 Położenie Gminy Wiśła na terenie powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne

3.2 Tło społeczno-gospodarcze Gminy Wiśła

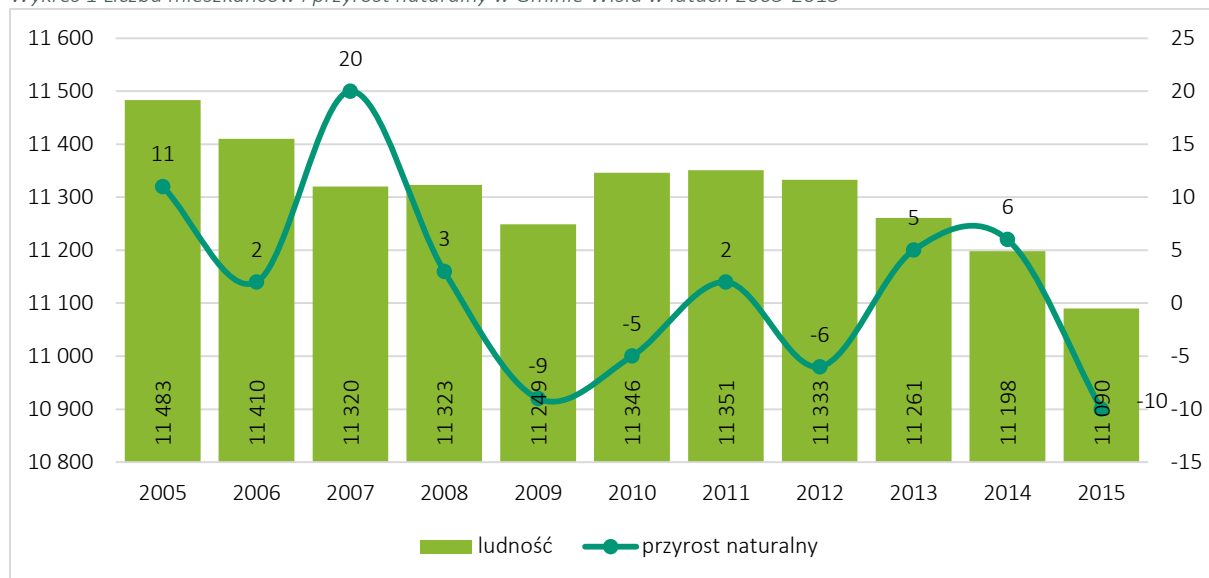
3.2.1 Sfera społeczna

Demografia

Zgodnie z danymi GUS (stan na czerwiec 2016 r.) w roku 2015 liczba mieszkańców Gminy Wiśła wynosiła 11 090 osób, co stanowi 6,25% ludności powiatu cieszyńskiego. W latach 2005-2015 liczba

mieszkańców Gminy Wiśła zmniejszyła się o 3,42%, a w ostatnich latach obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności. Zjawisko depopulacji Wiśły jest stosunkowo niewielkie i wpisuje się w tendencje ogólnopolskie. Spowodowane jest także w dużym stopniu ujemnym wskaźnikiem przyrostu naturalnego.

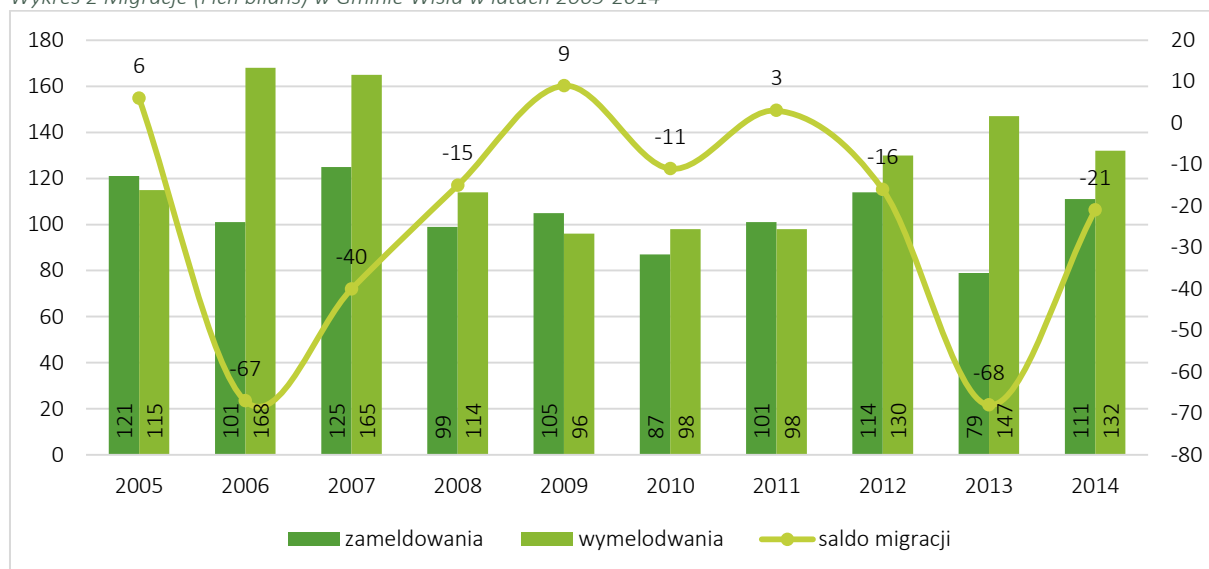
Wykres 1 Liczba mieszkańców i przyrost naturalny w Gminie Wiśła w latach 2005-2015

Źródło: opracowanie własne

Sytuację demograficzną Gminy Wiśła kształtują również migracje ludności: wewnętrzne oraz zagraniczne. Niepokojącym wskaźnikiem wydaje się niemal nieprzerwany odpływ ludności, począwszy od 2006 roku. Saldo w tej cezurze czasowej wynosi (minus) -226. Oznacza to, że mieszkańcy Wiśły znajdują istotne powody, aby zmienić miejsce zamieszkania.

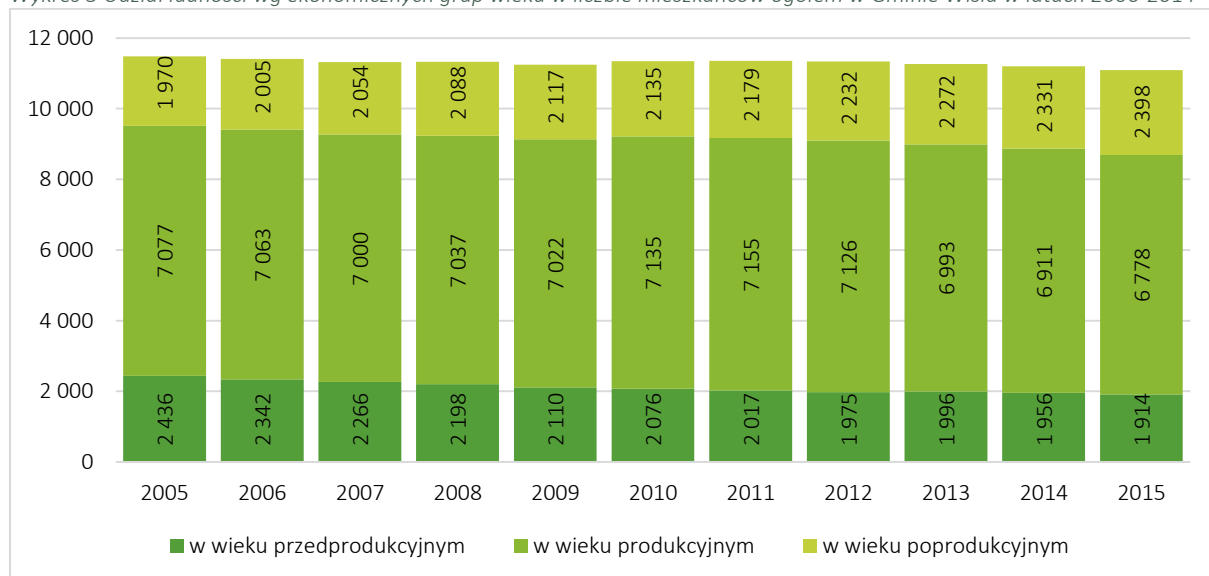
Wykres 2 Migracje (i ich bilans) w Gminie Wiśła w latach 2005-2014

Źródło: opracowanie własne

Analiza liczby ludności w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe wskazuje systematycznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem. Na przestrzeni ostatniej dekady wzrost wynosił 17,85%. Od roku 2008 udział osób w wieku poprodukcyjnym jest systematycznie wyższy od udziału osób w wieku przedprodukcyjnym. Tendencja taka oznacza utrwalanie się procesu „starzenia się społeczeństwa”, co ma niekorzystne znaczenie dla kondycji społeczno-gospodarczej gminy, ale również wymaga dokonania inwestycji skierowanych dla osób starszych (seniorów). Istotne jest również to, że tendencja ta utrwała się w kontekście malejącej liczby mieszkańców Gminy Wiśła.

Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie mieszkańców ogółem w Gminie Wiśła w latach 2006-2014

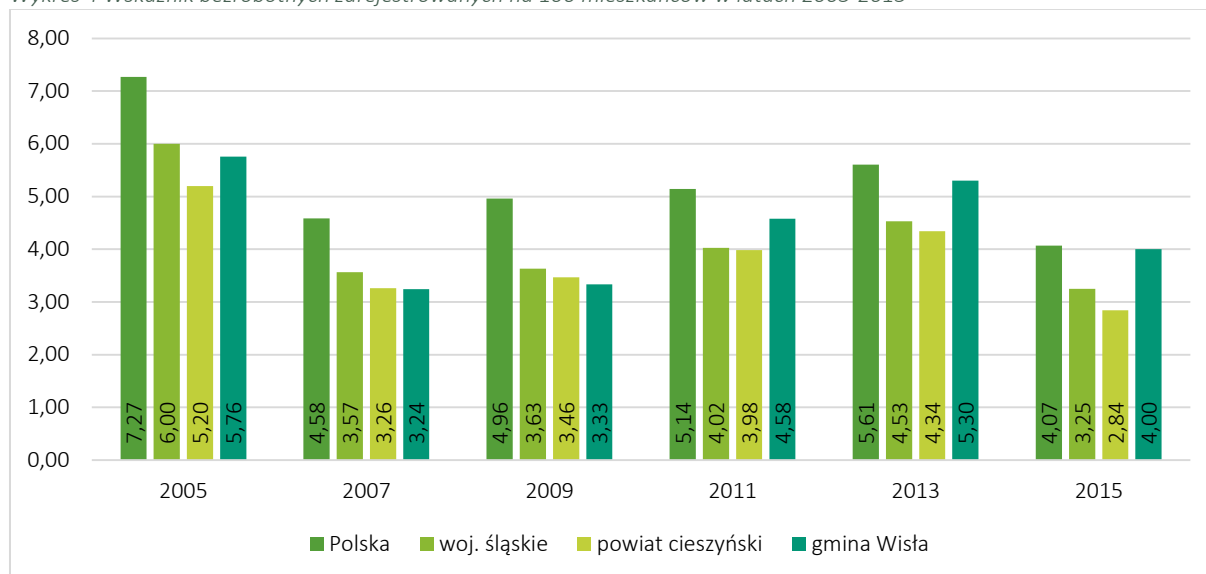

Źródło: opracowanie własne

Bezrobocie

Poniższy wykres przedstawia liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych z Gminy Wiśła oraz ich udział w ogólnej liczbie mieszkańców powiatu cieszyńskiego i województwa śląskiego. Obsługą osób bezrobotnych i poszukujących pracy w Wiśle zajmuje się właściwy dla regionu Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie. Tendencje związane z liczbą osób bezrobotnych w Wiśle wpisują się w trendy podregionu woj. śląskiego oraz wojewódzkie. W latach 2005-2008, dzięki intensywnemu wzrostowi gospodarczemu i licznym inwestycjom prowadzonym w Polsce, liczba bezrobotnych systematycznie spadała. Następne lata to okres załamania gospodarczego na całym świecie, któremu także poddała się polska gospodarka, czego efektem jest przyrost liczby osób bezrobotnych w kolejnych latach.

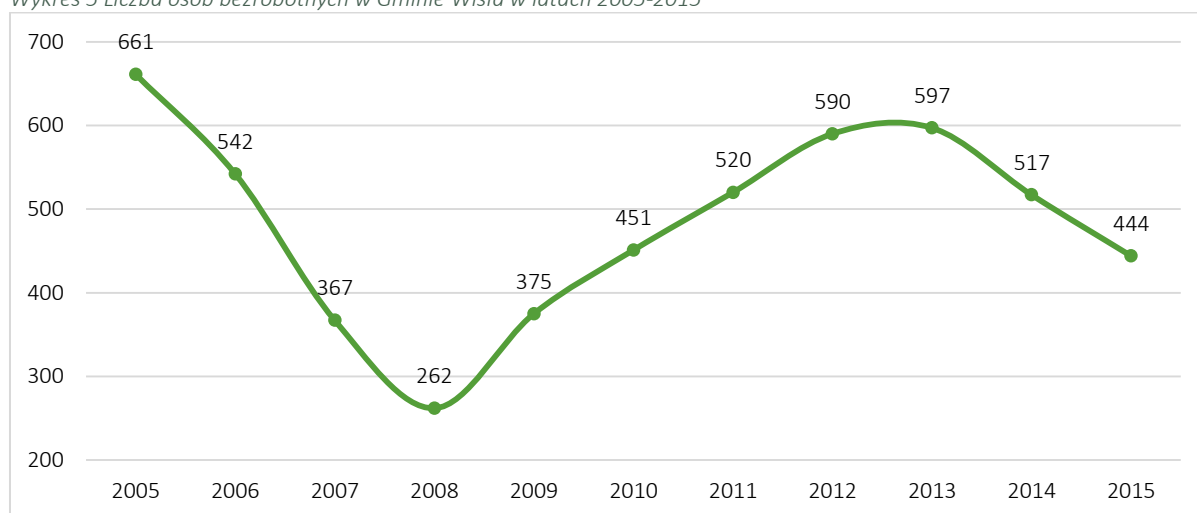
Wykres 4 Wskaźnik bezrobotnych zarejestrowanych na 100 mieszkańców w latach 2005-2015

Źródło: opracowanie własne

Pomiędzy rokiem 2008 a 2012 liczba osób bezrobotnych Gminy Wiśla zarejestrowanych w Urzędzie Pracy zwiększyła się ponad dwukrotnie (o 328 osoby). Od roku 2013 obserwuje się łagodny spadek tej liczby. Tendencja może wskazywać na stabilizującą się sytuację na rynku pracy oraz opisane wyżej zjawisko starzenia się społeczeństwa - czyli osiągnięcia wieku emerytalnego przez kolejne grupy mieszkańców.

Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wiśla w latach 2005-2015

Źródło: opracowanie własne

Pomoc społeczna

Jednostką odpowiedzialną za zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego w Wiśle jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - będący jednostką organizacyjną Gminy Wiśla. Polityka społeczna Gminy Wiśla, przede wszystkim koncentruje się na koordynacji działań, które służą rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego. Tego rodzaju

problemy wymagają podejmowania wszechstronnych działań, mających na celu przeciwdziałanie sytuacjom krytycznym w życiu tych jednostek oraz zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w podstawowych obszarach aktywności społecznej.

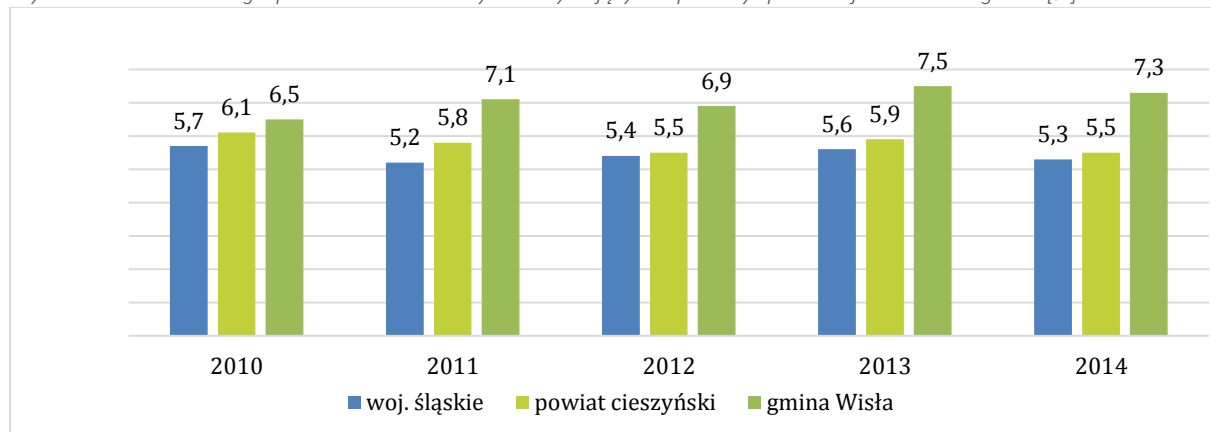
Zasadniczym przedmiotem działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest wykonywanie zadań pomocy społecznej, a w szczególności:

- przyznawanie i realizowanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej,
- prowadzenie pracy socjalnej,
- rozeznawanie potrzeb i dokonywanie oceny zasobów pomocy społecznej na terenie gminy Wisła,
- ustalanie przyczyn niepożądanych zjawisk występujących na terenie gminy Wisła,
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- podejmowanie współpracy z innymi instytucjami i podmiotami oraz osobami fizycznymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie miasta,
- koordynowanie realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Władze samorządowe widzą konieczność wzmocnienia roli aktywnej polityki społecznej miasta tak, aby zmniejszać skalę zagrożeń wynikających ze zdiagnozowanych problemów i przeciwdziałać rozwojowi negatywnych zjawisk społecznych. Szansą na realizację takich działań i długotrwałe efekty zdecydowanie niesie opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji, skoncentrowanego właśnie na czynnikach społecznych, aktywizacji społeczności lokalnej, a w szczególności aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Poniższy wykres pokazuje, że udział osób z Gminy Wisła, korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem, jest w ostatnich latach wyższy w porównaniu z sytuacją w województwie śląskim i w powiecie cieszyńskim.

Wykres 6 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem [%]

Źródło: dane GUS

W poniższej tabeli wskazano kondycję gminy Wiśla w zakresie udzielanej pomocy społecznej. Liczba klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśle w ostatnich 5 latach wzrosła o 4,65%, liczba udzielonych zasiłków stałych zwiększyła się o 15,17%. W analizowanym okresie nastąpił również wzrost liczby udzielonych usług opiekuńczych o 1,69%. Kwota, jaka wydatkowana jest w gminie Wiśla na świadczenia ogółem wzrosła w tym okresie o 11,97%. W 2015 roku łączna kwota pomocy społecznej na świadczenia dla osób fizycznych wyniosła 952 821 zł.

Tabela 1 Sytuacja w zakresie pomocy społecznej w gminie Wiśla w latach 2011-2015

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej ogółem	644	778	838	837	674
Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej korzystających ze świadczeń ogółem	482	497	541	518	456
Liczba korzystających z zasiłków stałych	44	41	51	50	49
Liczba korzystających z zasiłków okresowych	115	114	165	150	125
Liczba korzystających z zasiłków celowych	227	246	271	247	197
Liczba korzystających z posiłków	191	183	191	183	166
Liczba korzystających z usług opiekuńczych	45	46	45	50	51
Liczba udzielonych świadczeń ogółem	34 281	30 413	34 509	34 718	33 601
Liczba zasiłków stałych	402	387	424	470	463
Liczba zasiłków celowych	680	593	702	572	467
Liczba posiłków	24 483	21 332	24 569	24 696	23 701
Liczba usług opiekuńczych	8 139	7 581	8 016	8 172	8 277
Kwota udzielonych świadczeń ogółem [zł]	850 957	897 539	1 075 401	1 049 572	952 821

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśle

Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i ubóstwo. Wśród osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są takie, które żyją poniżej granicy minimum egzystencji. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego. Poziom bezrobocie jest niepokojący, gdyż wpływa na zachowania patologiczne, a szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie, odnotowywana w gminie Wiśła (w roku 2013 - 2 przypadki, w 2014 r. - 7, w 2015 r. - 26 przypadków). Długotrwałe bezrobocie stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują niepożądane zachowania, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych - ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci, które wymagają szczególnej ochrony. Dlatego istotne jest podejmowanie działań, które będą wsparciem dla osób w sytuacjach kryzysowych.

Organizacje pozarządowe

Samorządy mogą stać się strategicznym partnerem dla sektora NGO, ponieważ obie strony mają wspólny cel, jakim jest działanie na rzecz otoczenia i społeczności oraz dobra jakość życia ludzi. Dlatego niebagatelne znaczenie ma poziom aktywności organizacji pozarządowych na danym terenie. Organizacje pozarządowe mogą mieć ogromne znaczenie w przeprowadzaniu procesu rewitalizacji, m.in. pełnić rolę partnerów lub samodzielnie realizować projekty skierowane do mieszkańców, a dotyczące spraw społecznych, usług publicznych lub wsparcia przedsiębiorczości.

Tabela 2 Liczba organizacji pozarządowych w Gminie Wiśła w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fundacje	10	11	11	12	13	13
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	32	32	32	33	37	40
Razem	42	43	43	45	50	53

Źródło: GUS

Podając za GUS na koniec 2015 roku w Wiśle prowadziło działalność 53 organizacji pozarządowych (wpisane do rejestru REGON). Podstawą współpracy finansowej Gminy Wiśła z organizacjami pozarządowymi jest wspieranie wykonania zadań publicznych i udzielenie dotacji na częściowe dofinansowanie ich realizacji. W 2015 roku zostały ogłoszone dwa konkursy ofert na realizację zadań publicznych, w wyniku których przyznano dotacje na ich realizację w ogólnej kwocie 104 244,74 zł. Zadania zostały zrealizowane prawidłowo, zgodnie z podpisanymi umowami.

Działające na terenie gminy Wiśła organizacje pozarządowe, według obszaru prowadzonej działalności zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 3 Organizacje pozarządowe z podziałem na profil działalności

Sport/turystyka/ochrona środowiska	Religia	Przedsiębiorczość gospodarka	Kultura	Pomoc społeczna/ochrona zdrowia/edukacja/inne
- Integracyjne Stowarzyszenie Sportu i Rehabilitacji "Start" Wisła w Wiśle - Wiślańska Organizacja Turystyczna - Fundacja Rozwoju Sportów Zimowych - Forum Inwestycji Sportowych - Fundacja Polska - Śląsko Beskidzki Związek Narciarski - Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział "Wisła" w Wiśle - Wiślańskie Stowarzyszenie Sportowe - Stowarzyszenie Ochrony Jaskiń „Grupa Malinka" - Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki w Wiśle - Uczniowski Klub Sportowy "Stożek" - Uczniowski Klub Sportowy "Wisła-Centrum" - Ludowy Klub Sportowy „Wisła-Istebna" - Fundacja Izabeli i Adama Małyszów „Wystarczy Chcieć"	- Polskie Towarzystwo Ewangelickie - Oddział w Wiśle - Stowarzyszenie Księży i Katechetów Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej - Ośrodek Rekolekcyjno-Misyjny "Agape" - Stowarzyszenie Rodzin Chrześcijańskich "Rodzina" - Stowarzyszenie Deorecordings - Chrześcijańska Fundacja ELIM - Klub Inteligencji Katolickie	- Gminna Spółdzielnia "Samopomoc Chłopska" w Wiśle - Spółdzielczy Dom Wypoczynkowy w Wiśle-Bukowe - Spółdzielnia "Kłos" - Stowarzyszenie Wiślański Klub Gospodarczy - Stowarzyszenie Kupców Wiślańskich w Wiśle - Fundacja Budowy Kompleksów Mieszkalnych "Wiarus" - Związek Pszczelarzy w Wiśle	- Stowarzyszenie Miłośników Folkloru "Tkocze" - Stowarzyszenie "Grupa Twórców Wiślanie" - Fundacja ARTES - Filia w Wiśle - Wioska Beskidzka - Stowarzyszenie "Grupa Twórców Wiślanie" - Stowarzyszenie Sztukmisja - Fundacja ARTES - Filia w Wiśle - Towarzystwo Kulturalne Regionalnego Zespołu Pieśni i Tańca w Wiśle - Koła Gospodyń Wiejskich w Głębcach i w Czarnem	- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Przychodni Rejonowej w Wiśle - Fundacja na rzecz Rozwoju Miasta Wisły - Fundacja Edukacyjna Nowe Pokolenie - Ochotnicza Straż Pożarna "Wisła Czarne" - Towarzystwo Miłośników Wisły - Fundacja "Poprzez Naukę" - Ochotnicza Straż Pożarna w Wiśle-Jaworniku - Stowarzyszenie na rzecz Wspierania Rozwoju Zespołu Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich "Teraz Patelniok" - Ochotnicza Straż Pożarna Wisła Centrum - Ochotnicza Straż Pożarna Wisła-Malinka - Stowarzyszenie Wspierające Rozwój Szkoły Podstawowej Nr 2 im. A. Mickiewicza w Wiśle - "Nad Białką" - Stowarzyszenie "Omnibus" - Polski Związek Filatelistów koło nr 26 - Związek Inwalidów i Emerytów

Źródło: www.baza.ngo.pl oraz www.wisla.pl

3.2.2 Sfera gospodarcza

Wśród podmiotów gospodarki narodowej na terenie Wiśły, w 2015 roku funkcjonowało 1 659 firm prywatnych i 34 podmiotów sektora publicznego. Potencjał gospodarczy tworzą przede wszystkim podmioty gospodarcze sektora prywatnego, co jest charakterystyczne dla miejscowości turystycznych, w których dużą rolę odgrywa samozatrudnienie mieszkańców i prowadzona przez nich działalność gospodarcza. Liczba podmiotów gospodarczych, pomimo odnotowania kilku spadków w poprzednich latach, systematycznie rośnie.

Wykres 7 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Wiśła w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne

Analiza wskaźników gospodarczych na tle wojewódzkim i powiatowym, pozwalają stwierdzić, iż przedsiębiorczość mieszkańców Wiśły należy ocenić jako ponadprzeciętną. W Wiśle liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON (Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej) na 1 000 ludności wynosi 153, i jest znacznie wyższa niż średnia zarówno dla powiatu cieszyńskiego (110), jak i województwa śląskiego (110). Wysoki wskaźnik przedsiębiorczości związany jest przede wszystkim z turystycznym charakterem Wiśły. Duża liczba podmiotów gospodarczych jest ważnym potencjałem Wiśły, mogącym wpłynąć na powodzenie planowanego procesu rewitalizacji. Niestety na mapie Gminy Wiśła podmioty gospodarcze nie są ulokowane równomiernie - występują obszary o niskim wskaźniku przedsiębiorczości. Towarzyszy temu również zjawisko bezrobocia.

Wykres 8 Wskaźniki gospodarcze w Gminie Wiśła w latach 2011-2015

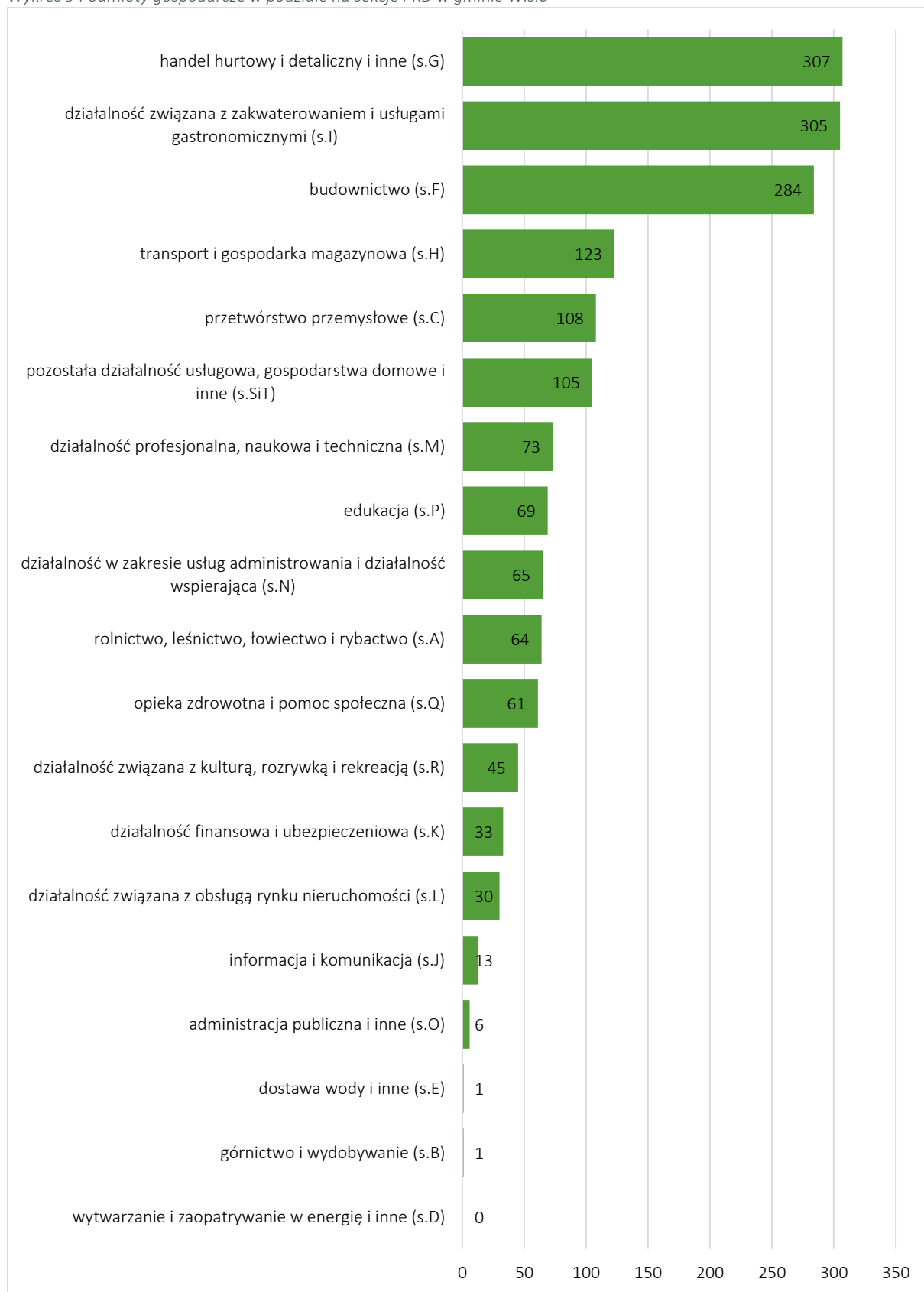
Jednostka terytorialna	Wskaźniki aktywności gospodarczej									
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	podmioty wpisane do rejestru REGON na 1 000 ludności					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym				
woj. śląskie	96	98	100	101	102	11,1	11,3	11,5	11,6	11,7
powiat cieszyński	105	107	109	109	110	12,8	13,0	13,2	13,3	13,5
Gmina Wiśła	148	151	155	155	153	19,1	19,4	19,9	19,9	19,7
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	podmioty na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności				
woj. śląskie	148	153	157	159	163	72	73	74	73	73
powiat cieszyński	165	170	173	176	179	81	82	83	83	83
Gmina Wiśła	235	240	249	251	250	121	122	124	123	120
	2011	2012	2013	2014	2015	2011	2012	2013	2014	2015
	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności				
woj. śląskie	80	83	81	80	79	97	61	65	76	70
powiat cieszyński	87	93	81	87	84	102	63	71	79	76
Gmina Wiśła	105	105	115	114	106	141	83	89	113	137

Źródło: dane GUS

Na obszarze miasta Wiśła przeważają przedsiębiorstwa świadczące usługi oraz związane z handlem detalicznym i hurtowym. Zwraca uwagę również znacząca liczba firm gastronomicznych oraz oferujących noclegi i zakwaterowanie (18,02%), co jest charakterystyczne dla miejscowości turystycznych. Jako wysoki należy uznać również udział w całkowitej liczbie przedsiębiorstw - podmiotów z branży budowlanej 16,77%. Ich liczba jednak nie przekłada się na stale istniejące miejsca pracy, gdyż podmioty takie charakteryzuje sezonowość popytu na pracowników. Duża liczba obiektów turystycznych w Wiśle i jej okolicach generuje wysokie zapotrzebowanie na usługi związane z konserwacją, przebudową oraz remontami infrastruktury.

Wiśła jest zdecydowanym liderem w zakresie usług turystycznych w regionie, a ogólnie pojęta turystyka jest dla miasta jedną z najistotniejszych gałęzi gospodarki. Liczba przedsiębiorstw działających w ramach sekcji I PKD 2007, a więc prowadząca działalność związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi w 2015 roku w Wiśle wyniosła 305, co stanowiło 18% wszystkich przedsiębiorstw. W stosunku do 2010 liczba podmiotów w ramach tej sekcji wzrosła o 21 przedsiębiorstw.

Wykres 9 Podmioty gospodarcze w podziale na sekcje PKD w gminie Wiśła

Źródło: dane GUS

Dodatkowo należy podkreślić, iż oprócz wskazanych powyżej podmiotów związanych bezpośrednio z turystyką, na terenie Wisły funkcjonuje znaczna liczba przedsiębiorstw zajmujących się handlem. W 2015 roku, w rejestrze REGON zarejestrowanych było 307 podmiotów, których przedmiot działalności stanowił handel. W związku z turystycznym charakterem miasta oraz dużą liczbą odwiedzających turystów, większość z nich nastawiona jest na osoby przyjezdne.

3.2.3 Sfera środowiskowa

Geofizycznie Miasto Wisła położone jest na terenie Zewnętrznych Karpat Zachodnich, w Beskidzie Śląskim. Ze względu na duże różnice wysokości, na obszarze Wisły występuje klimat chłodny (średnia roczna temperatura 2-4°C), umiarkowanie chłodny (średnia roczna temperatura 4-6°C) oraz umiarkowanie ciepły (średnia roczna temperatura 6-8°C). Odpowiada to trzem piętrami klimatycznym – regiel górny, regiel dolny i pogórze¹. Największy wpływ na kształtowanie się pogody wywierają masy powietrza polarno-morskiego z przeważającym wiatrem zachodnim. Występują także silne wiatry powodujące znaczne straty w gospodarce leśnej pod postacią wiatrolomów. Sumaryczna liczba opadów w ciągu roku waha się pomiędzy 800 mm - 1 200 mm. Temperatura powietrza obniża się wraz ze wzrostem wysokości, stopniowo ku południowemu wschodowi. Średnia roczna temperatura waha się od 5,4°C w partiach grzbietowych do 8,5°C w dolinie. Istotnym czynnikiem kształtującym klimat jest obecność najdłuższej rzeki w Polsce - Wisły oraz zbiornika Czarne.

Spod Baraniej Góry (1 220 m n.p.m.) wypływają źródła Czarnej i Białej Wisetki. Nieco dalej na północ, po zachodniej stronie głównego grzbietu pasma Baraniej Góry, między Malinowską Skałą a Zielonym Kopcem znajdują się źródła Potoku Malinka zwanego także Małą Wisetką i uważanego również za trzeci, źródłowy potok Wisły. Niestety dotarcie do źródeł Wisetek jest utrudnione, gdyż nie prowadzi do nich żadna oznaczona ścieżka. Dodatkowo znajdują się one na terenie rezerwatu przyrody, a w nim poruszać się można jedynie po wyznaczonych i oznakowanych szlakach.

Szczególnie korzystnymi cechami klimatu są: czyste górskie powietrze, duże nasłonecznienie, korzystny układ temperatur i dobra wilgotność powietrza.

Najważniejsze góry znajdujące się na terenie Wisły to przede wszystkim: Barania Góra (1 220 m n. p. m.), Zielony Kopiec (1 152 m n. p. m.), Malinowska Skała (1 152 m n. p. m.), Malinów (1 117 m n. p. m.), Kiczory (989 m n.p.m.), Stożek Wielki (980 m n.p.m.), Cieślar (923 m n.p.m.), Soszów Wielki (884 m n.p.m.), Stożek Mały (843 m n.p.m.) oraz Przełęcz Kubalonka (761 m n.p.m.).

¹ Dane za Nadleśnictwo Wisła www.wisla.katowice.lasy.gov.pl

Do najcenniejszych walorów przyrodniczych na terenie Wisły można zaliczyć wszelkiego rodzaju odkrywki, wychodnie skalne oraz skałki. Formy te licznie występują w korytach źródłowych potoków Wisły na zachodnich stokach Baraniej Góry oraz Malinki na stokach Malinowa.

Do najpiękniejszych naturalnych progów wodnych na terenie Beskidów można zaliczyć Kaskady Rodła, które zlokalizowane są 2 km poniżej źródeł Białej Wisetki. Tworzą je ok. 10 m, dwupoziomowe wodospady. Można tu zobaczyć pięknie wyżłobione kotły eworsyjne.

Największą wartość botaniczną mają bez wątpienia lasy oraz śródleśne polany porośnięte niejednokrotnie rzadkimi gatunkami roślin naczyniowych. Ponad 74% powierzchni miasta stanowią lasy. Do niedawna ponad 95% ich składu stanowił świerk pospolity, jednakże ze względu na zamieranie lasów świerkowych oraz intensywną przebudowę gatunkową, udział świerka pospolitego zmalał do 75%. Odsetek buka zwyczajnego i jodły pospolitej z domieszkami innych gatunków wynosi odpowiednio 15% i 10%. Niegdyś głównym kapitałem Nadleśnictwa były piękne lasy świerkowe złożone z miejscowego ekotypu świerka istebniańskiego. Przykładem starego lasu jest prawie 8 ha fragment świerkowego drzewostanu z drzewami w wieku 180 lat, które znajdują się bezpośrednio obok słynnego wiślańskiego Zameczku, czyli Rezydencji Prezydenta RP.

Duże powierzchnie lasu stanowią ostoję wielu cennych gatunków zwierząt, przede wszystkim: sarny, kuny, borsuka, lisa, dzika. Na zboczach gór występuje popularny padalec, salamandra, zaskroniec, żmija, a z rzadkich gatunków ptactwa - głuszec. Według inwentaryzacji prowadzonej w latach 1999-2002, liczba głuszców na terenie Beskidu Śląskiego spadła do 10, choć na początku XX wieku ich liczbę szacowało się na 220-270 sztuk. Od 2002 roku Nadleśnictwo Wiśla prowadzi hodowlę nastawioną na zwiększenie liczebności tych skrajnie zagrożonych wyginięciem ptaków, dzięki czemu w ostatnich latach ich liczba znacznie wzrosła.

Sfera przyrody stanowi główny walor turystyczny w miejscowości. W Wiśle wyznaczonych jest ponad 150 km szlaków pieszych i turystycznych, z których korzystają zarówno turyści piesi, jak i rowerzyści. Przez pobliskie wzniesienia przebiega także Główny Szlak Beskidzki im. Kazimierza Sosnowskiego (496 km), łączący ze sobą Ustroń i Wołosate. Wyznaczone szlaki odwiedzane są praktycznie przez cały rok, jednak największą popularnością cieszą się w okresie pomiędzy wiosną a jesienią. Zimą w Wiśle i okolicach dominuje turystyka narciarska. Na terenie Miasta Wiśla funkcjonują 4 duże ośrodki narciarskie – Soszów, Stożek, Nowa Osada, Cieńków, a łączna liczba stacji narciarskich wynosi 18.

3.2.4 Zagospodarowanie przestrzenne

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Wisły wyznaczono główne kierunki dla rozwoju miasta. Zgodnie z zapisami Studium, głównym celem rozwoju Wisły jest:

szczęśliwe i zasobne miasto, położone u źródeł rzeki Wisły, będące małą ojczyzną ludzi, przyjazne i otwarte dla innych, rozwijające się w zgodzie z naturą. Rozwój miasta powinien odbywać się w oparciu o istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną tworzoną przez jednostki urbanistyczne:

- funkcja mieszkalna powinna być realizowana w obrębie obszarów, w których dotychczas inwestowano, a także w paśmie Kopydła oraz w ograniczonym zakresie w dolinach Malinki i Jawornika,
- funkcja przemysłowa i obsługi komunalnej miasta powinna być realizowana w obrębie obszarów, w których dotychczas inwestowano czyli w północnej części miasta (rejon Obłązca i Gahury),
- funkcja wypoczynkowo-rekreacyjna powinna być realizowana w oparciu o istniejące i tworzone w tym celu tereny wypoczynkowo-rekreacyjne nie kolidujące z istniejącymi oraz proponowanymi obszarami chronionymi. W ramach rozwoju funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnej zakłada się możliwość rozwoju nowych ośrodków i zespołów sportów zimowych, szlaków turystycznych, tras narciarstwa biegowego i tras rowerowych.

W dniu 29 maja 2014 r. podjęta została uchwała w sprawie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Miasta Wisły z wyłączeniem niektórych terenów (uchwała nr XXXVIII/598/2014 Rady Miasta Wisła). Przyjęty plan jest zgodny ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Wisły (przyjętego Uchwałą Rady Miasta Wisły Nr XIII/185/2011 z dnia 22 grudnia 2011 r.).

Przedmiotem planu są tereny o łącznej powierzchni około 10 400 ha, które stanowią około 94% powierzchni całkowitej miasta. Tak duży teren objęty jednym planem pozwala na stwierdzenie, iż Miasto Wisła realizuje skuteczną politykę przestrzenną, która pozwala na efektywną gospodarkę przestrzenną w mieście.

W granicach planu występują następujące obszary podlegające ochronie:

1. Rezerwat przyrody „Wisła”,
2. Rezerwat przyrody „Barania Góra”,
3. Obszar Natura 2000 „Beskid Śląski” kod PLH 240005,
4. Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
5. Stanowisko dokumentacyjne „Jaskinia Miecharska”,
6. Pomniki przyrody.

Ustalono następujące strefy ochrony konserwatorskiej w granicach opracowania planu:

1. strefy „A” – pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmujące:
 - a) zabudowę siedliskową osiedla Bajcary wraz z zabytkowymi budynkami nr 1, 2, 4,

- b) zabudowę siedliskową przy ul. Branców wraz z zabytkowymi budynkami nr 4, 8 (mieszkalne) i nr 6 (mieszkalny i gospodarczy),
 - c) dawny zamek myśliwski Habsburgów z Baraniej Góry, obecnie schronisko PTTK Wiśła Centrum w granicach parcel nr 51/4, 51/5, 51/8,
2. strefy „OW” – obserwacji archeologicznej, obejmujące:
- a) obszar ochrony stanowisk archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków,
 - b) obszar ochrony stanowisk archeologicznych w promieniu 40 m od centrum stanowiska.

W planie ustalono także m.in. kolorystykę dachów (gama kolorów czerwieni, brązu i grafitu), minimalne odległości nowych budynków od granic lasów (odległość nowych budynków mieszkalnych, domów wczasowych i pensjonatów, nowych budynków w zabudowie zagrodowej i agroturystycznej od granic lasów nie może być mniejsza niż 20 m, a nowych budynków sportowo-rekreacyjnych, usługowych i produkcyjnych 12 m) oraz od brzegów cieków wodnych (5 m). Określono także wskaźniki niezbędnej liczby miejsc parkingowych oraz maksymalną powierzchnię zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej i minimalną powierzchnię biologicznie czynną w stosunku do powierzchni działki budowlanej dla poszczególnych terenów objętych planem.

Wyznaczony do rewitalizacji obszar jest w pełni pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Sytuacja planistyczna Wiśły w związku z uchwalonymi w latach 2009-2014 planami miejscowymi jest bardzo korzystna. Plany, które weszły w życie w latach 2009-2014 obejmują powierzchnię około 10 894 ha, czyli 98,8% całości obszaru miasta. Wszystkie plany miejscowe obejmują około 99,3% powierzchni miasta, podczas, gdy w skali kraju jedynie 14,9% powierzchni posiada plany miejscowe uchwalone po 2003 r. Około 74,4 ha terenów w mieście (co stanowi 0,7% powierzchni miasta) nie posiada obowiązujących planów miejscowych. W tej powierzchni znajdują się również tereny kolejowe oraz tereny Rezydencji Prezydenta RP na Zadnim Groniu, które w obowiązującym studium mają status terenów zamkniętych.

3.2.5 Sfera techniczna

Gmina jest stosunkowo dobrze wyposażona w urządzenia i obiekty infrastruktury służące zaopatrzeniu w media. Na system wodociągowy w Wiśle składają się dwa komponenty:

- wodociąg komunalny i miejska sieć wodociągowa,
- sieć i ujęcia lokalne.

Produkcja wody miejskiego systemu wodociągowego przeznaczona dla Wiśły obejmuje:

- Stację Uzdatniania Wody w Wiśle Czarne w oparciu o zbiornik wodny Wiśła-Czarne oraz awaryjne ujęcie wody na potoku Malinka;

- Stację Uzdatniania Wody Wisła Gościejów w oparciu o ujęcie wody w Wiśle Gościejowie.

Budynki wypoczynkowe i mieszkalne położone na stokach: Bukowej, Partecznika, Jarzębatej są zaopatrywane w wodę z ujęcia w Gościejowie (II strefa), pozostali odbiorcy z ujęcia Wisła Czarne i z lokalnych ujęć wody z obszarów leśnych położonych w wyższych partiach Wisły. Na terenach wyżej położonych, peryferycznych w zachodniej i południowej części gminy występuje znaczny deficyt wody. Wodociąg grupowy Wisła - Ustroń - Skoczów, zaopatruje w wodę miasta: Wisłę, Ustroń, Skoczów, okresowo woda z wodociągu była dostarczana również do Cieszyna.

System sieci kanalizacyjnej składa się z następujących komponentów:

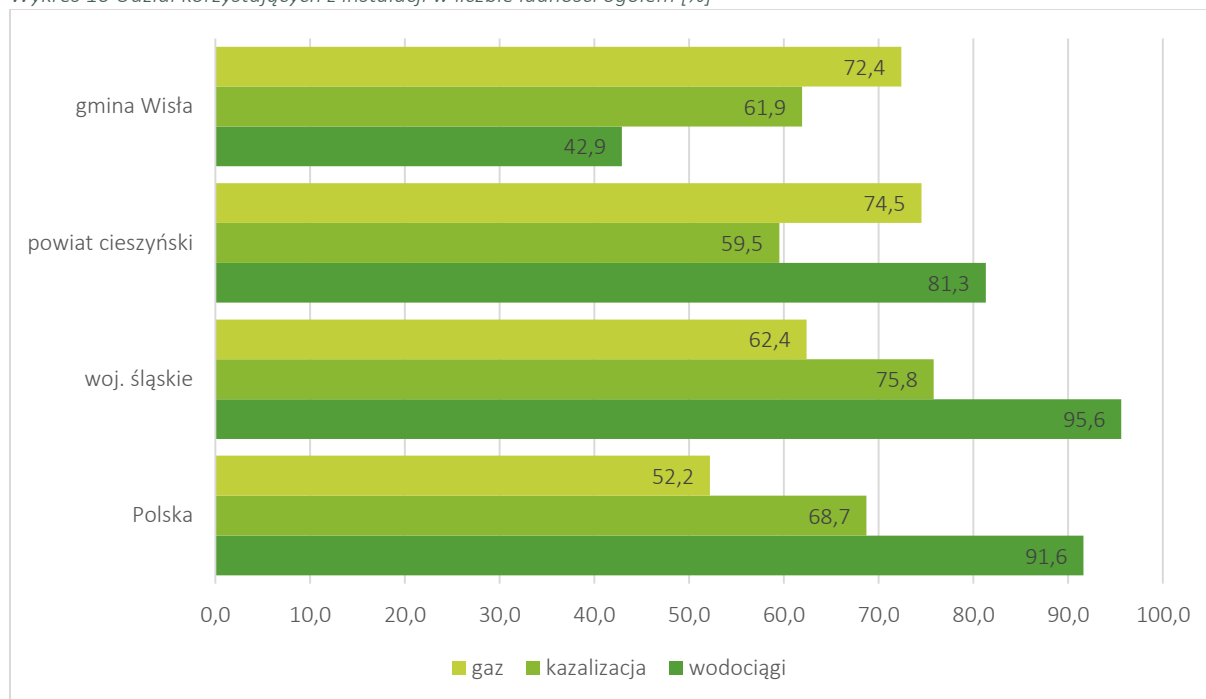
- Sieć kanalizacji sanitarnej,
- Przepompownia ścieków w Wiśle Czarne,
- Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Wiśle Jaworniku.

Na terenie Gminy Wisła obowiązuje rozdzielczy system kanalizacji. Uwarunkowania naturalne, lokalizacja zabudowy i oczyszczalni ścieków stwarzają dogodne warunki do grawitacyjnego sprowadzania ścieków z przeważającej części miasta. Z grawitacyjnych kolektorów sanitarnych w Wiśle Czarne, ścieki kierowane są do przepompowni ścieków poprzez kolektor magistralny, przy Stacji Uzdatniania Wody odprowadzane są do Wisły Centrum, a następnie do oczyszczalni. Do kolektora magistralnego biegnącego z Wisły Czarne dopływają ścieki z Wisły Malinki, Wisły Głębcze oraz centralnych części miasta. Ścieki z Wisły Jawornika kierowane są bezpośrednio do oczyszczalni. Miejska Oczyszczalnia Ścieków w Wiśle Jaworniku została zmodernizowana i rozbudowana. Jest to oczyszczalnia typu mechaniczno-biologicznego.

Sieć gazownicza gminy Wisła funkcjonuje jako sieć rozgałęźna, która obejmuje zasięgiem wszystkie wiślańskie doliny oraz znaczną część osiedli położonych wysoko w górach. Według danych GUS, udział ludności korzystających z instalacji gazowej na terenie Wisły w 2012 roku wyniósł 72,4%. Miasto Wisła zasilane jest gazem ziemnym wysokometanowym „GZ-50” z systemu krajowego zaopatrującego rejon Podbeskidzia, poprzez odgałęzienie od gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Bielsko-Biała - Cieszyn. Jej eksploatację prowadzi Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie, Oddział Górnośląski Zakład Gazowniczy w Zabrze, Rejon Gazowniczy Bielsko-Biała, Rozdzielnia Gazu Skoczów.

Poniżej zestawiono porównawczo udział mieszkańców korzystających z infrastruktury sieciowej w liczbie ludności ogółem.

Wykres 10 Udział korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem [%]

Źródło: opracowanie własne

3.3 Podsumowanie

Atutem rozwojowym Wiśły jest w pierwszej kolejności położenie i dostępność komunikacyjna. Największym potencjałem jest przyroda, ukształtowanie powierzchni i klimat. Czyni to z miasta jeden z największych ośrodków turystycznych w województwie śląskim a nawet w Polsce. Wiślę wyróżnia jej wielowyznaniowy charakter.

Niekorzystne zjawisko depopulacji - mimo że występuje w Wiśle - nie przybiera charakteru drastycznego, jak w innych częściach Polski. Rośnie liczba i odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (seniorów). Wobec tego głównym wyzwaniem procesu rewitalizacji jest aktywizacja osób starszych. Jednakże rozwój tzw. srebrnej gospodarki wymaga licznych inwestycji oraz podejmowania działań tzw. miękkich, społecznych.

Mimo ponadprzeciętnego wskaźnika przedsiębiorczości (wyrażonego liczbą firm w stosunku do liczby mieszkańców) problemem miasta jest bezrobocie. W 2015 roku wskaźnik bezrobocia w mieście wynosił 4% i był wyższy niż średnia w powiecie (2,84%). Gmina Wiśla zмага się również z problemami społecznymi. W 2015 roku łączna kwota pomocy społecznej na świadczenia dla osób fizycznych wyniosła 952 821 zł. Wsparcia udzielono 456 osobom. Atutem jest aktywna działalność organizacji pozarządowych (również tych operujących w zakresie pomocy społecznej).

4. Wyznaczanie obszaru zdegradowanego - delimitacja

4.1 Metodyka wyznaczania zasięgu obszaru zdegradowanego

Przyjęta w tym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a potem objętego rewitalizacją w Gminie Wiśła polegała na analizie wielostopniowej i zakładała w głównej mierze oparcie się na szczegółowych wskaźnikach dotyczących sytuacji społecznej, przestrzennej i gospodarczej na danym obszarze.

Obszary deficytowe były wyznaczone z uwzględnieniem kryteriów (czynników) przede wszystkim społecznych (z zakresu pomocy społecznej, rynku pracy i bezpieczeństwa), w następnej kolejności przestrzennych, technicznych i ekonomicznych. Ujmując rzecz syntetycznie, delimitacja obejmowała następujące etapy:

- I. Podzielenie terenu miasta Wiśła na mniejsze jednostki porównawcze „badawcze”, według kryterium spójności społeczno - terytorialnej;
- II. Wybór kryteriów (wskaźników) delimitacji;
- III. Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie spraw/problemów społecznych w wyodrębnionych jednostkach. Efektem tego etapu było wyodrębnienie jednostek o szczególnym nasileniu problemów społecznych (*Metoda: analiza danych zastanych, pozyskanych z Policji, Urzędu Miejskiego w Wiśle, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Powiatowego Urzędu Pracy oraz przeprowadzonych wywiadów pogłębionych - badanie jakościowe*);
- IV. Przeprowadzenie analizy jednostek statystycznych pod kątem nasilenia problemów gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych;
- V. Wyodrębnienie jednostek porównawczych, które cechują się najwyższym stopniem zdegradowania - w wymiarze społecznym, gospodarczym i tzw. pozaspołecznym (aspektach środowiskowych, technicznych, przestrzenno-funkcjonalnych);
- VI. Wyodrębnianie obszaru zdegradowanego - o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającej wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni - maksymalnie 20% udziału oraz ludności - limit 30% wszystkich zamieszkujących gminę;
- VII. Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji;
- VIII. Konsultacje społeczne - badanie sondażowe (badanie ilościowe), warsztat rewitalizacyjny, spacer studyjny,
- IX. Nabór propozycji projektów, przedsięwzięć w zakresie rewitalizacji;

- X. Zatwierdzenie obszaru zdegradowanego do rewitalizacji - zakończenie prac koncepcyjnych w zakresie rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono opis poszczególnych etapów procesu delimitacji obszarów zdegradowanych w gminie Wiśła pod kątem ich dalszej rewitalizacji.

4.2 Wybór jednostek porównawczych

Wiśła jest gminą miejską. Głównym determinantem w układzie przestrzenno-komunikacyjnym jest położenie w dolinie rzeki Wiśły i specyficzne ukształtowanie powierzchni (położenie w kotlinach górskich). Układ komunikacyjny i osadniczy jest również warunkowany tym położeniem. Administracyjnie gmina dzieli się na 7 jednostek pomocniczych - osiedli. Podział ten jest ukonstytuowany w Statucie Miasta Wiśły. Osiedla te stanowią swoiste, spójne i odrębne jednostki, w znaczeniu społecznym, architektonicznym, funkcjonalnym i topograficznym. Biorąc tę okoliczność pod uwagę i ze względów metodologicznych w zakresie przeprowadzenia delimitacji zdecydowano się skorzystać z podziału na osiedla (jednostki pomocnicze). Wobec tego analiza problemów społecznych w pierwszej kolejności została przeprowadzona w ramach następujących jednostek pomocniczych (osiedli) Wiśły: Obłaziec, Jawornik, Centrum, Nowa Osada, Głębcze, Malinka i Czarne.

Mapa 2 Podział miasta na jednostki pomocnicze w wyodrębnianiu obszaru zdegradowanego – osiedla

Źródło: www.wikipedia.pl

4.3 Wybór kryteriów (wskaźników) delimitacji

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji wybranych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które w sposób istotny statystycznie różnicują na tle całej gminy. Ze względu na charakter gminy Wiśła (gmina miejska) i występujące tutaj zjawiska społeczne i demograficzne, jak również środowiskowe, przestrzenne i techniczne; konieczne było zbadanie szeregu czynników i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę na każdym ze wskazanych w ustawie o rewitalizacji kryterium, tj. społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych, które zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

Tabela 4 Zmienne dla delimitacji obszaru zdegradowanego w mieście Wiśła

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
Sfera społeczna	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę osób bezrobotnych na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Cieszynie
	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet	Źródło danych: PUP w Cieszynie
	Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy uwzględniający grupę osób pozostających bez pracy długotrwale. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: PUP w Cieszynie
	Liczba korzystających z pomocy OPS	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Wiśle
	Liczba udzielonych świadczeń ogółem	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający liczbę udzielonych świadczeń. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Wiśle
	Kwota udzielonych świadczeń ogółem	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej uwzględniający kwotę wydatkowaną na udzielanie świadczeń pomocowych. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej na 100 mieszkańców. Źródło danych: MOPS w Wiśle
	Liczba ofiar przemocy	Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę ofiar przemocy na 100 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Wiśle
	Liczba przestępstw	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę przestępstw na 100 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Wiśle

Kategoria	Zmienna	Opis zmiennej
	Liczba zdarzeń drogowych	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących zdarzeń na drogach. Zmienna prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę wykroczeń na 100 mieszkańców. Źródło danych: KP Policji w Wiśle
Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna	Poziom degradacji budynków	Zmienna obrazująca stopień zniszczenia budynków oraz ich zapotrzebowania na prace remontowe. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie
Sfera gospodarcza	Liczba zarejestrowanych działalności gospodarczych	Wskaźnik obrazujący poziom rozwoju przedsiębiorczości w poszczególnych obszarach, prezentowany w formie przeliczeniowej, wyrażanej stosunkiem zarejestrowanych działalności gospodarczych do liczby ludności. Źródło danych: CEIDG i KRS, gminny rejestr przedsiębiorców
Sfera środowiskowa	Dostęp do przestrzeni zielonych (parki)	Wskaźnik prezentujący dostęp do przestrzeni zielonych w poszczególnych obszarach. Wskaźnik został oceniony na podstawie danych przestrzennych obrazujących udział terenów zielonych na danym obszarze. Źródło: badania własne

Źródło: opracowanie własne

Powyżej wymienione zmienne zostały wykorzystane do przeprowadzenia delimitacji obszaru. Podkreślić należy, iż w trakcie prowadzonych prac rozważano użycie znacznie większej liczby wskaźników, jednakże ich niewielka zmienność powodowała niski poziom istotności, który z punktu widzenia delimitacji obszarów czynił je nieprzydatnymi. Dlatego skupiono się jedynie na tych, które w sposób istotny przyczynią się do wyodrębnienia obszaru zdegradowanego, wymagającego pilnej interwencji.

4.4 Szczegółowa analiza w zakresie spraw / problemów społecznych

W ramach tego etapu delimitacji, polegającego na wskazaniu obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych posłużono się analizą wskaźnikową, która w sposób syntetyczny pokazywała stan i zaawansowanie występowania problemów społecznych. Przyjęta metoda polegała na podawaniu danych za każdym razem w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru. Po wcześniejszej analizie szeregu czynników, które oddają sytuację społeczną wybrano następujące wskaźniki:

- korzystanie z pomocy społecznej,
- bezpieczeństwo publiczne,
- rynek pracy (bezrobocie).

Taki dobór czynników pozwolił na obiektywny dobór i selekcję obszarów, na których ogniskują się problemy społeczne. W tym celu posłużono się danymi liczbowymi, którymi dysponują instytucje publiczne operujące na terenie Gminy Wiśla. Jest to Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśle, Komisariat Policji w Wiśle oraz Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie.

Tabela 5 Wskaźnik syntetyczny w zakresie korzystania z pomocy społecznej w Wiśle

	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby udzielonych świadczeń ogółem na 100 mieszkańców [zł]
Miasto Wiśla (średnia)	6,10	304,27
Obłaziec	7,85	473,47
Jawornik	4,61	227,27
Centrum	7,03	342,54
Nowa Osada	7,28	367,95
Głębce	6,44	321,93
Malinka	4,61	182,23
Czarne	4,62	294,87

Źródło: opracowanie własne

W 2015 roku w gminie Wiśla z pomocy społecznej skorzystały 674 osoby. Średnio 6 osób na 100 korzysta z usług pomocy społecznej w Wiśle. Jednakże szczególną intensywność w zakresie udzielania pomocy społecznej zanotowano w osiedlu Obłaziec oraz Nowa Osada. Jednocześnie na tych osiedlach notowane są najwyższe wskaźniki w zakresie wysokości udzielonych świadczeń. Próbuąc zgłębić najczęstsze problemy społecznie w gminie sięgamy po zapisy Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Wiśla na lata 2016-2024. Okazuje się, że najczęstszym powodem udzielania wsparcia przez publiczne służby pomocy społecznej zdecydowanie jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz bezrobocie i długotrwała choroba.

Wysoki poziom problemów w sferze społecznej danego obszaru stanowi podstawowy czynnik wskazujący konieczność działań rewitalizacyjnych. Bardzo istotnym elementem problemowym identyfikowanym w Wiśle w sferze społecznej jest przestępczość, która w większości wynika ze złej sytuacji materialnej rodzin i wzorców rodzinnych. W roku 2015 Komisariat Policji w Wiśle odnotował 119 przestępstw na terenie gminy. Tym samym ogólna liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy wyniosła 1,08 (co jest wskaźnikiem wysokim, np. sąsiadująca z Wiślą Istebna - 0,33). Mimo, że wysoki wskaźnik przestępczości wynika po części z dużego natężenia ruchu turystycznego, to samo zjawisko jest bardzo odczuwalne i stanowi poważny problem społeczny.

Poniższa tabela obrazuje rozkład przestrzenny wskaźnika przestępstw na 100 osób dokonanych w Wiśle. Największa liczba przestępstw była identyfikowana wokół głównych szlaków komunikacyjnych, w centrach osiedli (zwłaszcza w Obłazcu, Centrum, Nowej Osadzie i Głębce). Newralgicznymi miejscami są okolice dworców kolejowych - Centrum, Obłaziec i Głębce.

Poza ogólną liczbą przestępstw specyficznym czynnikiem dla gminy jest istotne zagrożenie powodowane w ruchu drogowym przez nietrzeźwych kierowców, wskazany komponent z jednej

strony wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, szczególnie tych mieszkających w pobliżu głównych szlaków komunikacyjnych, z drugiej natomiast ma charakter bezpośrednio związany z łamaniem prawa. W roku 2015 Komisariat Policji w Wiśle odnotował 115 omawianych zdarzeń na terenie gminy. Tym samym ogólna liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców gminy wyniosła 1,04. Największa liczba przestępstw była identyfikowana wokół głównych szlaków komunikacyjnych oraz w bezpośrednich okolicach punktów gastronomicznych i handlowych (głównie centra osiedli).

Ważnym aspektem analizy zjawisk społecznych jest kwestia przemocy. W roku 2015 Komisariat Policji w Wiśle odnotował 26 przypadków podejrzenia dotknięcia przemocą w całej Wiśle. Tym samym wskaźnik liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w przeliczeniu na 100 mieszkańców kształtuje się na poziomie 0,24. Warto podkreślić, że zjawisko przemocy domowej w społecznościach silnie konserwatywnych jest zjawiskiem często ukrywanym (Pospiszył, I. *Przemoc w rodzinie*, Warszawa, WSiP, 1994), natomiast analiza wskazuje głównie na obszary o dużej gęstości zaludnienia, korelując z omawianymi już danymi. Jednakże statystyki pokazują, że zjawisko to w sposób szczególny występuje w Nowej Osadzie, Obłazcu, Głębcach.

Tabela 6 Wskaźnik syntetyczny w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Wiśle

	Wskaźnik przestępczości na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby ofiar przemocy na 100 mieszkańców
Miasto Wiśla (średnia)	1,08	1,04	0,24
Obłaziec	1,88	2,35	0,31
Jawornik	0,69	0,34	0,00
Centrum	1,29	1,36	0,26
Nowa Osada	1,39	1,96	0,49
Głębcze	1,33	1,17	0,36
Malinka	0,46	0,11	0,06
Czarne	0,51	0,38	0,13

Źródło: opracowanie własne

Zjawisko bezrobocia to poza zagadnieniami bezpieczeństwa i ubóstwa podstawowy mierzalny miernik poziomu degradacji społecznej obszaru. W 2015 roku na terenie Wiśły 444 osoby posiadały status osoby bezrobotnej (dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie), a wskaźnik liczby bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców kształtuje się na poziomie 4,01. Na uwagę zasługuje fakt, że bezrobociem dotknięci są w głównej mierze mężczyźni. Kobiety stanowią jedynie 39% ogółu bezrobotnych. Wskaźnik wskazujący na wartość powyżej 5,0 obejmuje niemal całość terenów w bezpośrednim sąsiedztwie głównych dróg przecinających teren Wiśły. Warto podkreślić, że zjawisko

bezrobocia silnie koreluje ze zjawiskiem przestępczości. Długotrwałym bezrobociem dotknięci są w głównej mierze mieszkańcy osiedla Obłaziec, Nowa Osada. W najmniejszym stopniu Jawornika.

Tabela 7 Wskaźnik syntetyczny w zakresie problemów rynku pracy

	Wskaźnik liczby zarejestrowanych bezrobotnych na 100 os.	Wskaźnik liczby zarejestrowanych bezrobotnych kobiet na 100 os.	Wskaźnik liczby zarejestrowanych bezrobotnych długotrwale na 100 os.
Miasto Wiśla (średnia)	4,02	1,57	2,24
Obłaziec	5,49	2,35	3,92
Jawornik	2,75	0,69	1,38
Centrum	4,42	2,21	2,43
Nowa Osada	4,50	2,70	3,27
Głębce	4,83	1,81	2,58
Malinka	3,42	0,57	1,25
Czarne	1,79	0,13	1,28

Źródło: opracowanie własne

Analiza sfery społecznej określonego obszaru, z punktu widzenia rewitalizacji uwzględnia zasadnicze problemy jakie dotyczą społeczność i które mają wpływ na jej niski status społeczny, ubóstwo, bezrobocie, konieczność korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, zachowania niepożądane społecznie, często implikujące niski poziom bezpieczeństwa

Analiza czynników społecznych w sposób jednoznaczny wykazała, że obszarami o szczególnej intensywności występowania problemów społecznych są: Obłaziec, Centrum, Nowa Osada oraz Głębce. Przyczyn upatrywać można w przebiegających tędy szlakach komunikacyjnych, dużej liczbie turystów oraz znacznych brakach w infrastrukturze technicznej. Wykazany wyżej negatywny wymiar społeczny zarekomendowanych obszarów wskazuje, że wymagają one analizy porównawczej w kontekście pozostałych czynników rozwojowych, tj. kondycji gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

4.5 Analiza pozostałych czynników rozwojowych (ekonomicznych i technicznych)

Analiza czynników rozwojowych (technicznych) ma charakter jakościowy i bazuje przede wszystkim na badaniach prowadzonych z mieszkańcami, wywiadach pogłębionych oraz spotkaniach warsztatowych. W ramach prowadzonej delimitacji analizę przeprowadzono w następujących sferach: przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej, technicznej i gospodarczej. Do oceny przyjęto pięciostopniową skalę: 1. *bardzo słabo*, 2. *słabo*, 3. *średnio*, 4. *dobrze*, 5. *bardzo dobrze*. Finalnie uzyskano wskaźnik syntetyczny degradacji, który jest matematyczną średnią ocen w poszczególnych elementach. W ujęciu szczegółowym analizie poddano następujące elementy:

- Dostępność usług publicznych (dostępność usług edukacyjnych, pomocy społecznej, komunikacja),
- Dostępność oferty kulturalnej (dostępność usług kulturalnych),
- Poziom hałasu (bliskość ciągów drogowych),
- Dostępność wysokiej jakości terenów atrakcyjnych przyrodniczo (tereny przyrodnicze objęte i nieobjęte obszarem Natura 2000),
- Zinwentaryzowana masa wyrobów zawierających azbest (liczba obiektów zawierających azbest),
- Stopień wyposażenia obiektów w infrastrukturę sieciową (wyposażenie w wodociąg i kanalizację),
- Poziom degradacji stanu technicznego obiektów (stan techniczny i wyposażenia obiektów),
- Poziom aktywności gospodarczej (wskaźnik przedsiębiorczości, liczba miejsc pracy).

Przeprowadzona analiza sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej oraz technicznej, z punktu widzenia rewitalizacji ujawnia zasadnicze problemy jakimi dotknięte są poszczególne osiedla Miasta Wiśły. Analiza czynników rozwojowych potwierdziła, że wysokim poziomem zdegradowania charakteryzują się te obszary, które dotknięte są najbardziej problemami społecznymi, co oznacza konieczność podjęcia działań rewitalizacyjnych na każdej płaszczyźnie, aby proces rewitalizacji mógł okazać się skuteczny. Poniżej zestawiono zmienne z zakresu sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej oraz technicznej oraz wartości wskaźników obrazujących degradację terenów. Analizowane wskaźniki zestawiono łącznie i wyprowadzono syntetyczny wskaźnik degradacji obszaru.

Tabela 8 Analiza porównawcza czynników pozaspołecznych na obszarze Wisły

Obręb	Sfera przestrzenno-funkcjonalna		Sfera środowiskowa		Sfera techniczna			Sfera gospodarcza	Wskaźnik syntetyczny degradacji obszaru
	Dostępność usług publicznych	Dostępność oferty kulturalnej	Poziom hałasu	Dostępność wysokiej jakości terenów atrakcyjnych przyrodniczo	Zinventaryzowana masa wyrobów zawierających azbest	Stopień wyposażenia obiektów w infrastrukturę sieciową	Poziom degradacji stanu technicznego obiektów	Poziom aktywności gospodarczej	
Obłaziec	1	1	2	5	2	2	1	1	1,88
Jawornik	4	2	3	5	3	4	3	3	3,38
Centrum	5	4	2	5	1	5	1	5	3,50
Nowa Osada	3	3	1	5	4	1	2	2	2,63
Głębcze	2	3	2	5	5	2	1	3	2,88
Malinka	4	1	3	5	3	3	3	4	3,25
Czarne	4	2	4	5	2	5	2	4	3,50
Wisła (średnia)	3,29	2,29	2,43	5,00	2,86	3,14	1,86	3,14	3,00

Legenda:

1	Bardzo słaby
2	Słaby
3	Średni
4	Dobry
5	Bardzo dobry

4.6 Wnioski i wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Powyższa diagnoza w sposób bardzo oczywisty wskazała na dużą intensywność problemów o charakterze społecznym na obszarze czterech osiedli w Wiśle. Jest to Osiedle Obłaziec, Nowa Osada, Centrum i Głębcze. Jednakże kluczowe jest wykazanie dokładnych obszarów występowania tych problemów - miejsc ogniskowania się problemów. W tym celu przeprowadzono serię wywiadów pogłębionych z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Wiśle, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie oraz Komisariatu Policji w Wiśle. Łącznie przeprowadzono 10 wywiadów.

Na tym etapie delimitacji obszaru zdegradowanego w gminie Wiśla dokonano dogłębnego rozpoznania sytuacji lokalnej pod kątem poziomu zdegradowania obszaru. Podstawowym celem tego zabiegu było powiązanie problemów społecznych z występującymi na tym obszarze potencjalnymi problemami technicznymi, infrastrukturalnymi czy gospodarczymi. Ten element został przeprowadzony przez lokalne władze samorządowe, z uwzględnieniem opinii pracowników samorządowych, radnych, dyrektorów jednostek organizacyjnych (w tym szkół czy ośrodka pomocy społecznej) oraz członków zarządów jednostek pomocniczych - siedmiu osiedli gminy Wiśla. W szczegółowym wytypowaniu obszarów dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych przyjęto następujące kryteria:

- Występowanie miejsc nasilonych problemów społecznych,
- Występujący regres gospodarczy (skutki przemian o charakterze gospodarczym), potencjał dla rozwoju gospodarczego,
- Zdegradowana infrastruktura i przestrzeń publiczna,
- Historia miejsca (dawne przeznaczenie); było duże znaczenie dla rozwoju lokalnego (tzw. *genius loci - duch miejsca*),
- Środowisko naturalne - jego zagrożenie lub potencjał jaki ze sobą niesie.

Metodologia prac nad wyodrębnieniem obszaru zdegradowanego prowadzona była w taki sposób, że uczestnicy wywiadów pogłębionych w oparciu o wiedzę praktyczną (znajomość terenu) wskazywali poszczególne ulice, kwartały, obszary o szczególnym nasileniu niekorzystnych zjawisk. Wynikiem tych prac było opracowanie listy ulic, przy których występują nasilone zjawiska z zakresu problemów społecznych.

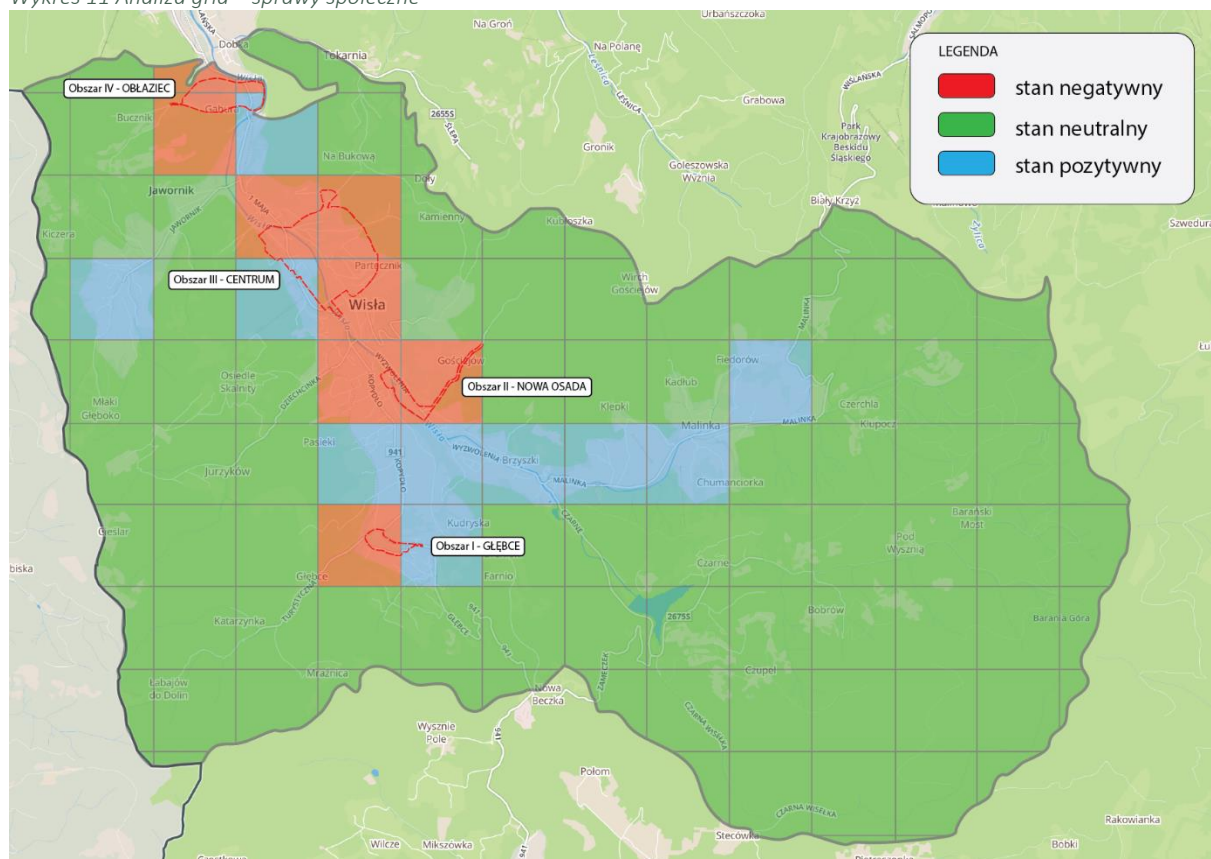
Podejścia do agregacji danych – grid / plaster miodu

W pierwszej kolejności zebrano opinie uczestników wywiadów pogłębionych, następnie stworzono wstępny zarys obszaru zdegradowanego (granice obszaru), po czym ponownie konsultowano uzyskane

wyniki prac. Ten etap prac to obserwacje ilościowe. Polegają one na obserwacji lokalnej rzeczywistości i ilościowym odnotowywaniu zaobserwowanych obiektów danego rodzaju lub liczebności wystąpień danego zjawiska. W trakcie prac delimitacyjnych na tym etapie podzielono obszar miasta na równe kwartały. Analiza danych ilościowych w oparciu o siatkę kwadratów pozwala szczegółowo przeanalizować natężenie zjawisk.

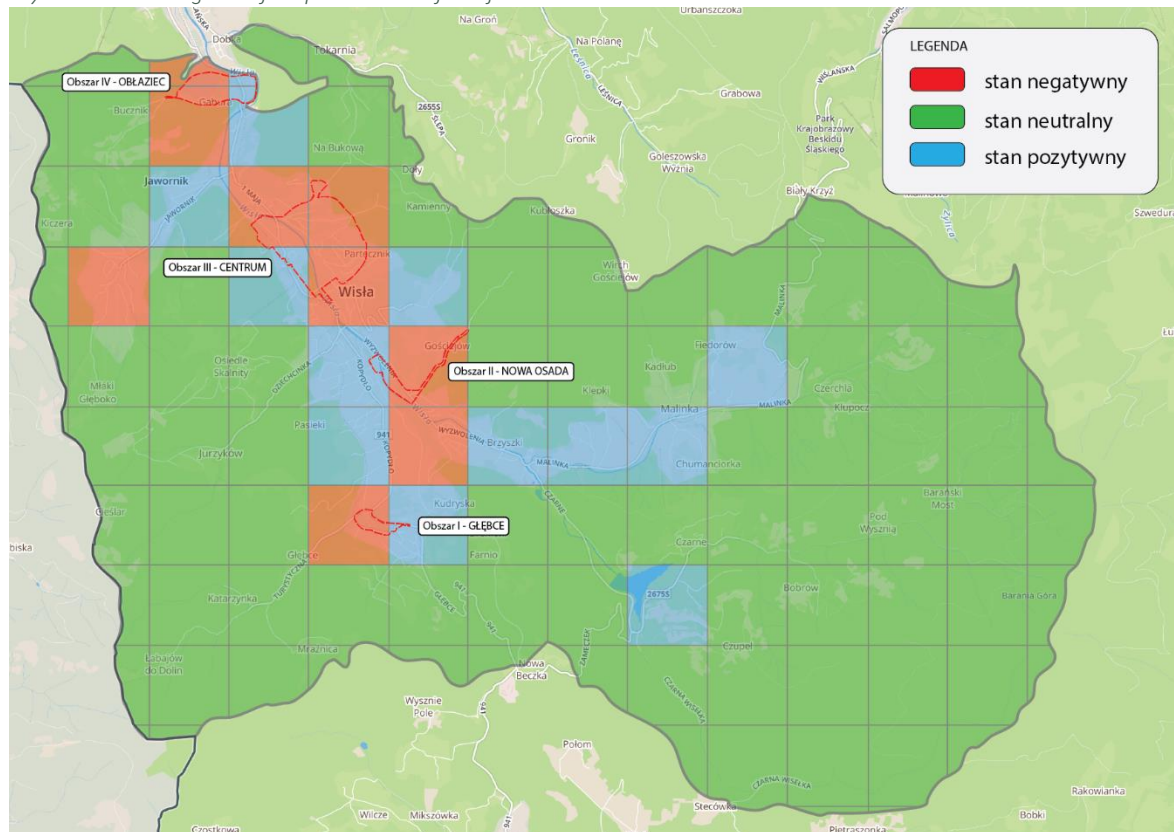
Prezentacja przestrzennego rozkładu wskaźników ma istotne znaczenie dla delimitacji obszaru zdegradowanego, gdyż w warstwie opisowej nie zawsze czynnik kumulacji jest łatwy do zaprezentowania. Koncentracja zjawisk negatywnych występująca na danym obszarze nie zawsze obejmuje w całości ulice czy dzielnice, dlatego „mapowanie” wskaźników ułatwia obserwację nasilania się zjawiska i jego tendencji przestrzennych.

Wykres 11 Analiza grid – sprawy społeczne

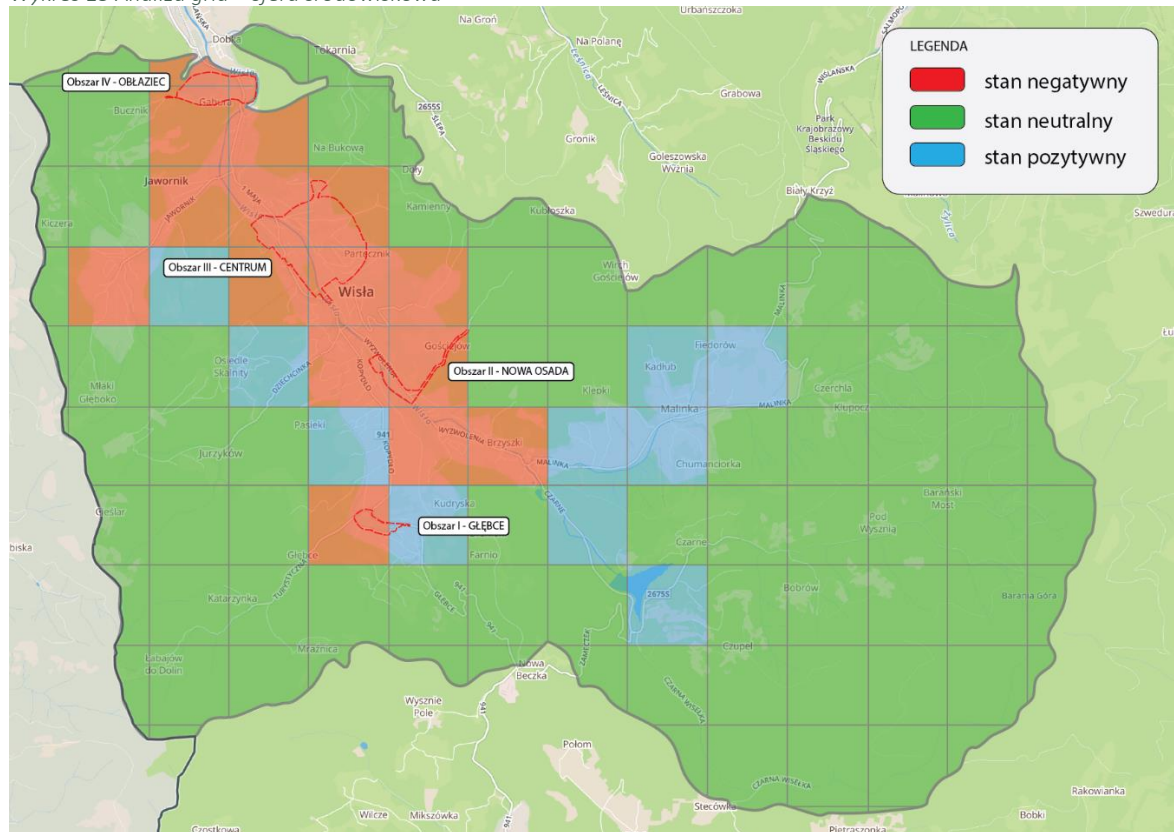
Źródło: opracowanie własne

Wykres 12 Analiza grid – sfera przestrzenno-funkcjonalna

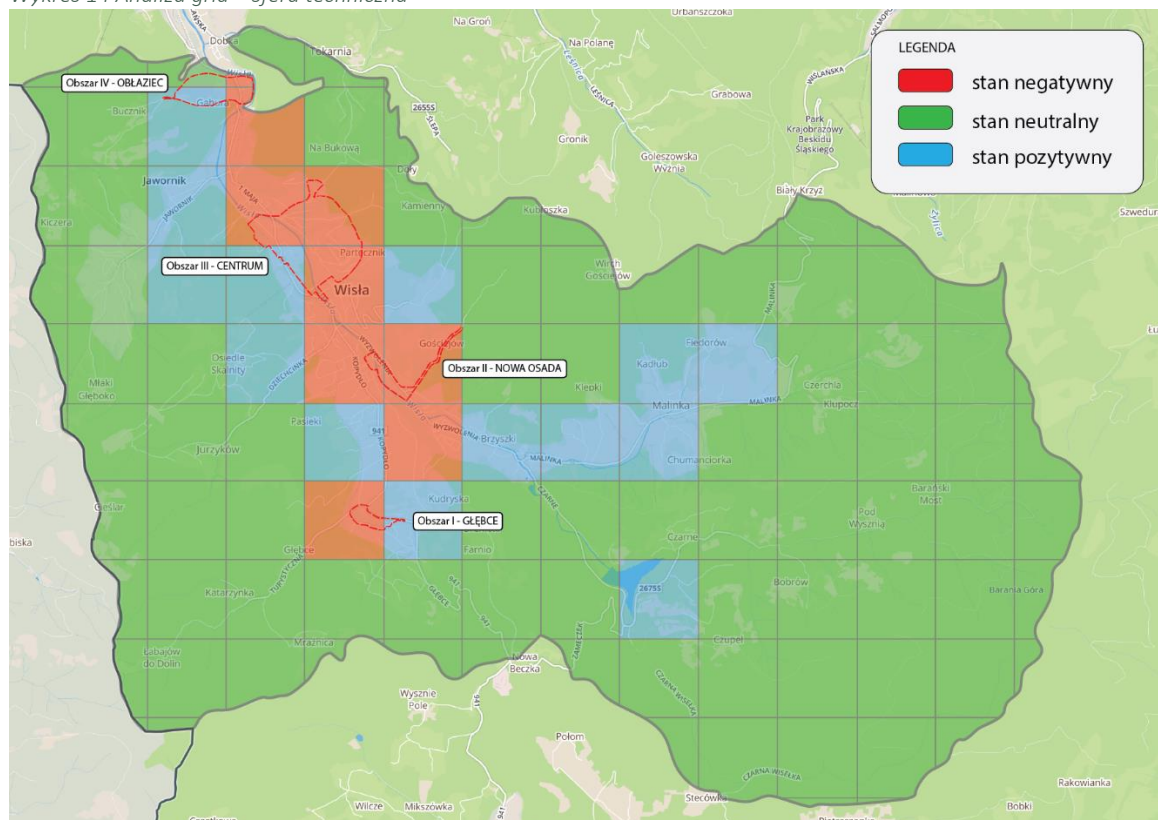
Źródło: opracowanie własne

Wykres 13 Analiza grid – sfera środowiskowa

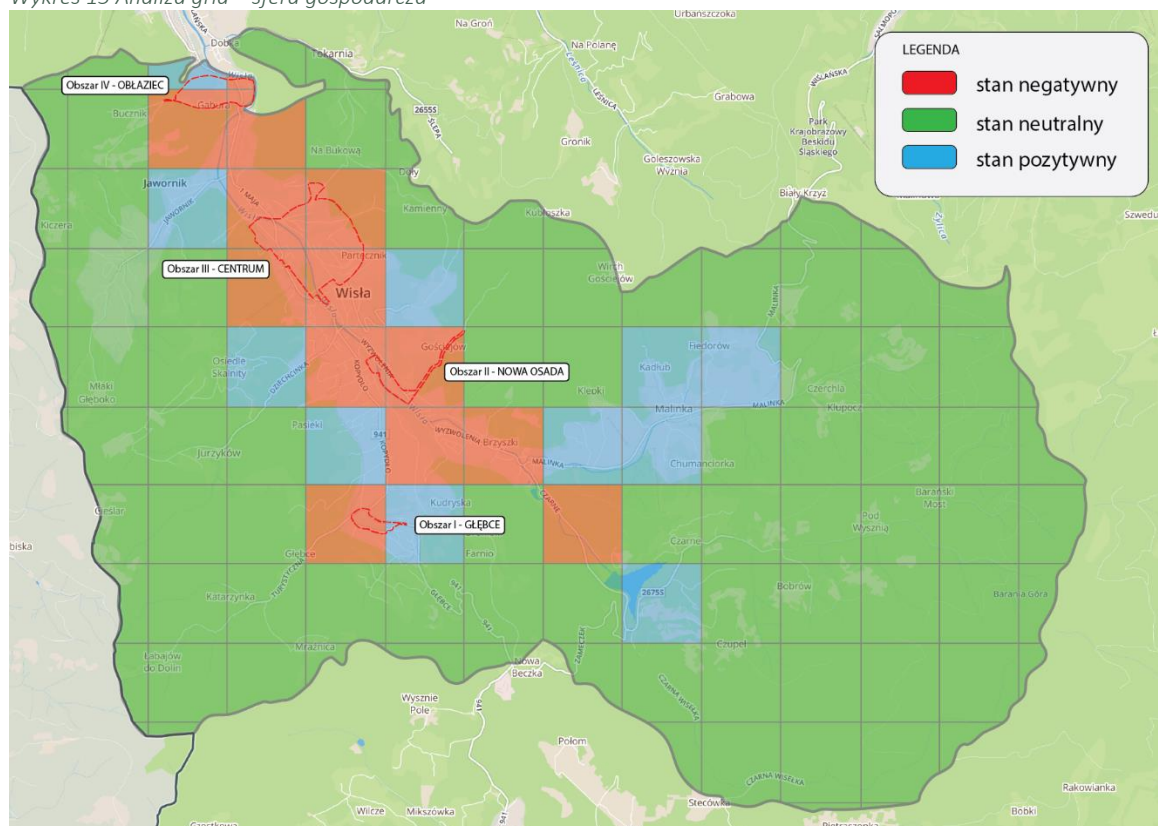
Źródło: opracowanie własne

Wykres 14 Analiza grid – sfera techniczna

Źródło: opracowanie własne

Wykres 15 Analiza grid – sfera gospodarcza

Źródło: opracowanie własne

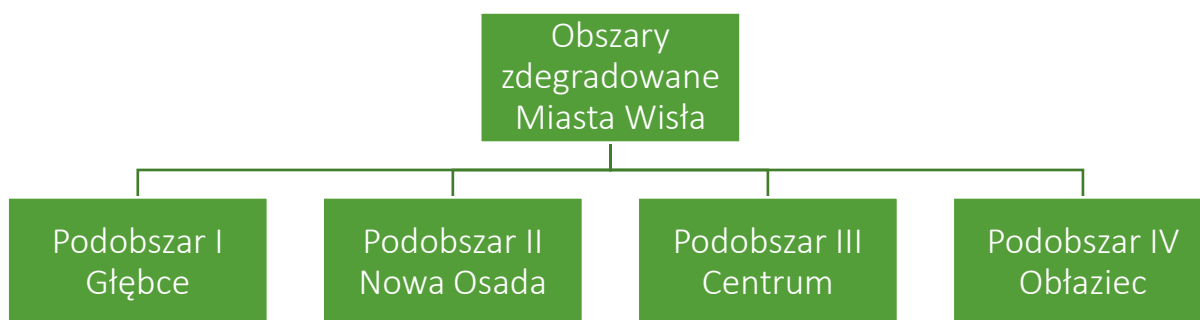
4.7 Ostateczne wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Wybrane do analizy wskaźniki, omówione i zaprezentowane w układzie przestrzennym jednoznacznie wskazują, że obszar zdegradowany w Wiśle dzieli się na cztery podobszary:

- I Wiśła Głębcze,
- II Wiśła Centrum,
- III Nowa Osada,
- IV Wiśła Obłaziec.

Powyższa diagnoza w sposób bardzo oczywisty wskazała na dużą intensywność problemów o charakterze społecznym i technicznym w poszczególnych jednostkach badawczych na obszarze miasta Wiśły. Jednakże dla precyzyjnego wyboru podobszarów zdegradowanych kluczowe jest wykazanie dokładnych miejsc (rewirów) występowania tych problemów - miejsc o szczególnym ogniskowaniu się problemów.

Wykres 16 Podział strukturalny obszaru zdegradowanego Wiśły

Źródło: opracowanie własne

4.8 Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Wyodrębnienie obszaru zdegradowanego w gminie Wiśła nie zakończyło procesu delimitacji. Pozostało dokonanie wyboru obszaru rewitalizacji. Przy ostatecznym wyborze obszaru rewitalizacji kierowano się kluczową zasadą: *obszarem rewitalizacji jest ten o dominującej funkcji mieszkaniowej*. Z tego względu, po dokonaniu szczegółowego przeglądu podobszarów zdegradowanych, do rewitalizacji wyznaczono podobszar III Centrum, położony w centrum gminy Wiśły, charakteryzujący się zwartą zabudową z dominującą funkcją mieszkaniową i usługową. Pozostałe podobszary zdegradowane zostały wykluczone z rewitalizacji ze względu na niską liczbę ludności (Podobszar I Głębcze - 10 osób, Podobszar II Nowa Osada - 59 osób, Podobszar IV Obłaziec 98 osób) oraz dominację obszarów niezamieszkałych, niezabudowanych. Koncentracja procesów rewitalizacji w podobszarze Centrum

będzie miała pozytywny wpływ na inne podobszary zdegradowane, cechujące się niską gęstością zaludnienia.

Dla wybranego obszaru rewitalizacji sporządzono szczegółowy wykaz ulic wraz z adresami. Sporządzony wykaz zamieszczony został w tabeli poniżej.

Tabela 9 Określenie ulic obszaru rewitalizacji

Obszar	Poszczególne ulice obejmujące obszar zdegradowany
Obszar rewitalizacji Centrum	– Ul. Bukowa, numery (3, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 15, 15A, 23, 22, 6A, 6B, 6C, 6E, 8A, 13, 8, 16, 14) – Ul. 1 Maja, numery (od 37 do 66 oraz 67, 69, 71, 73, 42A, 44A,/1, 44B, 44C, 46A, 46B, 46D, 48A 48C, 56A, 57/1, 62A, 64/1, 66C, 67A, 69A, 72A, 73B) – Ul. Lipowa, numery (1 do 22) – Ul. Towarowa, numery (od 1 do 9 oraz 15, 16, 17, 3A) – Ul. Kwiatowa, numery (od 1 do 7) – Ul. Księdza Biskupa Juliusza Bursche, numery (od 1 do 66) – Ul. Kamienna, numery (1, 1A, 1B, 1C) – Ul. Bulwar Księżycowy, numery – Ul. Wodna, numery (od 1 do 7) – Ul. Pawła Stalmacha, numery (1-3) – Ul. Bolesława Prusa, numery (od 10 do 25) – Ul. Osiedle XXV-lecia, numery (od 1 do 4) – Ul. Górnośląska, numery (od 1 do 54) – Ul. Partecznik, numery (od 1 do 5, 7, 9, 11,13,15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 39A) od 1-39A bez numerów 32, 32A,34, 36 – Ul. Olimpijska, numery (1 – Ośrodek Sportu Start) – Ul. Marii Konopnickiej, numery (16, 25, 27, 29, 31, 33) – Ul. 11 Listopada (bez zabudowań) – Ul. Czesława Kuryatty, numery (od 1 do 17) – Pl. Bogumiła Hoffa, numery (1 do 5) – Ul. Kolejowa

Źródło: opracowanie własne

Konsekwentnie przeprowadzona analiza pozostałych czynników, obejmujących sferę gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, również wykazała pilne potrzeby rewitalizacyjne dla wybranego obszaru. Teren ten dotknięty jest w zaawansowanym stopniu degradacją społeczną. Zaproponowane kryteria delimitacji w zakresie sfery społecznej ujawniły niekorzystną kondycję w obszarze rewitalizacji. Jednocześnie jest to obszar gęsto zaludniony i obejmuje centralą część Gminy Wiśła.

W poniższej tabeli przedstawiono wskaźniki charakteryzujące wybrany obszar rewitalizacji z punktu widzenia ich powierzchni oraz liczby mieszkańców. Kalkulacja dotycząca udziału procentowego powierzchni oraz ludności obszaru rewitalizacji została obliczona dla następujących wartości bazowych. Liczba mieszkańców całej Gminy Wiśła została przyjęta na poziomie 10 088 osób (dane na dzień 31 grudnia 2015 r.), natomiast powierzchnia geodezyjna gminy zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego w Wiśle wynosi 110,9 km².

Wykres 17 Wskaźniki obligatoryjne dla rewitalizacji w Gminie Wiśła

Wyszczególnienie	Liczba ludności [2015r.]	Powierzchnia [km ²]
Obszar całej Gminy	11 090	110,9
Podobszar III – Centrum (obszar rewitalizacji)	1 088	1,4
Wskaźnik dla Wiśły [%]	9,81	1,26
Wskaźnik obligatoryjny [%]	30	20

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z wyliczeniem przedstawionym w tabeli powyżej obszar rewitalizacji nie obejmuje terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz nie jest zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Wybrany obszar rewitalizacji zajmuje 1,26% powierzchni gminy Wiśła i jest zamieszkały przez 9,81% mieszkańców.

4.8 Analiza pogłębiona obszaru rewitalizacji

Spośród podobszarów zdegradowanych do rewitalizacji został wybrany jedynie podobszar III Centrum. Wskazany do rewitalizacji podobszar zdegradowany to ścisłe centrum gminy Wiśła, które należy uznać za najlepiej skomunikowaną i rozpoznawalną część miasta. Pierwotne centrum Wiśły leżało w okolicach dzisiejszego kościoła rzymsko-katolickiego p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (obecnie ul. Lipowa) i terenu dworca PKS w miejscu jeszcze do dziś zwanym „Piła” lub „Na Pile”. Obecnie jako ścisłe centrum miasta wskazuje się Plac Bogumiła Hoffa, będący wizytówką Wiśły.

Przez obszar rewitalizacji przebiega droga wojewódzka 941, będąca przedłużeniem ważnej arterii komunikacyjnej Śląska - drogi krajowej 81 (tzw. Wiślanki). Na tym terenie znajduje się Dworzec PKP Wiśła Uzdrowisko oraz Dworzec Autobusowy - aktualnie planowane jest stworzenie wspólnego nowoczesnego centrum przesiadkowego. W Wiśle nie funkcjonuje publiczna komunikacja miejska. Transport zbiorowy obsługiwany jest głównie przez prywatne firmy przewozowe.

Cechą charakterystyczną w kontekście lokalizacji jest centralne położenie w dolinie centrum miasta i stopniowe rozgałęzianie się przestrzeni wzdłuż odnóg doliny. Teren ten obejmuje zarówno prawo jak i lewobrzeżną część rzeki Wiśły. Dzięki takiemu usytuowaniu widoczny jest wyraźnie wyższy wskaźnik koncentracji brak obiektów handlowych, usługowych, publicznych i turystycznych.

Wiśła Centrum to „prawdziwe zagłębienie” bazy turystyczno - wypoczynkowej i usługowej. Składają się na nią liczne hotele, domy wczasowe, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne i kwatery prywatne. Dopełnieniem bazy noclegowej jest dobrze rozwinięta baza gastronomiczna, która składa się z różnego typu obiektów w postaci karczm, restauracji, pizzerii oraz pubów i kawiarni. Oprócz funkcji *stricto* turystyczno-rekreacyjnej obszar rewitalizacji pełni również funkcję mieszkaniowo-handlowo-usługową. Istnieje tutaj zabudowa mieszkaniowa, punkty handlowe i handlowo-usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej, w tym przestrzenie rekreacyjne (parki), obiekty dziedzictwa kulturowego objęte ochroną konserwatorską oraz tzw. obiekty specjalne, do których możemy zaliczyć m.in.:

kompleks skoczni narciarskich, wykorzystywany do szkolenia zawodników z miejscowego klubu Wiślańskie Stowarzyszenie Sportowe. Odbývają się tam również zawody o charakterze lokalnym. Ponadto na wskazanym terenie obszaru rewitalizacji występują tematyczne ścieżki spacerowe, takie jak:

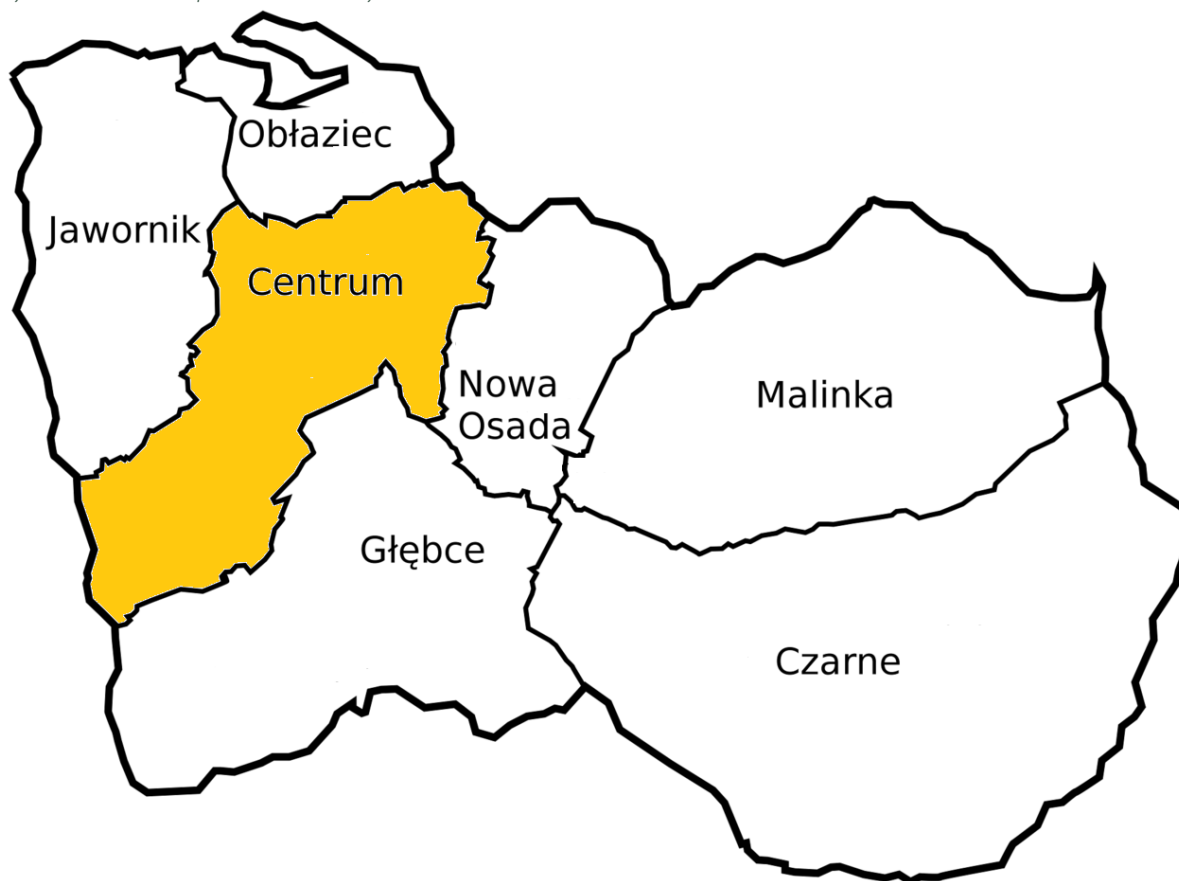
- Szlak Habsburgów - poświęcony miejscom, w których przejawiała się obecność książąt habsburskich. Wiedzie od Zameczku Myśliwskiego Habsburgów w Centrum przez Zadni Groń na Przysłop do Izby Leśnej i dalej na szczyt Baraniej Góry,
- Szlak Zabytków Architektury Wiślańskiej - szlak powstał z inicjatywy Kirstensen Group i znajduje się na nim 9 zabytków wybranych (powstałych od końca XIX wieku do 1939 roku) i opisanych przez Dominika Konarzewskiego, a wśród nich m.in. Zameczek Myśliwski Habsburgów z 1898 roku, willa Zacisze z 1902 roku, zaprojektowana przez Bogdana Hoffa i pierwszy w Wiśle polski hotel Piast (pochodzący z 1906 roku). Przy architektonicznych perełkach miasta znajdują się tablice z opisami i zdjęciami z lat przedwojennych.

Dzięki istnieniu wielu punktów umożliwiających wypożyczenie rowerów, obszar Wiśla Centrum sprzyja szeroko rozumianej turystyce rowerowej, a także wykorzystaniu rowerów, jako środków komunikacji pomiędzy poszczególnymi atrakcjami. Głównymi szlakami rowerowymi przebiegającymi przez teren centrum są:

- Greenways: Wiśla Obłaziec - Wiśla Centrum - Wiśla Czarne - Zameczek - Stecówka,
- Pętla Euroregionu Cieszyńskiego: Wiśla Obłaziec - Wiśla Centrum - Wiśla Czarne - Zameczek - Stecówka,
- Lokalne szlaki rowerowe: *Na Skolnity, Na Stożek, Szlakiem Wiślańskich Atrakcji, Tam i z powrotem*, trasa transgraniczna *Soszów - Nydek, Trzy Kopce*.

W warstwie przestrzenno-funkcjonalnej obszar odgrywa kluczową rolę w planowanej rewitalizacji - zlokalizowany jest tutaj Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Muzeum Beskidzkiej im. Antoniego Podzorskiego, Wiślańskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna im. Jana Śniegonia, Hotel Gołębiewski, obiekty sportowe oraz większość obiektów użyteczności publicznej. Pomimo częściowej degradacji obszar stanowi rdzeń całej gminy i posiada adekwatny potencjał niezbędny do ożywienia terenu.

Rysunek 1 Jednostki pomocnicze Gminy Wiśła - Centrum

Źródło: opracowanie własne

5.5.1 Charakterystyka obszaru

Obszar rewitalizacji Wiśła Centrum zamieszkuje 1 088 osób, co stanowi 9,82% ludności całkowitej miasta. Teren zajmuje powierzchnię 140 ha - udział powierzchni obszaru w całkowitej powierzchni Gminy wynosi 1,26%. Mimo faktu, że obszar rewitalizacji zajmuje jedynie 1,26% powierzchni gminy ma on kluczowe znaczenie dla mieszkańców i turystów z punktów widzenia dostępu do usług zarówno publicznych (urzędy, muzea, dom kultury), jak i komercyjnych (sklepy, hotele, restauracje). Poniższa tabela przedstawia wartości obligatoryjnych wskaźników odnoszących się do powierzchni oraz liczby mieszkańców.

Tabela 10 Wskaźniki obligatoryjne obszaru

Wskaźnik	Wartość
Powierzchnia obszaru	140 ha (1,4 km ²)
Udział powierzchni obszaru w powierzchni Gminy	1,26 %
Liczba ludności obszaru	1 088 os.
Udział ludności obszaru w liczbie ludności Gminy	9,82 %

Źródło: opracowanie własne

Topograficznie obszar rewitalizacji jest zwarty przestrzennie i funkcjonalnie. Osią tego obszaru jest przepływająca tutaj rzeka Wisła. Przebiega tędy czynna linia kolejowa, ze stacją kolejową Wisła Centrum. W szczegółowym ujęciu obszar rewitalizacji obejmuje następujące ulice Bukowa, 1 Maja, Lipowa, Towarowa, Kwiatowa, Księdza Biskupa Juliusza Bursche, Kamienna, Bulwar Księżycowy, Wodna, Pawła Stalmacha, Bolesława Prusa, Osiedle XXV-lecia, Górnośląska, Partecznik, Olimpijska, Marii Konopnickiej, 11 Listopada, Czesława Kuryatty, Pl. Bogumiła Hoffa i Kolejowa.

Szczegółowe położenie obszaru rewitalizacji pokazane jest na mapie poniżej.

Mapa 3 Obszar rewitalizacji Centrum – mapa poglądowa

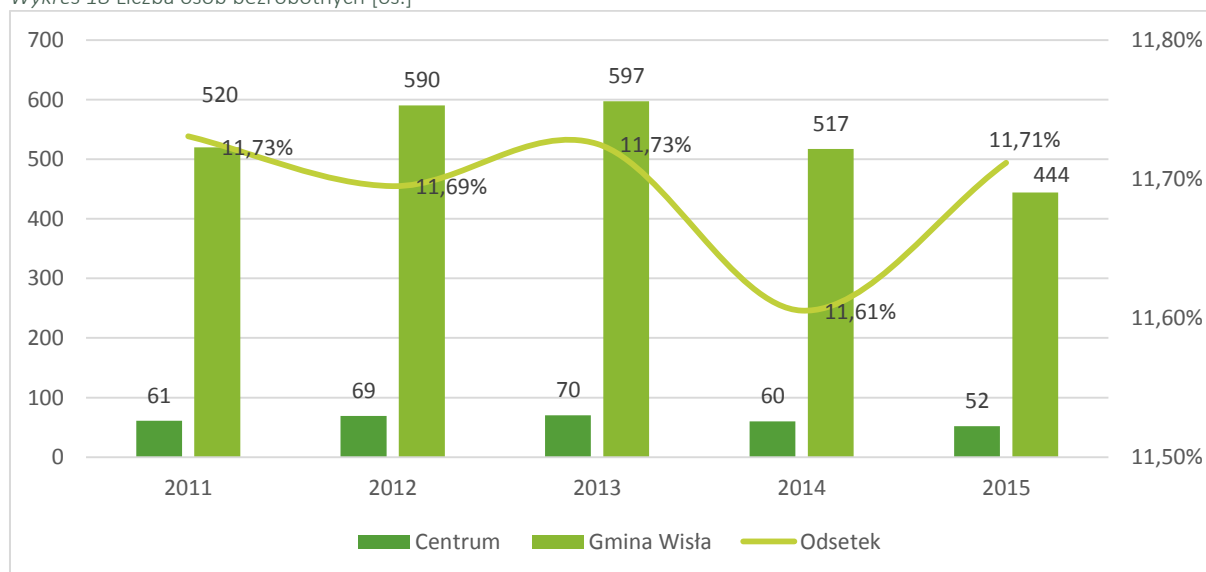

Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Szczegółowa analiza danych z zakresu sfery społecznej pokazuje określone problemy występujące we wskazanym obszarze Centrum. Dane pozyskane z Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie pokazują, że w pierwszej kolejności obszar dotknięty jest ponadprzeciętnym jak na gminę problemem bezrobocia. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Wiśle Centrum w 2015 roku wynosiła 52 osoby. W całej gminie liczba ta wyniosła 444. Osoby bezrobotne stanowią 11,71% ogółu osób bezrobotnych w gminie Wiśla (a liczba mieszkańców do 9,82% ogółu). Poniższy wykres obrazuje przebieg analizowanej zmiennej w latach 2011-2015.

Wykres 18 Liczba osób bezrobotnych [os.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Począwszy od 2014 roku można zauważyć poprawę sytuacji na rynku pracy, cechującą się zmniejszaniem liczby osób bezrobotnych. Niemniej jednak, z punktu widzenia metodyki wyznaczania obszaru rewitalizacji, należy porównać sytuację zastaną w Centrum z sytuacją ogólnogminną. Wskazany obszar rewitalizacji charakteryzuje się wyższym wskaźnikiem liczby osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców, w porównaniu z odpowiednim wskaźnikiem obrazującym sytuację w gminie Wiśla. Analogiczna sytuacja ma miejsce w przypadku agregacji danych w postaci liczby zarejestrowanych bezrobotnych kobiet oraz liczby długotrwale bezrobotnych. Porównanie przytoczonych wskaźników znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela 11 Wskaźniki z zakresu bezrobocia na obszarze rewitalizacji i w gminie Wiśla

Wskaźniki	Gmina	Obszar rewitalizacji
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców danego obszaru	4,00%	4,78%

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w stosunku do liczby mieszkańców danego obszaru	1,57%	1,75%
Liczba zarejestrowanych długotrwale bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców obszaru	2,23%	2,67%

Źródło: opracowanie własne

W strukturze bezrobocia obszaru rewitalizacji zauważyć można, że w 2015 roku, 21% (11 na 52 osoby bezrobotne) pozostawało bez pracy na okres powyżej 24 miesięcy. Bezrobociem dotknięci są w dużym stopniu osoby młode; 34,6% bezrobotnych to osoby poniżej 35 roku życia i te z stażem pracy nieprzekraczającym jeden rok. Wykształcenie ma również wpływ na bezrobocie. Na obszarze rewitalizowanym osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zawodowym stanowią najliczniejszą grupę bezrobotnych.

Tabela 12 Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy za 2015 rok

Kategoria	Zmienne kategorii	Odsetek
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	9,6%
	1-3	19,2%
	3-6	17,3%
	6-12	15,4%
	12-24	17,3%
	powyżej 24	21,2%
Wiek	18-24	11,5%
	25-34	23,1%
	35-44	21,2%
	45-54	19,2%
	55-59	17,3%
	60-64	7,7%
Wykształcenie	Wyższe	11,5%
	Policealne i średnie zawodowe	21,2%
	Średnie ogólnokształcące	9,6%
	Zasadnicze zawodowe	32,7%
	Gimnazjalne i poniżej	26,9%
Staż pracy	do 1 roku	23,1%
	1-5	15,4%
	5-10	15,4%
	10-20	15,4%
	20-30	15,4%
	30 lat i więcej	7,7%
	bez stażu	7,7%

Źródło: PUP Cieszyn

Tabela 13 Ilościowe ujęcie struktury bezrobotnych w obszarze rewitalizacji w latach 2011-2015

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	55	62	62	51	47

– w tym do 25 roku życia	13	14	12	8	6
– w tym długotrwale	26	30	36	33	29
– w tym pow. 50 roku życia	15	17	19	17	19
– w tym bez kwalifikacji zawodowych	10	13	14	13	-
– w tym bez doświadczenia zawodowego	12	14	12	8	-
– w tym bez wykształcenia średniego	36	41	40	36	-
– w tym samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 r. życia	4	5	5	5	1
– w tym którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	1	2	2	2	-
– w tym niepełnosprawni	3	3	3	3	2

Źródło: PUP Cieszyn

Mimo wyższego bezrobocia na obszarze rewitalizacji wskaźniki obrazujące stopień korzystania z pomocy społecznej są niższe od wartości referencyjnych dla całej Gminy Wiśła. W 2015 roku 21 osób z obszaru rewitalizacji skorzystało z usług publicznych z zakresu pomocy społecznej oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Wskaźnik liczby klientów ośrodka pomocy społecznej na 100 mieszkańców w gminie Wiśła wynosi 6,08, natomiast na obszarze rewitalizacji wynosi 1,93. W 2015 r. na 100 mieszkańców obszaru Wiśła Centrum obliczona wartość udzielonych świadczeń pomocy wyniosła 302,98 (dla całej gminy wskaźnik ten wynosi 180,79).

Tabela 14 Wskaźniki w zakresie pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji i w gminie Wiśła

Wskaźniki	Gmina Wiśła	Obszar rewitalizacji
Liczba klientów ośrodka pomocy społecznej na 100 mieszkańców [os]	6,08	1,93
Liczba udzielanych świadczeń ogółem na 100 mieszkańców [szt.]	302,98	180,79
Kwota udzielonych świadczeń ogółem na 100 mieszkańców [zł]	8 591,71	7 329,90

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Wiśle

Warty odnotowania jest fakt, iż pomimo niższej liczby udzielonych świadczeń, wskaźnik kwoty udzielonej pomocy na 100 osób zarówno na terenie obszaru jak i w Gminie Wiśła kształtuje się na podobnym poziomie. Na obszarze Wiśła Centrum wynosi 7 329,90 zł/100 osób, natomiast w całej gminie 8 591,71 zł. Świadczy to o relatywnie wysokich kwotach świadczeń społecznych udzielanych na wskazanym terenie. Sytuacja, w której dany obszar cechuje wyższe bezrobocie, a jednocześnie mniej osób korzysta z pomocy społecznej może wynikać ze zjawiska *bezrobocia z wyboru*, czyli braku woli podjęcia zatrudnienia, co wynika z przyjętego modelu rodziny - jeden z rodziców zarabia, drugi zajmuje się gospodarstwem.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się znacznym natężeniem występowania negatywnych zjawisk wpływających na poczucie bezpieczeństwa. W 2015 roku na obszarze rewitalizacji popełniono 14 przestępstw oraz 49 zdarzeń drogowych. Na obszarze rewitalizacji dochodzi proporcjonalnie do największej liczby przestępstw. W 2014 roku w Centrum popełniono 14 z 21 przestępstw w ogóle popełnionych w Wiśle. Częściej niż przeciętnie w skali gminy, miały miejsce takie zdarzenia jak: kradzieże, uszkodzenia ciała, zniszczenie mienia, jak również częściej zatrzymywano nietrzeźwych kierowców. Warte odnotowania jest także wystąpienie od roku 2013 przestępstw narkotykowych oraz tych związanych z oszustwami. W poniższej tabeli zaprezentowano wskaźniki dotyczące poszczególnych przestępstw odnotowanych na terenie wybranego obszaru rewitalizacji.

Tabela 15 Analiza występowania przestępstw na obszarze rewitalizacji z podziałem na kategorie

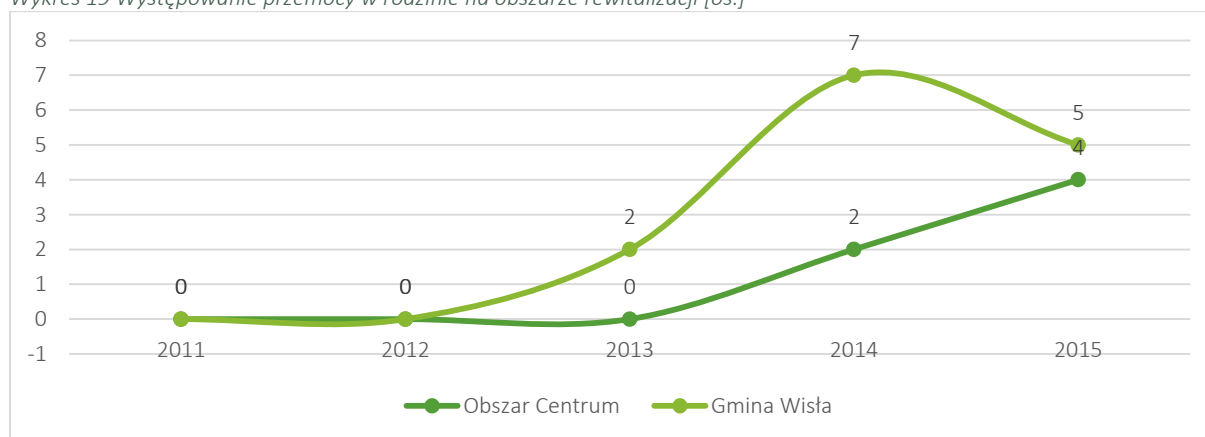
Kategoria przestępstwa	2011				2012			
	Ogółem	Ogółem dla Gminy Wiśla	Odsetek Wiśla Centrum	Odsetek Gmina Wiśla	Ogółem	Ogółem dla Gminy Wiśla	Odsetek Wiśla Centrum	Odsetek Gmina Wiśla
Ogólna liczba przestępstw	16	32	-	-	22	39	-	-
Kradzież	4	7	25%	22%	4	10	18%	26%
Kradzież z włamaniem	0	3	0%	9%	1	5	5%	13%
Rozbój	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Uszkodzenie ciała	1	2	6%	6%	3	3	14%	8%
Pobicie	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Zniszczenie mienia	3	7	19%	22%	6	10	27%	26%
Przestępstwa narkotykowe	0	1	0%	3%	0	1	0%	3%
Oszustwo	1	1	6%	3%	0	1	0%	3%
Nietrzeźwi kierujący	7	11	44%	34%	8	9	36%	23%
Przeciwko funkcjonariuszom	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Kategoria przestępstwa	2013				2014			
	Ogółem	Ogółem dla Gminy Wiśla	Odsetek Wiśla Centrum	Odsetek Gmina Wiśla	Ogółem	Ogółem dla Gminy Wiśla	Odsetek Wiśla Centrum	Odsetek Gmina Wiśla
Ogólna liczba przestępstw	30	45	-	-	14	21	-	-
Kradzież	13	14	43%	31%	5	7	36%	33%
Kradzież z włamaniem	2	5	7%	11%	2	2	14%	10%
Rozbój	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Uszkodzenie ciała	3	4	10%	9%	1	2	7%	10%
Pobicie	0	0	0%	0%	0	0	0%	0%
Zniszczenie mienia	4	7	13%	16%	2	2	14%	10%

Przestępstwa narkotykowe	0	0	0%	0%	1	1	7%	5%
Oszustwo	2	3	7%	7%	2	2	14%	10%
Nietrzeźwi kierujący	4	9	13%	20%	0	4	0%	19%
Przeciwko funkcjonariuszom	2	3	7%	7%	1	1	7%	5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Wiśle

Na obszarze odnotowuje się również występowanie negatywnego zjawiska przemocy w rodzinie. W 2014 r. odsetek tego zjawiska w Wiśle Centrum stanowił 80% liczby osób będących ofiarami przemocy na obszarze całej gminy. Występowanie przemocy w rodzinie na przestrzeni 5 ostatnich lat przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 19 Występowanie przemocy w rodzinie na obszarze rewitalizacji [os.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Wiśle

Kolejnym aspektem wpływającym na poziom bezpieczeństwa na analizowanym obszarze jest występowanie zdarzeń w ruchu drogowym. Wskaźniki dotyczące wypadków, kolizji oraz osób poszkodowanych w wypadkach są znacznie wyższe od średniej gminnej. Liczba zdarzeń w ruchu drogowym na tym terenie stanowi 71% wszystkich zdarzeń odnotowanych w Gminie Wiśła. Pośrednio czynnikiem wpływającym na taki stan rzeczy jest centralne położenie obszaru, który pełni rolę lokalnego centrum komunikacyjnego. Przez Centrum przebiegają główne trasy komunikacyjne miasta (również tranzytowe), w tym przede wszystkim droga krajowa nr 941. Kolejnym czynnikiem, który wpływa na wysoką liczbę zjawisk drogowych jest występujące na obszarze ponadnormatywne natężenie ruchu oraz stan nawierzchni drogowych, które wymagają modernizacji.

Wykres 20 Zdarzenia w ruchu drogowym – obszar rewitalizacji [liczba zdarzeń]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komisariatu Policji w Wiśle

Analiza porównawcza danych z zakresu poziomu bezpieczeństwa wykazała znaczne przekroczenia wartości wskaźników w stosunku do tych samych danych przedstawionych dla całej gminy Wiśła. Liczba ofiar przemocy w odniesieniu do 100 mieszkańców wynosi 0,37 (w porównaniu do 0,05 w skali całej gminy). Podobnie liczba ofiar przestępstw na 100 mieszkańców wynosi 1,29 i jest zdecydowanie wyższa od średniej gminnej wynoszącej 0,19. W poniższej tabeli kolorem zaznaczono wartości wyższe wskaźnika w obszarze rewitalizacji w porównaniu do wartości wskaźnika dla gminy Wiśła.

Tabela 16 Wskaźniki z zakresu poziomu bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji i w gminie Wiśła

Wskaźniki	Gmina	Obszar rewitalizacji
Liczba ofiar przemocy na 100 mieszkańców	0,05	0,37
Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	1,01	1,29
Liczba zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,62	4,50

Źródło: opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Gmina Wiśła to obszar o ponadprzeciętnej liczbie podmiotów gospodarczych w stosunku do liczby ludności. Dane GUS za 2015 rok wskazują, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności wyniosła 1 528 (dla porównania w powiecie cieszyńskim: 1 100, w Polsce: 1 089). Obszar rewitalizacji pod względem liczby podmiotów gospodarczych stanowi najbardziej aktywny teren spośród wskazanych w niniejszym opracowaniu. Zarejestrowanych jest tutaj 242 podmioty gospodarcze, co stanowi 14,27% wszystkich podmiotów w gminie Wiśła. Wskaźnik aktywności gospodarczej jest na tym obszarze wyższy niż wskaźnik dla gminy Wiśła.

Tabela 17 Wskaźnik aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji i w gminie Wisła

Wskaźnik	Gmina	Obszar rewitalizacji
Aktywność gospodarcza	15,28%	22,24%
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych	1 695	242
Liczba ludności	11 090	1 088

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG

Profil podmiotów gospodarczych funkcjonujących na tym terenie jest zróżnicowany. Dominuje drobna działalność handlowo-usługowa, czyli sklepy, punkty gastronomiczne oraz wypożyczalnie sprzętu sportowego, a także działalność związana z wynajmem pokoi gościnnych. Przedsiębiorcy nastawieni są w głównej mierze na usługi skierowane do turystów i odwiedzających. Duża liczba podmiotów gospodarczych wpływa na wysoką atrakcyjność turystyczną centrum Wisły.

Podsumowanie

Liczba mieszkańców gminy Wisła zmniejsza się. Jednocześnie zwiększa się procentowy udział osób starszych w populacji. Wisła notuje ujemny bilans migracji, co związane jest z migracją ludzi młodych. Najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w Wiśle są: długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie i ubóstwo. Z uwagi na jego strukturę bezrobocie należy do poważnych problemów społecznych. Bezrobotnymi są w głównej mierze osoby młode (do 35 roku życia), z krótkim stażem pracy oraz te długotrwale bezrobotne.

Problemem obszaru jest niskie bezpieczeństwo. Jest to związane z gęstą zabudową oraz silnym usługowym charakterem - dużą liczbą turystów i odwiedzających. Częściej niż w innych obszarach gminy dochodzi do kradzieży, uszkodzeń ciała, zniszczenia mienia, jak również częściej zatrzymywano nietrzeźwych kierowców. Zdarzenia w ruchu drogowym stanowią 71% wszystkich zdarzeń odnotowanych w Gminie Wisła. Niepokojący jest fakt częstego występowania zjawiska przemocy w rodzinie.

Zdiagnozowane problemy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym należy zastawić z liczebnością i dużym potencjałem organizacji pozarządowych zwłaszcza z zakresu pomocy społecznej. Potencjał ten należy wykorzystać tworząc odpowiednie programy aktywizacji społecznej, na bazie modernizowanych obiektów publicznych.

Sfera środowiskowa

Obszar rewitalizacji jest terenem sąsiadującym z cennymi przyrodniczo obszarami położonymi w pasmie Beskidu Śląskiego. Obszar rewitalizowany nie znajduje się w granicach obszaru Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 Beskid Śląski PLH240005 oraz Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego.

Sąsiedztwo z tymi obszarami stanowi ważny potencjał rozwojowy, zwłaszcza dla branży turystycznej i okołoturystycznej.

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego jest obszarem dobrze zagospodarowanym pod względem turystycznym. Funkcjonują tu liczne schroniska górskie oraz rozwinięta jest sieć szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych. Obszar ten charakteryzuje się niezwykle wysoką gęstością sieci rzecznej. Jest to także najbardziej uźródłowiony obszar w Karpatach i w całej Polsce. Wisła posiada niezwykle korzystne położenie z punktu widzenia walorów przyrodniczych. Leży ona w obrębie górnego odcinka korytarza ekologicznego o znaczeniu międzynarodowym, związanego doliną Wisły. Miasto Wisła usytuowane jest na obszarze wysokiej aktywności przyrodniczej, tj. w obrębie obszaru węzłowego o znaczeniu krajowym z biocentrami i strefami buforowymi.

Dużym problemem obszaru jest niski stopień zastosowania rozwiązań energooszczędnych (termomodernizacja oraz odnawialne źródła energii). Na obszarze zlokalizowane są obiekty wymagające termomodernizacji (głównie użyteczności publicznej). Należą do nich: Urząd Miejski w Wiśle, budynek Domu Zdrojowego, Szkoła Muzyczna, Budynek dworca PKP, Przedszkole na ul. Wodnej.

Obszar rewitalizacji ze względu na walory środowiskowe i centralnym usytuowaniem charakteryzuje się dużą atrakcyjnością turystyczną. Potencjał ten nie jest w pełni wykorzystywany. Czynnikiem wpływającym negatywnie zarówno na wykorzystanie potencjału turystycznego, jak i na jakość życia mieszkańców obszaru jest hałas. Stanowi on jedną z istotnych uciążliwości, z którą borykają się mieszkańcy i turyści. Jego źródłem są przede wszystkim arterie komunikacyjne przebiegające przez miasto (głównie droga 941) oraz ruch po przyległych szlakach i obiektach turystycznych. Na tym obszarze nie prowadzono zarówno pomiarów natężenia ruchu, jak i pomiaru natężenia hałasu czy zanieczyszczenia powietrza.

Jedynym pomnikiem przyrody na obszarze rewitalizowanym jest 300 letni dąb szypułkowy, który zlokalizowany jest obok domu handlowego Świerk przy ul. 1 Maja w Wiśle. Mimo, że obszar jest położony w okolicy terenów leśnych nie zewidencjonowano dużej liczby pomników przyrody ożywionej o szczególnej wartości przyrodniczej, odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów. Wynika to przede wszystkim z faktu prowadzenia długoletniej gospodarki leśnej, oraz faktu, że obszar ten nie jest terenem parku miejskiego.

Tabela 18 Pomniki przyrody znajdujące się na obszarze rewitalizacji

Lp.	Uchwała	Gatunek drzewa	Położenie pomnika	Wiek
1.	Orzeczenie prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach z dnia 19.08.1953r. RL 13/108/53	Dąb szypułkowy (obwód 410 cm)	Wisła Centrum (obok domu handlowego „Świerk”)	ok. 300 lat

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wiśle

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano osiem obiektów zawierających azbest (ogólnie na terenie gminy jest ich 359). Mimo, że liczba obiektów zawierających azbest nie jest duża, to w odniesieniu do ich koncentracji stanowią one poważny problem. Liczba takich obiektów na km² na obszarze rewitalizacji wynosi 5,71, natomiast w skali całej gminy jest to 3,23. Obiekty zawierające azbest stanowią poważny problem środowiskowy w skali gminy. Adresy obiektów posiadających azbest przedstawiają się następująco: Lipowa 2, Lipowa 10, Towarowa 5, Towarowa 7, Towarowa 9, Prusa 12, Górnośląska 6, Górnośląska 24, Partecznik 3.

Tabela 19 Obiekty zawierające wyroby z azbestu obszar rewitalizacji

Wskaźnik	Gmina Wiśła	Obszar rewitalizacji
Obiekty w sztukach	359	9
Obiekty na 1 km ²	3,23	5,71
Obiekty na 1 osobę	0,032	0,007
Udział obszaru w gminie	100%	0,22%

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie

Klimat, charakter turystyczny, czyste górskie powietrze, duże nasłonecznienie, korzystny układ temperatur i dobra wilgotność powietrza to atuty miasta Wiśły. Jednakże na obszarze rewitalizowanym problemem jest niska emisja oraz słabe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. Konieczne jest podjęcie szeroko zakrojonych działań termomodernizacyjnych. Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano osiem obiektów zawierających azbest. Jednocześnie obszar cechuje się ponadprzeciętną gęstością obiektów zawierających azbest w stosunku do powierzchni. Dużym wyzwaniem jest ograniczenie niskiej emisji poprzez uruchomienie programu wspierającego mieszkańców w zastosowaniu odnawialnych źródeł energii.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Wiśły zawiera ważne z punktu widzenia rozwoju obszaru zapisy dotyczące przeznaczenia w tzw. jednostce strukturalnej „E” - Centrum:

- Modernizacja przestrzeni publicznych, w tym przedłużenie pasaży pieszego ulicy 1 Maja aż do dworca kolejowego,
- Przebudowa odcinka ulicy Kolejowej w rejonie dworca kolejowego i wskazanie możliwości budowy w tym rejonie oraz na jej obrzeżach parkingów wielopoziomowych,
- Zagospodarowanie terenów wzdłuż zachodniego brzegu rzeki Wiśły w formie „Bulwarów Wiślanych”, z umożliwieniem parkowania w tym rejonie samochodów osobowych w trakcie masowych imprez rozrywkowych oraz imprez plenerowych,

- Rehabilitacja przestrzeni miejskiej w północnej części jednostki.

Obszar rewitalizowany jest terenem koncentracji obiektów zabytkowych. Analiza wykazała, że na obszarze rewitalizowanym zlokalizowanych jest 64 zabytkowych obiektów (wpisanych do rejestru zabytków). Mimo, że obszar rewitalizowany zajmuje 1,26% obszaru gminy, liczba obiektów zabytkowych na km² jest wysoka i wynosi 45,71 (średnia dla całej gminy wynosi 1,36). Duże zagęszczenie obiektów zabytkowych jest przejawem bogatego dziedzictwa kulturowego terenu Beskidu Śląskiego. Aktualnie obiekty te wykorzystywane są głównie do celów turystycznych.

Tabela 20 Obiekty zabytkowe – porównanie dla obszaru rewitalizowanego

	Gmina Wiśla	Obszar rewitalizacji
Liczba obiektów zabytkowych [szt.]	151	64
Liczba obiektów zabytkowych na km ²	1,36	45,71
Liczba obiektów zabytkowych na mieszkańca	0,013	0,06
Udział obszaru w gminie [%]	100	1,26

Źródło: opracowanie własne

Na obszarze rewitalizowanym centrum znajdują się liczne obiekty świadczące usługi publiczne w dziedzinie kultury. Obiekty kultury znajdujące się na obszarze rewitalizowanym:

- Wiślańskie Centrum Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Wiśle,
- Muzeum Beskidzkie,
- Społeczne Ognisko Muzyczne.

Mimo dużego potencjału, obszar charakteryzuje się bardzo dużym stopniem degradacji oraz braku funkcjonalności obszarów przyległych do obiektów sportowych (ławki, przestrzenie do wypoczynku). W aktualnym stanie obszar nie spełnia swoich funkcji - miejsca świadczenia usług turystycznych.

Podsumowanie

Obszar jest centralnie położony. Skupiają się w nim obiekty użyteczności publicznej oraz liczne punkty usługowe i gastronomiczne. Główną arterią jest ul. 1 Maja. Obszar rewitalizowany jest terenem koncentracji obiektów zabytkowych. Liczba obiektów zabytkowych na km²: 45,71 na obszarze rewitalizacji, Liczba obiektów zabytkowych na mieszkańca obszar rewitalizacji: 0,06, średnia gminna: 0,013. Identyfikuje się liczne problemy obszaru w zakresie zarówno centrów przesiadkowych, jak również obiektów użyteczności publicznej – miejsc świadczenia usług społecznych.

Sfera techniczna

Elementami charakteryzującymi sferę techniczną danego obszaru rewitalizacji są poziom skanalizowania i zwodociągowania, oświetlenie uliczne oraz długość ciągów komunikacyjnych bez

oświetlenia. Sfera techniczna istotnie wpływa na kreowanie wizerunku obszaru oraz jakość życia mieszkańców. Jednym z ważniejszych elementów sfery technicznej jest infrastruktura komunikacyjna i sanitarna. Przez wskazany obszar rewitalizacji prowadzi ważna z punktu widzenia rozwoju turystycznego droga wojewódzka nr 941.

Poważnym problemem rozwojowym obszaru rewitalizacji jest niska jakość infrastruktury rekreacji i wypoczynku na obszarze rewitalizacji. Dotyczy to głównie kompleksu basenów otwartych w centrum miasta, obiektu Amfiteatru oraz centrów przesiadkowych. Braki inwestycyjne przekładają się na zmniejszone możliwości w zakresie podejmowania inicjatyw przez organizacje pozarządowe na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a zwłaszcza bezrobotnych. Obiekty te po przeprowadzonym procesie inwestycyjnym mogą stać się obiektami, w których powstaną nowe miejsca pracy.

Duże znaczenie dla bezpieczeństwa obszaru oraz jego estetyki ma oświetlenie na nim zlokalizowane. Na obszarze rewitalizowanym znajduje się 390 punktów oświetleniowych. Duża gęstość słupów oświetleniowych związana jest z faktem, że jest to teren, przez który przebiega droga nr 941. Jednakże oświetlenie znajdujące się na tym obszarze nie jest w pełni ekologiczne. Punkty oświetleniowe wymagają wymiany, zwłaszcza w kontekście spełnienia standardów ekologicznych i energetycznych dla oświetlenia ulicznego.

Tabela 21 Punkty oświetleniowe – tabela porównawcza

	Gmina Wiśła	Obszar rewitalizacji
Liczba punktów oświetleniowych [szt.]	1 128	390
Liczba punktów oświetleniowych na km ²	10,17	278,57
Liczba punktów oświetleniowych na jedną osobę	0,1	0,35
Udział obszaru w gminie [%]	100	2,22

Źródło: opracowanie własne

W stosunku do całej gminy, obszar rewitalizacji posiada ponadprzeciętny dostęp do urządzeń sieciowych, co wynika z faktu, iż podobszar ten obejmuje ściśle centrum gminy. Problem skanalizowania i zwodociągowania dotyczy w głównej mierze obrzeży gminy, gdzie ze względu na górskie ukształtowanie terenu, instalacja urządzeń sieciowych jest trudna, a wręcz niemożliwa.

Tabela 22 Poziom skanalizowania i zwodociągowania obszaru rewitalizacji oraz Gminy Wiśła

	Poziom skanalizowania [%]	Poziom zwodociągowania [%]
Gmina Wiśła (Aglomeracja)	96,4%	42,9%

Obszar rewitalizacji	99,2%	99,4 %
----------------------	-------	--------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wiśle, BDL GUS

Kluczowym problemem obszaru w kontekście jego rewitalizacji jest zły stan infrastruktury komunikacyjnej (wiele dróg wymaga wymiany nawierzchni), budowy chodników oraz montażu energooszczędnego oświetlenia. Problemem jest niska funkcjonalność obiektów tak zwanej infrastruktury okołoturystycznej.

Poważnym problemem obszaru jest zły stan technicznych terenów zielonych, zwłaszcza wzdłuż rzeki Wisły, dalej w pobliżu osiedla mieszkaniowego, w otoczeniu basenu miejskiego. Problemem jest bardzo małe urozmaicenie w zakresie szaty roślinnej. Z powodu braku środków finansowych nie podejmowane są działania polegające na gruntownej modernizacji tego obszaru.

W zakresie gospodarki mieszkaniowej bardzo dużym problemem jest brak rozwiniętego systemu tworzenia mieszkań wspomaganych. To w obszarze rewitalizacji upatruje się centrum tego typu budownictwa. Z uwagi na dużą rozległość terytorialną Wisły, rośnie zapotrzebowanie na wspieranie mieszkańców w prowadzeniu niezależnej egzystencji, w tym w zamieszkiwaniu poza rodziną i wieloosobową placówką opieki całodobowej. Podając za szacunkami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zapotrzebowanie na tego typu obiekty obejmuje około 100 osób z terenu gminy Wiśła, z tego połowa zamieszkuje obszar rewitalizacji.

Podsumowanie

Obszar rewitalizacji jest miejscem koncentracji obiektów mieszkaniowych i usługowych. Identyfikuje się znaczny deficyt w zakresie mieszkań wspomaganych. Z uwagi na turystyczny charakter miasta oraz konieczność pozyskania terenów zielonych na działania aktywizacyjne na rzecz społeczności lokalnej wymagane są inwestycje polegające na modernizacji zieleni miejskiej. Do deficytów na tym obszarze zalicza się również nieefektywny system oświetlenia obszaru, co ma niekorzystny wpływ na efektywność energetyczną.

Potencjały obszaru

Przeprowadzona analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej potwierdza konieczność objęcia programem rewitalizacji wskazanego obszaru. Przeprowadzona analiza wykazała, że jest to obszar w dużym stopniu zdegradowany. Mimo bardzo dużego potencjału - jest to jedno z ważniejszych miejsc na mapie turystycznej województwa śląskiego, zidentyfikowano na nim stan kryzysowy spowodowany:

- *koncentracją negatywnych zjawisk społecznych*: niski poziom bezpieczeństwa, duża liczba przestępstw oraz wysokie bezrobocie;

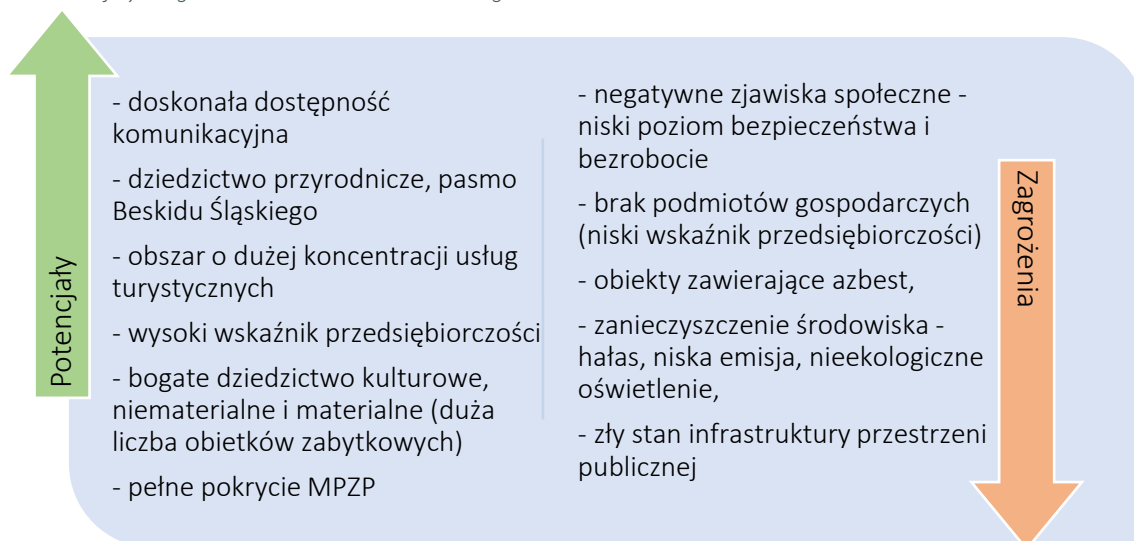
- *koncentrację negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej*: nieekologiczne oświetlenie, niezagospodarowana przestrzeń publiczna, niska emisja, budynki posiadające azbest, zdegradowana zieleń miejska, słabe wykorzystanie OZE;
- *koncentrację negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej*: niska funkcjonalność przestrzeni, brak inwestycji publicznych o charakterze kluczowym (ważnych obiektów z punktu widzenia rozwoju sportu, kultury i turystyki), niefunkcjonalność obiektów publicznych, brak infrastruktury dla seniorów (osób starszych), brak oznakowanych, wydzielonych tras rowerowych.

Tym samym obszar został włączony w obszar interwencji w ramach *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023*. Wykorzystanie istniejącego potencjału, którym dysponuje wskazany obszar może wpłynąć na skuteczność jego przeobrażenia. Obszar ten z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego (zwłaszcza rozwoju usług na bazie potencjału turystycznego), został włączony do programu rewitalizacji. Wśród potencjałów tego obszaru wymienić należy:

- Centralne położenie, idealne położenie komunikacyjne, duża liczba obiektów użyteczności publicznej,
- Korzystna lokalizacja z punktu widzenia rozwoju turystyki (początek wielu szlaków turystycznych),
- Sąsiedztwo rzeki Wisły (decyzją Sejmu RP rok 2017 jest oficjalnym rokiem rzeki Wisły),
- Funkcjonująca stacja kolei regionalnych, z regularnymi połączeniami z i do Katowic (i Gliwic), umożliwiającą względnie szybki dostęp do ważnych ośrodków administracyjnych i kulturalnych,
- Sąsiedztwo terenów o ponadprzeciętnych walorach środowiskowych. Przyroda, środowisko-naturalne, pasmo Beskidu Śląskiego,
- Wysoki wskaźnik przedsiębiorczości, duża liczba przedsiębiorstw w branży usługowej związanej z turystyką,
- Bogactwo architektoniczne - duża liczba zabytków.

Przeprowadzenie wszechstronnej rewitalizacji wskazanego obszaru przyczyni się do jego gospodarczego i społecznego rozwoju, w oparciu o dostępne zasoby z punktu widzenia rozwoju turystyki

Rysunek 2 Potencjały i zagrożenia obszaru rewitalizowanego

Źródło: opracowanie własne

4.9 Podsumowanie

Wyodrębniony w ramach prac delimitacyjnych obszar rewitalizacji cechuje wysoki poziom degradacji pod względem społecznym. Ponadto na obszarze występują poważne problemy techniczne, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne. Innymi słowy, każdy z wyznaczonych obszarów spełnia wymagane kryteria dotyczące zdegradowania - poza problemem społecznym posiada, co najmniej jeden z problemów, ze sfery gospodarczo - technicznej lub środowiskowej. Obszar rewitalizacji w Wiśle składa się z jednego wycinka terytorium gminy, centralnie położonego, kluczowego z punktu widzenia funkcjonowania całej gminy.

Rewitalizacja tego obszaru powinna przebiegać dwukierunkowo – z jednej strony należy w znacznym stopniu zadbać o niwelację problemów społecznych, poprzez działania na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Z drugiej strony należy poprawiać stan infrastruktury, która przyczyni się do poprawy warunków do tworzenia nowych miejsc pracy. Z drugiej strony tworzone będą miejsca do prowadzenia wszechstronnych działań aktywizacyjnych, mieszkań chronionych i utworzeniem z obszaru rewitalizacji miejsca koncentracji w zakresie zatrudnienia i działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

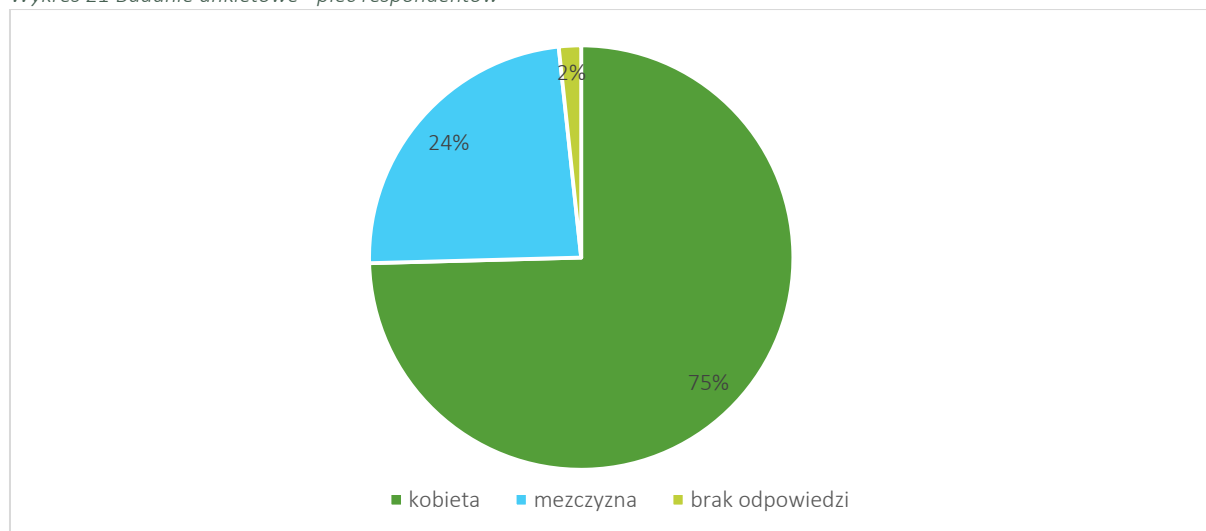
5. Badania sondażowe – wyniki konsultacji społecznych

Na potrzeby opracowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023* przeprowadzono wśród mieszkańców badanie sondażowe, które służyło pozyskaniu opinii na temat rewitalizacji terenów zdegradowanych w Gminie. Kwestionariusz ankietowy dostępny był w formie elektronicznej (ankieta on-line dostępna była pod adresem www.deltapartner.pl/webroot/ankiety/wisla/) oraz w formie tradycyjnej (ankietę można było uzyskać i złożyć w Urzędzie Miejskim w Wiśle).

W badaniu sondażowym łącznie wpłynęło 59 wypełnionych formularzy, z czego 27 ankiet zostało wypełnionych w formie papierowej, a 32 wpłynęło drogą elektroniczną. Ankieta była dedykowana czterem podobszynom zdegradowanym: Głębcze, Centrum, Nowa Osada oraz Obłaziec. Jednocześnie respondenci mieli możliwość zgłaszania dodatkowych obszarów lub propozycji korekt granic wyznaczonych terenów.

Wśród respondentów liczniejszą grupę reprezentowały kobiety, które stanowiły ponad dwie trzecie badanych (75%). Udział mężczyzn kształtował się na poziomie 24%. Jedna osoba na wskazane pytanie nie udzieliła odpowiedzi.

Wykres 21 Badanie ankietowe - płeć respondentów

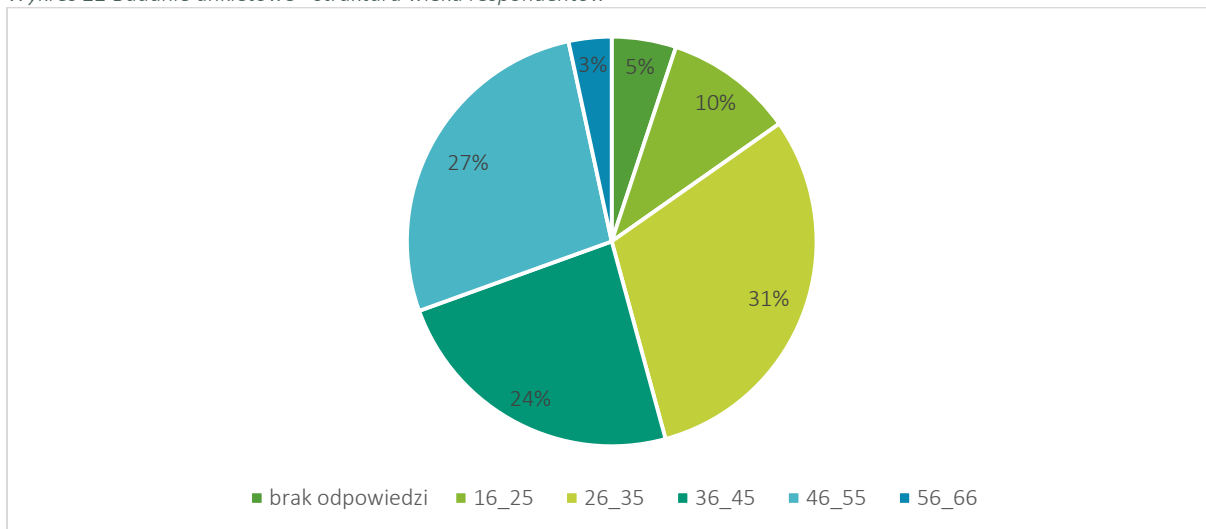

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Wśród ankietowanych można wskazać przedstawicieli wszystkich grup wiekowych. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 26 - 35 lat (31%). Nieznacznie mniej odpowiedzi udzieliły osoby w wieku 46 - 55 lat (27%) oraz 26 - 45 lat (24%). Najmniejszą aktywność wykazywały osoby najmłodsze, do 25 roku życia (10%) oraz osoby w wieku 56 - 66 lat (5%). Ankiety nie wypełniły osoby po 67 roku życia. 2 ankietowanych nie udzieliło odpowiedzi na wskazane pytanie. Na podstawie powyższego, można

jednoznacznie stwierdzić, iż najbardziej aktywną społecznie grupą w Gminie Wisła są osoby w wieku produkcyjnym.

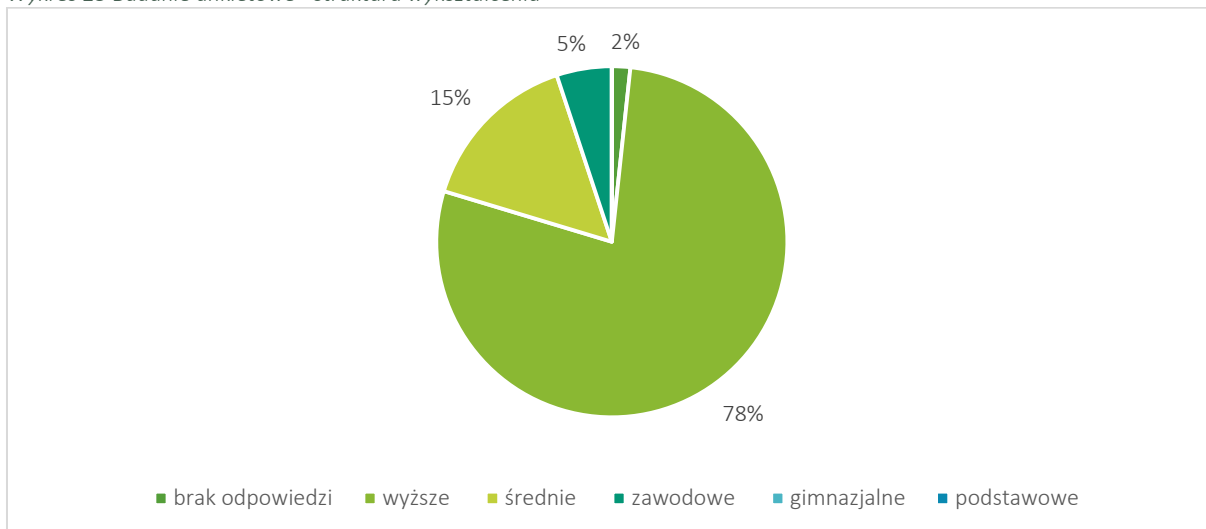
Wykres 22 Badanie ankietowe - struktura wieku respondentów

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

W zakresie struktury wykształcenia dostrzega się dominację osób z wykształceniem wyższym (78%). Kolejną grupę stanowiły osoby z wykształceniem średnim (15%). Jest to zjawisko coraz bardziej powszechne - osoby najlepiej wykształcone charakteryzują się większą aktywnością w życiu publicznym oraz częściej angażują się w działania społeczne i partycypacyjne. Ankiety nie wypełniły osoby legitymujące się wykształceniem podstawowym (2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na wskazane pytanie).

Wykres 23 Badanie ankietowe - struktura wykształcenia

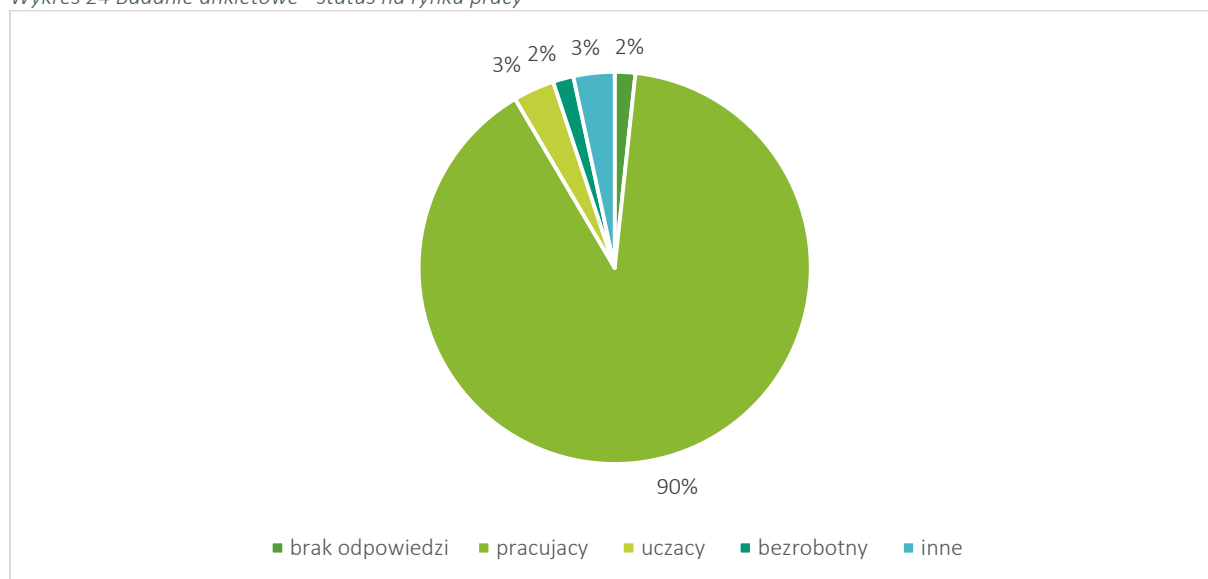

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Ostatnią z analizowanych zmiennych zawartych w metryczce ankiety był status na rynku pracy. 90% osób uczestniczących w sondażu stanowiły osoby pracujące. 3% ankietowanych zadeklarowało, iż

posiadają status osoby uczącej się. Ankietę wypełniły również 3 osoby bezrobotne. 2 osoby nie udzieliły odpowiedzi na wskazane pytanie.

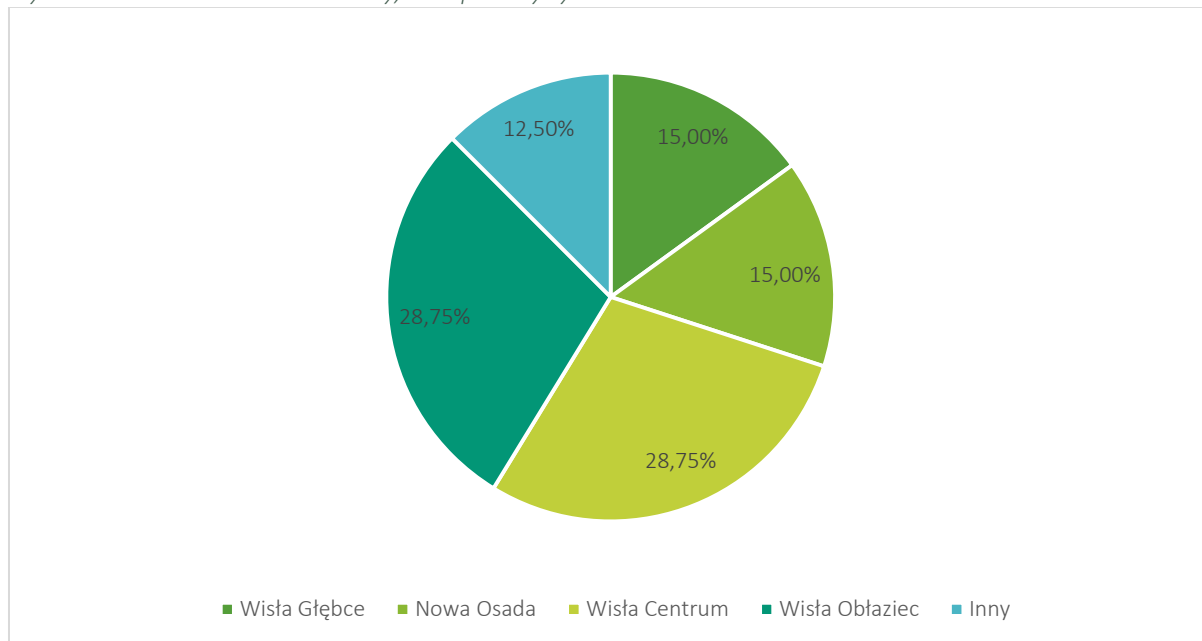
Wykres 24 Badanie ankietowe - status na rynku pracy

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Na etapie planistycznym dokonano podziału Gminy Wiśła na 4 podobszary zdegradowane wskazane w niniejszym opracowaniu. Obszar zdegradowany jest to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Finalnie całkowity obszar przeznaczony do rewitalizacji objął jeden obszar zdegradowany: Wiśła Centrum. Respondenci zostali poproszeni o wskazanie obszaru, których ich zdaniem najbardziej wymaga interwencji w ramach działań rewitalizacyjnych.

Wykres 25 Badanie ankietowe – obszary, które powinny być rewitalizowane

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=80

Wśród 59 ankiet odnotowano łącznie 80 wskazań dla poszczególnych podobszarów (można było zaznaczyć więcej niż jeden obszar oraz wskazać na inny niż proponowany w ankiecie). Ponad połowa respondentów wskazała na dwa obszary, które powinny być poddane procesowi rewitalizacji - obszar Wisła Centrum oraz obszar Wisła Obłaziec (po 28,5% wskazań). Obszar Wisła Głębce oraz obszar Nowa Osada wskazało po 15% osób badanych. Z kolei tylko 12,5% ankietowanych zaznaczyło, iż wskazane obszary powinny podlegać modyfikacji. Poniższa tabela ukazuje szczegółowe opinie respondentów dotyczące wskazanych 4 podobszarów zdegradowanych.

Wykres 26 Badanie ankietowe - opinie i sugestie dotyczące podobszarów zdegradowanych

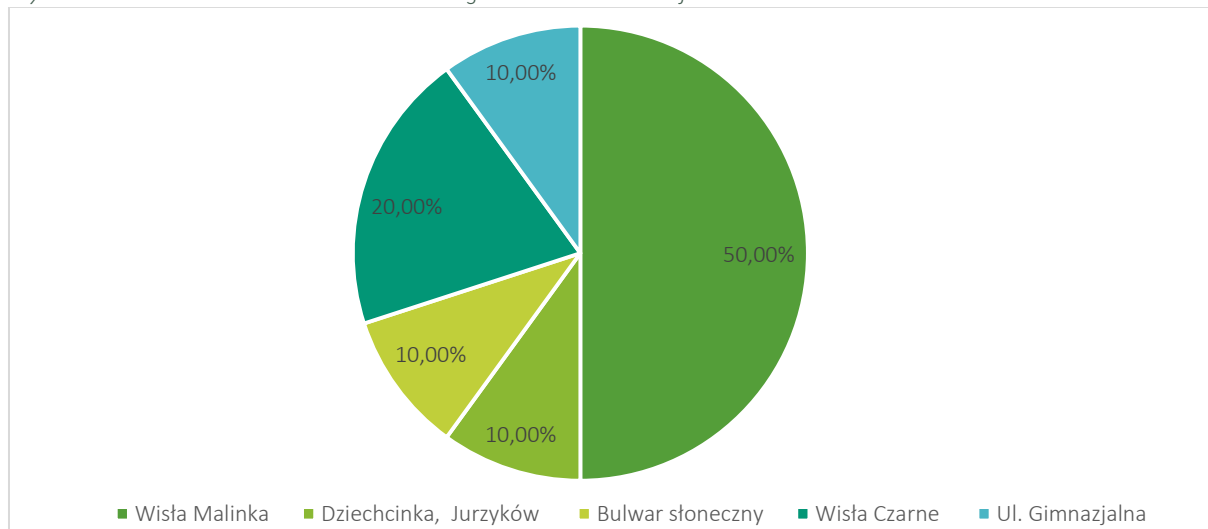
Obszar	Lp.	Czy posiada Pan/Pani propozycję i opinię dotyczącą podobszarów zdegradowanych?
Wisła Głębce	1.	– Oświetlenie, oznaczenie szlaków rowerowych, pieszych dla turystów. Zamknąć trasę kolejową od Uzdrowiska do Głębiec, zamiast tego zrobić obwodnicę, która mogłaby rozładować ruch drogowy. Chodniki i ścieżki rowerowe
	2.	– Dworzec kolejowy Wisła - Głębce z przyległymi terenami - konieczność modernizacji
Nowa Osada	1.	– Bardzo duży ruch samochodów i słaba widoczność stwarza zagrożenie bezpieczeństwa (szczególnie wśród dzieci) na ulicach: Na Groń, Tartaczna, Bielanów, Totfowa, Partyzantów (osiedle tzw. za piekarnią). Przy większych opadach sukcesywnie podtapia domy mieszkalne. Wskazana więc jest regulacja i pogłębienie potoczków i cieków wodnych przepływających w tamtych terenach.
	2.	– Ławeczki wzdłuż trasy spacerowej nad Wisłą z Nowej Osady do Wisły. Modernizacja placu zabaw
Wisła Centrum	1.	– Ul. Wyzwolenia (naprzeciwko agroturystyki u Bebków) - zlikwidować grobowce, które powstały w zeszłym roku i pomyśleć o siłowni zewnętrznej takiej jak w Centrum (ale nie jak na Jonidle)
	2.	– Proszę o zadbanie o nadbrzeże rzeki Wisły najlepiej na odcinku Nowa Osada-

Obszar	Lp.	Czy posiada Pan/Pani propozycję i opinię dotyczącą podobszarów zdegradowanych?
		Wiśla centrum
	2.	– Konieczna odbudowa basenu otwartego z dodatkowymi atrakcjami dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Wiśla wtedy będzie SUPER
	3.	– Powiększenie i uatrakcyjnienie placu zabaw dla dzieci # odnowienie basenu
	4.	– W miejscach gdzie to możliwe widziałbym więcej zieleni (drzewa, krzaki)
	5.	– Bogumiła Hoffa - spektakularna fontanna, a w parku - kurtyny wodne - cały zestaw dla dzieci
	6.	– Wyznaczenie trasy spacerowej – ul. Partecznik i Górnośląska, oświetlenie tych ulic
Wiśla Obłaziec	1.	– Zwiększenie bezpieczeństwa poruszania się pieszych i rowerzystów na odcinku tzw. biurowiec Kopalni Surowców Skalnych do odcinka restauracja Carmen. – Brak odcinka trasy rowerowej od miejsca boisko na ul. Dębowej do trasy przy ul. Żwirowej za mostem na Obłazcu. – Wysokie natężenie ruchu drogowego w tym samochodów ciężarowych typu TIR i samochodów wyjeżdżających z lasu załadowanych balami drzewa to realne niebezpieczeństwo. – Brak placu zabaw w obrębie ulic Gahura i Bucznik, brak jakiegokolwiek strefy rozrywki, relaksu i sportu w tym rejonie
	2.	– Instalacja oświetlenia na ulicy Gahura, – Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych na odcinku Obłaziec, – Kontynuacja ciągu ścieżki rowerowej na odcinku Ustroń - Wiśla, bez konieczności włączania się w ruch uliczny na odcinku Obłaziec. – Bardzo ograniczony dostęp do strefy rekreacyjno-sportowej (boisko i plac zabaw na ul. Dębowej) dla mieszkańców ul. Gahura, z powodu intensywnych kursów samochodów ciężarowych zaopatrujących się w KSS Wiśla
	3.	– Zagospodarowanie ulic Gahura z okolicami kopalni KSS Wiśla – Zagospodarowanie okolicy oczyszczalni ścieków, i miejsca przechowywania odpadów w okolicach stacji Orlen na ul. Ustrońskiej, – Budowa ścieżek rowerowych oraz poprawa wyglądu chodników wzdłuż ul. Ustrońskiej oraz jej poszerzenie, bądź budowa obwodnicy Wisły w całkowicie innym miejscu – Zagospodarowanie ogromnego płaskiego terenu między zakładami mięsnymi Jur-Gast a ulicą Jawornik (ok 3 ha) – Remont, lub budowa nowych mostów kolejowych na Obłazcu i na Pile, gdyż pociągi jadą przez nie z prędkością ok 20 km/h
	4.	– Ul. Gahura jest zanieczyszczona wskutek działalności kopalni. – Proponuję stworzyć ścieżkę ukazującą budowę geologiczną okolicy z wykorzystaniem nieczynnych części kopalni.

Źródło: Wyniki badań sondażowych

Poniżej zaprezentowano wskazania badanych dotyczące modyfikacji wskazanych w dokumencie 4 podobszarów zdegradowanych.

Wykres 27 Badanie ankietowe – wskazanie innego obszaru rewitalizacji

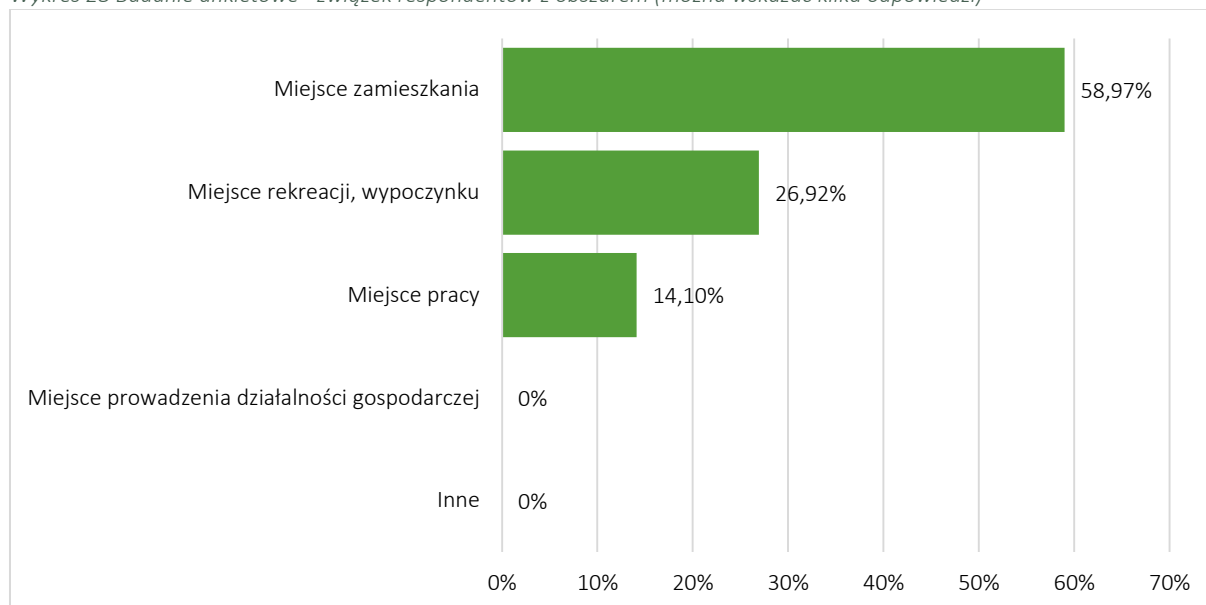

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=10

Spośród wskazanych powyżej 12,5% osób, połowa zaznaczyła konieczność dodania obszaru obejmującego osiedle Wiśła Malinka. Wśród odpowiedzi odnotowano również konieczność podjęcia interwencji w ramach ul. Gimnazjalnej oraz podobszarów: Wiśła Czarne, Bulwar Słoneczny oraz Dziehcinka – Jurzyków.

Badani zostali również poproszeni o podanie związku z podanym obszarem. Prawie 2/3 ankietowanych wskazuje, iż obszar przeznaczony do rewitalizacji to ich miejsce zamieszkania (58,79%). Dla 26,92% osób jest to dodatkowo miejsce rekreacji i wypoczynku. 14,10% badanych deklaruje, iż jest to również miejsce pracy. Żaden z badanych nie prowadził na analizowanym terenie działalności gospodarczej. Zatem omawiany obszar pełni mieszane funkcje społeczne oraz gospodarcze, będąc zarazem miejscem, gdzie respondenci spędzają swój czas wolny.

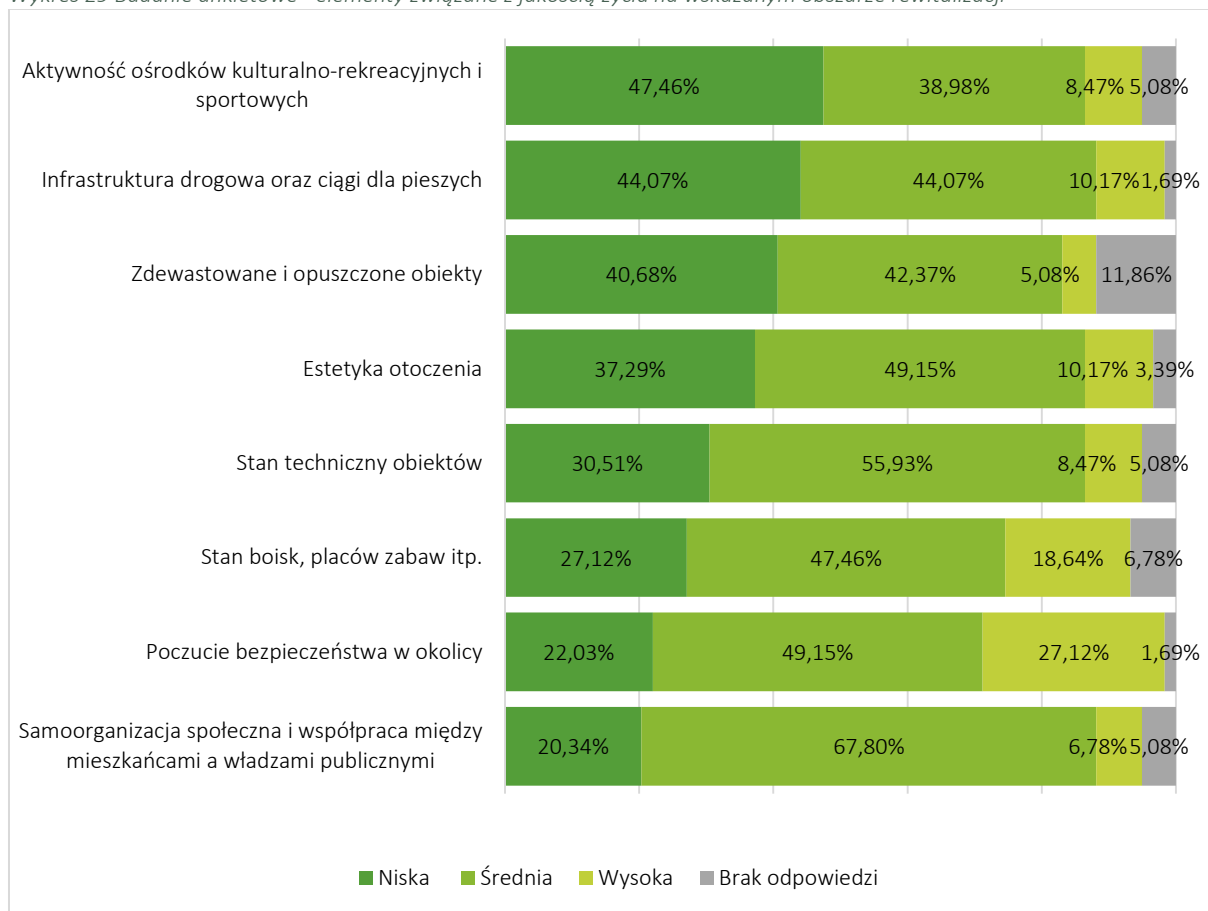
Wykres 28 Badanie ankietowe - związek respondentów z obszarem (można wskazać kilka odpowiedzi)

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Respondenci w kolejnym pytaniu zostali poproszeni o ocenę poszczególnych czynników wpływających na jakość życia na wskazanym obszarze. Prawie połowa respondentów (47,76%) nisko oceniła działalność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych. Ankietowani wskazywali również na zły stan infrastruktury drogowej, ciągów dla pieszych (44,07%) oraz na zdewastowane i opuszczone obiekty (40,68%). Pochodną tego zjawiska jest również poziom oceny ogólnej estetyki otoczenia - dla 37,29% badanych jest ona niska. Najwyżej ocenianym elementem związanym z jakością życia było poczucie bezpieczeństwa w okolicy. 27,12% ocenia je jako wysokie, 49,15% jako średnie. W kontekście działań rewitalizacyjnych, elementem wymagającym interwencji jest przede wszystkim szeroko rozumiana infrastruktura. Jednym z głównych celów powinno być również zwrócenie uwagi na nisko ocenianą aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych. Wskazana ocena uwidacznia problem związany z niedostosowaniem oferty społeczno-kulturowej do oczekiwań odbiorców.

Wykres 29 Badanie ankietowe - elementy związane z jakością życia na wskazanym obszarze rewitalizacji

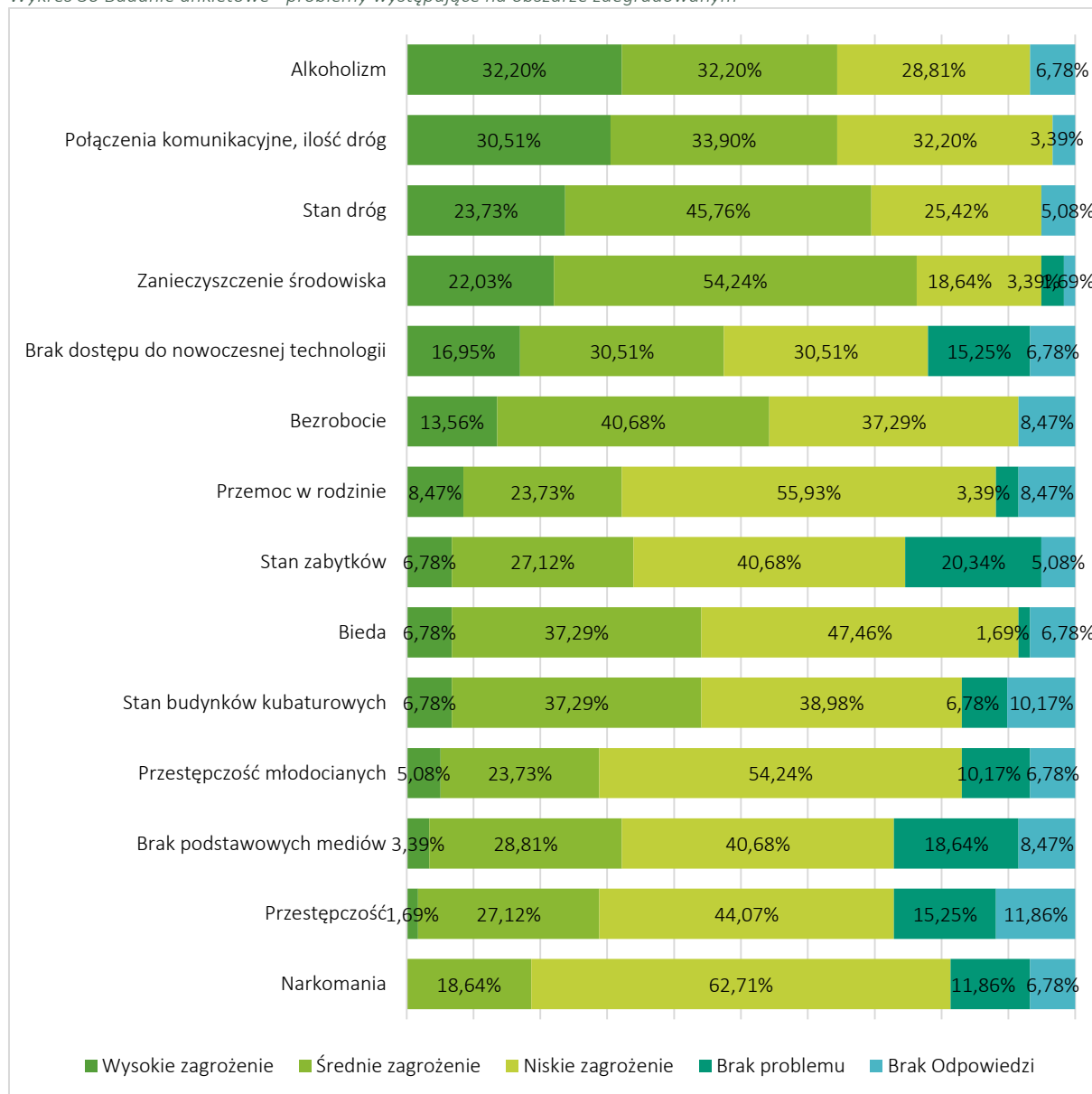

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Biorąc pod uwagę charakter rewitalizacji oraz podstawową rolę zjawisk na etapie wyznaczania obszarów zdegradowanych i przeznaczonych do rewitalizacji poproszono mieszkańców o ocenę wymienionych problemów (przede wszystkim społecznych). Ankietowani zostali poproszeni o ocenę stopnia zagrożenia danym zjawiskiem czy procesem. Wśród problemów ocenionych jako stanowiące wysokie zagrożenie na pierwszym miejscu znalazł się alkoholizm (32,20%), na drugim zaś połączenia komunikacyjne, ilość dróg (30,51%). Badani wskazują równocześnie na zły stan dróg (23,73%). W dalszej części podkreślano problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska (22,03%), brakiem dostępu do nowoczesnych technologii (16,95%) oraz bezrobociem (13,56%). Na podstawie powyższych odpowiedzi, można stwierdzić, że dominującą grupą problemów są kwestie związane z infrastrukturą oraz problemy społeczne, głównie alkoholizm. Krytyczna ocena stanu oraz ilości dróg wynika poniekąd z obrazu komunikacyjnego miasta. Przez miasto przebiegają drogi wojewódzkie nr 941 oraz 942, na których występuje stosunkowo wysokie natężenie ruchu, zwiększające się zwłaszcza w okresach przyjazdu turystów do Wisły, jak i do innych miejscowości usytuowanych na obszarze Beskidu Śląskiego. Drogi te charakteryzują się niskim stanem nawierzchni a także częstym występowaniem korków w godzinach szczytu oraz podczas weekendów.

Według ankietowanych, najmniej problemów na wskazanym obszarze stwarzają kwestie związane z narkomanią (62,71% ocenia zagrożenie jako niskie), a także przestępczością młodocianych (54,24%) oraz przemocą w rodzinie (55,93%). Szczegółowa ocena poszczególnych elementów znajduje się na poniższym wykresie.

Wykres 30 Badanie ankietowe - problemy występujące na obszarze zdegradowanym

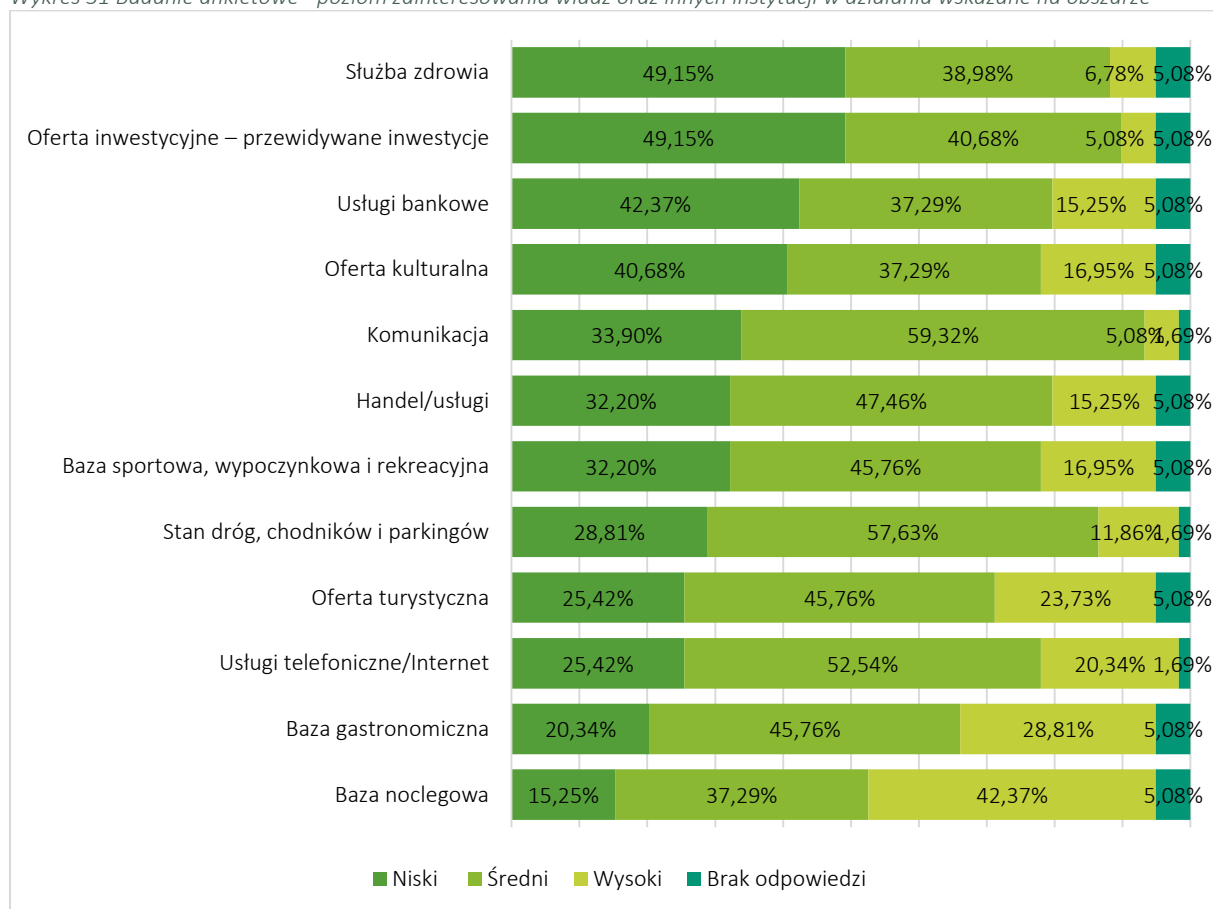

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Poziom zainteresowania władz oraz innych instytucji poszczególnymi dziedzinami życia społecznego i gospodarczego to miernik pokazujący obszary, w których istnieją deficyty, i które wymagają wsparcia, również w ramach skoordynowanych procesów rewitalizacyjnych. Najgorzej ocenianymi dziedzinami są służba zdrowia oraz oferta inwestycyjna - 49,15% ocenia poziom zainteresowania władz tymi kwestiami jako niski. Niespełna 34% respondentów dostrzega problem związany ze słabą komunikacją.

Z kolei wysoko oceniane jest zaangażowanie w kwestie związane z bazą gastronomiczną (42,37%) oraz noclegową (28,81%).

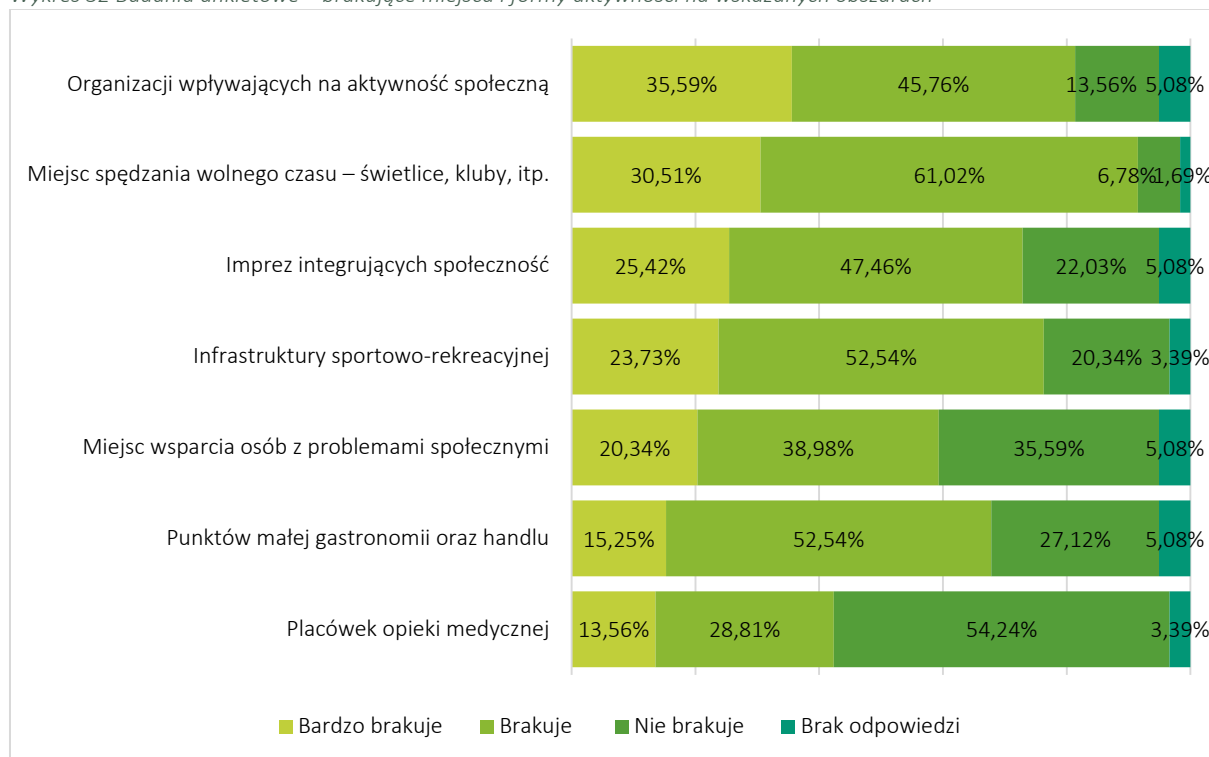
Wykres 31 Badanie ankietowe - poziom zainteresowania władz oraz innych instytucji w działania wskazane na obszarze

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Ostatnim analizowanym zagadnieniem w ramach przeprowadzonego badania ankietowego był temat miejsc oraz form aktywności, których brakuje na obszarze. Chcąc identyfikować rzeczywiste deficyty w ramach analizy skoncentrujemy się na miejscach i formach aktywności, których brakuje w podobszarach zdegradowanych. 91,53% respondentów wskazuje, że brakuje lub bardzo brakuje miejsc spędzania czasu wolnego (np. świetlice, kluby). Warto również zasygnalizować problem związany z aktywnością organizacji społecznych - blisko 82% badanych deklaruje, iż bardzo brakuje im organizacji wpływających na aktywność społeczną. Wymienione czynniki wskazują na konieczność wypracowania działań skierowanych dla mieszkańców, w tym do osób zagrożonych marginalizacją. Z punktu widzenia prowadzenia rewitalizacji w gminie uznaje się, że czynnik integracyjny ma kluczowe znaczenie dla skuteczności planowanych działań.

Wykres 32 Badania ankietowe – brakujące miejsca i formy aktywności na wskazanych obszarach

Źródło: Wyniki badań ankietowych, n=59

Celem przeprowadzonego badania sondażowego było włączenie mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych z terenu gminy w proces rewitalizacji. Prócz pozyskania empirycznej wiedzy, co do potrzeb mieszkańców, sondaż miał na celu promocję i popularyzację rewitalizacji, jako ważnego elementu rozwoju lokalnego. Badanie sondażowe przeprowadzone wśród mieszkańców Wiśły pokazało zasadność podjęcia rewitalizacji na wskazanym obszarze. Biorąc pod uwagę wskazania mieszkańców biorących udział w sondażu, do najważniejszych przedsięwzięć rewitalizacyjnych powinny należeć:

- aktywizacja i wzmocnienie działalności ośrodków kulturalnych i sportowych,
- poprawa jakości infrastruktury drogowej i ciągów pieszych,
- zagospodarowanie zdewastowanych i opuszczonych obiektów,
- poprawa estetyki otoczenia.

Dla mieszkańców najważniejszą kwestią jest z jednej strony przeciwdziałanie kluczowym problemom społecznym, do których należy alkoholizm, przemoc w rodzinie i bezrobocie, z drugiej tworzenie nowoczesnej infrastruktury dla spędzania wolnego czasu. Bardzo ważna jest również aktywizacja organizacji pozarządowych, zwłaszcza w zakresie tzw. rewitalizacji społecznej. Powodzenie procesu rewitalizacji zależeć więc będzie od harmonijnego doboru projektów infrastrukturalnych i przedsięwzięć społecznych.

6. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Analiza opisanych wcześniej zagadnień związanych z diagnozą, podjętych konsultacji społecznych i obserwacji w terenie wskazała na główne problemy występujące na obszarze rewitalizacji. Warto zwrócić uwagę na fakt, że większość zjawisk kryzysowych powtarza się na każdym z wytypowanych terenów. Dlatego też podjęto decyzję o opracowaniu analizy SWOT dla obszaru rewitalizacji. Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń w kontekście rewitalizacji przedstawiona została poniżej w formie tabelarycznej.

Tabela 23 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Analiza SWOT	
Mocne strony	Słabe strony
– Duża liczba przedsiębiorstw działających głównie w branży usługowej (gastronomicznej i noclegowej), – Funkcjonująca, czynna linia kolejowa z regularnymi kursami pociągów kolei regionalnych, – Turystyczny wizerunek, rozpoznawalność w skali kraju i zagranicy, – Wielowyznaniowość (współistnienie katolików i ewangelików), – Relatywnie wysoki kapitał ludzki i społeczny (kwalifikacje, zasiedziałość, rodziny wielopokoleniowe), – Żywa tradycja górali beskidzkich połączona z silną tożsamością lokalną, – Działalność placówek edukacyjnych i kulturowych, – Duża koncentracja różnorodnych usług obejmujących instytucje administracyjne, gospodarcze, społeczne, kulturalne, rozrywkowe, handlowe, – Duży potencjał rekreacyjny i turystyczny, – Duża powierzchnia terenów zielonych, – Duża liczba obiektów zabytkowych, – Bogate dziedzictwo kulturowe, – Tradycyjna zabudowa góralska, – Atrakcyjne położenie przy drodze wojewódzkiej nr 941 oraz 942, – Przygraniczne położenie.	– Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, alkoholizm, przemoc w rodzinie, kradzieże itp.), – Niska koncentracja oznakowanych tras rowerowych, brak bezpiecznych przejazdów przez drogi wojewódzkie, – Duża degradacja techniczna budynków, zwłaszcza dworca kolejowego, – Dekapitalizacja i niefunkcjonalność miejskich terenów zielonych, miejskich przestrzeni wypoczynkowych, – Niskie bezpieczeństwo drogowe - duża liczba zdarzeń drogowych (tranzytowe położenie obszaru rewitalizowanego), – Niski stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, – Zły stan usług z zakresu zdrowia (rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym), – Słabo zróżnicowany rynek pracy, elementy monokultury gospodarczej, – Zły stan infrastruktury technicznej niezbędnej do rozwoju gospodarczego, – Brak terenów inwestycyjnych - ograniczenia środowiskowe, – Znaczny udział ogrzewania węglowego (niska emisja), – Niski poziom efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej), – Wzmożony hałas na skutek ruchu kołowego, – Zbyt duża ilość wyrobów azbestowych, – Niewystarczające zasoby infrastruktury turystycznej, – Zły stan infrastruktury drogowej, – Brak wystarczającej ilości chodników, – Brak oświetlenia ciągów komunikacyjnych.
Szanse	Zagrożenia
– Rosnące zainteresowanie turystyką, – Pozyskiwanie zewnętrznych środków na	– Fragmentaryzacja działań skupiających się na interwencji rewitalizacyjnej,

– kompleksową rewitalizację, – Profesjonalizacja sektora usług publicznych dedykowanych mieszkańcom, – Rozwój funkcji turystycznej, – Rozwój oraz kompleksowy zakres usług branży przemysłu drzewnego, – Rozwój oferty usług rzemieślniczych, rękodzielniczych.	– Niedostateczna kwota środków przewidziana na rewitalizację w porównaniu do potrzeb, – Pauperyzacja (ubożenie) społeczeństwa, – Odptyw ludzi młodych do ośrodków miejskich lub zagranicę, – Bariery architektoniczne, – Duże rozproszenie zabudowy, chaos przestrzenny.
---	--

Źródło: opracowanie własne

7. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

W rozdziale prezentuje się założenia, które w perspektywie roku 2023 będą stanowiły rezultat procesu rewitalizacji w Gminie Wisła. Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego wyznaczonego obszaru. Wizja to określenie pożądanego stanu docelowego, do jakiego dąży samorząd lokalny wraz ze społecznością lokalną oraz interesariuszami. Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym o charakterze planistycznym i operacyjnym, jednocześnie w związku z jego charakterem, zawartość treściowa wizji ściśle koresponduje z zapisami Strategii Rozwoju Miasta Wisła do 2020 roku. W Strategii zdefiniowano cztery cele strategiczne, spośród których wszystkie w sposób bezpośredni odnoszą się do zagadnień stanowiących rdzeń przedmiotowego opracowania - przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Cel strategiczny 1. Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki w Wiśle, odnoszący się do rozwoju infrastruktury publicznej wpływającej na atrakcyjność turystyczną,
- Cel strategiczny 2. Poprawa dostępności nowoczesnych usług publicznych, odnosząca się do kreowania atrakcyjnych przestrzeni publicznych, rozwój nowoczesnej infrastruktury społecznej,
- Cel strategiczny 3. Aktywna wspólnota lokalna, mieszkańcy zaangażowani w rozwój Miasta Wisły, odnosząca się do promocji aktywności fizycznej i kulturalnej mieszkańców Wisły i promocja przedsiębiorczości i aktywności organizacji pozarządowych,
- Cel strategiczny 4. Promocja zrównoważonego rozwoju turystyki w Wiśle odnosząca się do ochrony unikatowych walorów wiślańskiej przyrody i krajobrazu, ochrony i wykorzystania zasobów rzeki Wisły, rozwój systemu kanalizacji, i ograniczenie niskiej emisji.

Wskazane wyżej zapisy celów strategicznych stanowiły punkt wyjścia do realizacji prac planistycznych, a w dalszej kolejności umożliwiły wskazanie obszaru wpisującego się w uwarunkowania wynikające z wymagań i specyfiki działań rewitalizacyjnych. Z punktu widzenia założeń rewitalizacyjnych za kluczowe aspekty uważa się akcenty położone na czynnik ludzki (umiejętności miękkie, przedsiębiorczość) oraz infrastrukturę techniczną i środowiskową, które podlegają istotnej koncentracji i natężeniu na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Zaprezentowana poniżej wizja to rezultat przyszłej realizacji planowanych przedsięwzięć i projektów oraz baza umożliwiająca definiowanie celów strategicznych rewitalizacji oraz kierunków działań. Warto podkreślić, że wizja swoimi zapisami obejmuje całość obszaru wparcia w gminie Wisła. Zawartość wizji jest wypadkową analizy eksperckiej oraz konsultacji społecznych i spotkań warsztatowych, na które zapraszano zaangażowane podmioty procesu oraz wszystkich mieszkańców gminy Wisła.

Wizja stanu przyjętego obszaru rewitalizacji w perspektywie roku 2023 została zdefiniowana następująco:

Obszar rewitalizacji to nowatorsko zmodernizowana i bezpieczna przestrzeń publiczna, posiadająca mocne i trwałe więzi funkcjonalne z resztą miasta.

Przestrzeń korzysta z innowacyjnych rozwiązań w zakresie komponowania przestrzeni publicznych i wszechstronnego wykorzystania istniejących i nowych obiektów. Spełnione standardy ekologiczne wnoszą do działań rewitalizacyjnych element zrównoważonego rozwoju.

Rewitalizowana przestrzeń stanowi doskonałą podstawę do rozwoju gospodarczego, w oparciu o wysokie umiejętności mieszkańców. Perspektywy rozwojowe dla mieszkańców, otwarty i chłonny rynek pracy, wpływają na znaczną redukcję problemów społecznych.

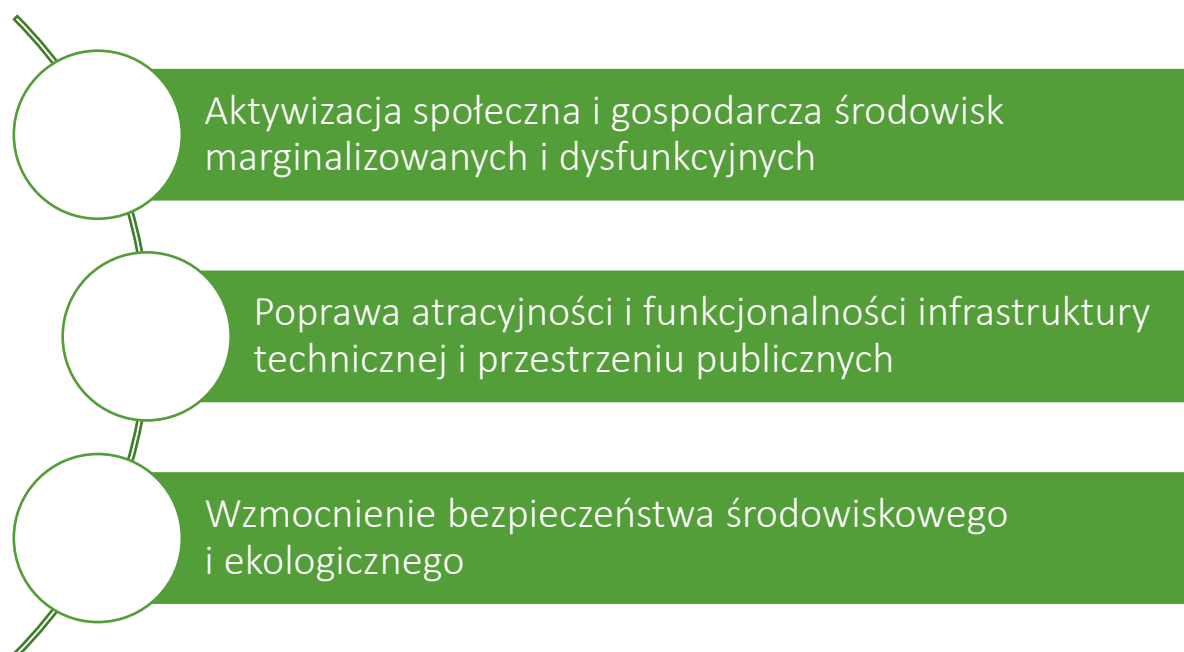
Ideą przewodnią w rozwoju obszaru jest innowacyjność, kreatywność i otwartość na wiedzę jako podstawę tworzenia przyjaznego i otwartego miasta dla mieszkańców (w tym osób starszych) i turystów.

Źródło: opracowanie własne

8. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

8.1 Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostały trzy cele rewitalizacji w Gminie Wisła o charakterze kierunkowym, które w istocie określają obszary szczególnego zainteresowania Gminy oraz wszystkich interesariuszy z punktu widzenia potrzeb wynikających ze szczegółowej diagnozy obszarów wsparcia. Biorąc pod uwagę operacyjny (programowy) charakter opracowania, niniejsza część ma charakter porządkowy, syntetyzujący z jednej strony treści wyartykułowane w docelowej wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, natomiast z drugiej stanowiący wprowadzenie do części projektowej zaprezentowanej w kolejnym rozdziale. W związku z przyjętą logiką podrozdziału cele opracowane w sposób możliwie szeroki, uwzględniający kontekst lokalny. Opracowano dla nich zestaw dedykowanych kierunków działań. Na poniższej grafice zaprezentowano trzy filary Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wisła do 2023 roku.

Każdy z powyższych celów rewitalizacji w Gminie Wisła odpowiada na zidentyfikowane deficyty (słabe strony) obszaru przewidzianego do rewitalizacji. Równocześnie warto podkreślić, iż LPR to narzędzie umożliwiające skuteczne wdrażanie części założeń planistycznych artykułowanych w strategii rozwoju gminy. Poniżej prezentuje się wyznaczone cele strategiczne rewitalizacji wraz z odpowiadającym im słabymi stronami uzasadniającymi konieczność podjęcia działań w tym zakresie oraz dedykowane kierunki interwencji. Biorąc pod uwagę zdefiniowaną wizję, wyznaczone cele strategiczne rewitalizacji mają na celu ograniczenie skali występowania negatywnych zjawisk i procesów na obszarze

rewitalizacji oraz wzmocnienie jego wewnętrznego potencjału, poprzez kompleksowe i zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, gospodarki, przestrzeni i środowiska naturalnego.

Cel strategiczny rewitalizacji 1. Aktywizacja społeczna i gospodarcza środowisk marginalizowanych i dysfunkcyjnych

Wobec zdiagnozowanych problemów społecznych, do których w głównej mierze należą bezrobocie, przemoc, niepełnosprawność w obrębie powyżej sformułowanego celu strategicznego istotnym wątkiem jest poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, poprzez przeciwdziałanie procesom wykluczenia społecznego, promocję integracji społecznej oraz poprawę dostępności usług publicznych. Cele społeczne w znacznej części będą efektem synergii i zintegrowania projektów społecznych z projektami inwestycyjnymi. Poniżej prezentuje się cele szczegółowe i odpowiadające im kierunki działań rewitalizacyjnych.

1.1 Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej

- (1) Reintegracja społeczno-zawodowa grup i osób zagrożonych wykluczeniem
- (2) Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja zawodowa mieszkańców
- (3) Rozwój ekonomii społecznej
- (4) Podniesienie poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego

1.2 Rozwój usług społecznych na obszarze rewitalizacji

- (1) Rozwój usług kulturalnych
- (2) Rozwój usług edukacyjno-wychowawczych
- (3) Rozwój usług opiekuńczych

Cel strategiczny rewitalizacji 2. Poprawa atrakcyjności i funkcjonalności infrastruktury technicznej i przestrzeni publicznych

Wiśła posiada bardzo duży potencjał rozwojowy, zwłaszcza w dziedzinie turystyki. Połączone jest to z dużą aktywnością przedsiębiorstw turystycznych i gastronomicznych w skali całego miasta. Ideą rewitalizacji w Wiśle jest wykorzystanie zarówno walorów przyrodniczych, jak i dobrej dostępności komunikacyjnej do procesu wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru rewitalizacji. Powyżej sformułowany cel ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia przeprowadzonej diagnozy oraz potrzeb artykułowanych przez mieszkańców. Zagadnienia związane ze sferą techniczną i funkcjonalno-przestrzenną to w istocie szereg zadań i przedsięwzięć inwestycyjnych warunkujących poprawę jakości życia oraz kompleksowość procesu rewitalizacji. Kształtowanie przestrzeni obszaru rewitalizacji

zgodnie z wymaganiami ładu przestrzennego koncentruje się na zapewnieniu wysokiej dostępności i jakości infrastruktury technicznej i społecznej.

2.1 Poprawa stanu technicznego budynków na obszarze rewitalizacji

- (1) Modernizacja oraz termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- (2) Modernizacja zasobu komunalnego
- (3) Adaptacja budynków na cele społeczne

2.2 Rozwój infrastruktury społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie różnych potrzeb mieszkańców

- (1) Rozwój infrastruktury kulturalnej
- (2) Rozwój infrastruktury edukacyjno-wychowawczej
- (3) Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej
- (4) Rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej

2.3 Rozwój infrastruktury technicznej służącej osiągnięciu celów rewitalizacji

- (1) Rozwój infrastruktury drogowej
- (2) Rozwój gospodarki wodno-ściekowej
- (3) Poprawa stanu zagospodarowania i jakości przestrzeni publicznych
- (4) Odnowa obiektów zabytkowych

Cel strategiczny rewitalizacji 3. Wzmocnienie bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego

Położenie obszaru rewitalizacji w sąsiedztwie terenów prawnie niechronionych powoduje, że proces rewitalizacji powinien w sposób szczególny uwzględniać aspekty środowiskowe i ekologiczne. Ochrona i poszanowanie środowiska przyrodniczego oraz racjonalne korzystanie z zasobów naturalnych na obszarze rewitalizacji to bardzo ważny aspekt w kontekście wartości, jaką dla mieszkańców gminy stanowi środowisko naturalne. Warto podkreślić również wątki związane bezpośrednio z turystyką jako wiodącym segmentem lokalnej gospodarki i rynku pracy. Biorąc pod uwagę fakt, że rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów w niwelowaniu problemów społecznych i gospodarczych, w mieście Wiśła zasadnym jest szczególne uwzględnienie ekologii i środowiska w planowaniu zrównoważonego rozwoju.

3.1. Ochrona i zachowanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych

- (1) Ograniczenie niskiej emisji
- (2) Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców
- (3) Rozwój odnawialnych źródeł energii

9. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023 jest dokumentem strategicznym. Jego cechą charakterystyczną jest ujęcie poszczególnych działań w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego lub przestrzenno - funkcjonalnego, technicznego, środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są spójnie wewnętrznie poprzez integrację poszczególnych działań pomiędzy sobą, oraz zewnętrznie - z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

W ramach rewitalizacji delimitowanego i opisanego obszaru rewitalizacji proponuje się realizację konkretnych projektów, zarówno inwestycyjnych, jak i społecznych. Szczegółowy wykaz projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela 24 Projekty rewitalizacyjne w Gminie Wiśła

Nr	Nazwa projektu
1	Modernizacja Amfiteatru w Wiśle, adaptacja na Wiślańskie Centrum Kultury
2	Modernizacja centrum przesiadkowego w obrębie istniejącego dworca PKP, w tym parking typu Park&Ride, system rowerów miejskich (stacje we wszystkich dolinach)
3	Modernizacja dworca autobusowego wraz z utworzeniem Centrum Społecznego (w miejscu istniejącego dworca PKS lub PKP)
4	Modernizacja kompleksu basenów otwartych w centrum miasta
5	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Wiśła – etap IV
6	Rozbudowa i modernizacja zasobu komunalnego Gminy Wiśła – adaptacja budynków na potrzeby mieszkalnictwa wspomaganego, stworzenie oferty warsztatowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
7	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Wiśła poprzez uruchomienie programu wspierającego mieszkańców w zastosowaniu odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych
8	Termomodernizacja, modernizacja instalacji c.o. wraz z wymianą źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej
9	Rozbudowa sieci tras rowerowych, w tym eliminacja kolizji istniejących ścieżek rowerowych z drogami wojewódzkimi
10	Rewitalizacja terenów zielonych celem poprawy jakości środowiska miejskiego na terenie Gminy Wiśła
11	Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wiśła

Źródło: opracowanie własne

9.1 Fiszki projektowe w zakresie rewitalizacji Wisły

1. Adaptacja i rozbudowa zaplecza amfiteatru na pomieszczenia dla Wiślańskiego Centrum Kultury

1. Tytuł projektu	
Adaptacja i rozbudowa zaplecza amfiteatru na pomieszczenia dla Wiślańskiego Centrum Kultury	
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)	
Wisła, Park Kopczyńskiego (w miejscu istniejącego zaplecza amfiteatru, brak adresu)	
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wisła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wisła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	Wiślańskie Centrum Kultury
Adres do korespondencji partnera	pl. Hoffa 3, 43-460 Wisła
Dane kontaktowe partnera	338553447
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	Dorota Jamrozińska
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania, których przyczyni się realizacja projektu	
Realizacja zadania wynika z braku odpowiednich warunków lokalowych dla funkcjonowania Wiślańskiego Centrum Kultury. Obecnie instytucja swoją działalność prowadzi w budynku „Dom Zdrojowy”, gdzie dysponuje trzema pomieszczeniami biurowymi, jedną salką warsztatową i jedną taneczną wyposażoną w kilka luster. Potrzeby są jednak znacznie wyższe, a obecny standard i warunki utrudniają rozbudowę oferty kulturalnej i blokują rozwój centrum, tym samym uniemożliwiając mieszkańcom obszaru zdegradowanego i całej Wisły obcowanie z kulturą na najwyższym poziomie.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt będzie przebiegał etapowo. Pierwszy etap skupia się na opracowaniu dokumentacji projektowej dla zamierzenia inwestycyjnego. Planuje się zakończyć ten etap do końca 2017 roku. Po zatwierdzeniu dokumentacji w 2018 r. rozpocznie się adaptacja istniejących pomieszczeń i nadbudowa części zaplecza. Wiślańskie Centrum Kultury zyska nowe pomieszczenia biurowe, hol wystawowy, sale warsztatowe i lustrzane.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
W wyniku realizacji projektu poprawi się jakość infrastruktury technicznej obszaru rewitalizacji. Przewiduje się, że realizacja projektu przyczyni się do poszerzenia oferty Wiślańskiego Centrum Kultury o kolejne zajęcia, warsztaty, co z kolei spowoduje wzrost satysfakcji mieszkańców, umożliwi im rozwój kulturalny, poprawi aktywność społeczną osób w różnym wieku. Należy mieć na uwadze również zajęcia socjoterapeutyczne, które będą podejmowane w obiekcie, prowadzone przez organizacje pozarządowe dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Projekt, mimo konkretnego miejsca powstania zaplanowanej infrastruktury, będzie miał zasięg znacznie wykraczający poza granice obszaru. Działalność Wiślańskiego Centrum Kultury skierowana jest do wszystkich mieszkańców miasta oraz osób odwiedzających Wisłę. Organizowane przez instytucje imprezy niejednokrotnie gromadzą publiczność z całego województwa. Z uwagi jednak na lokalizację placówki (w ramach obszaru Centrum), korzystanie z oferty Centrum będzie ułatwione dla wszystkich mieszkańców obszaru zdegradowanego. Obiekt Wiślańskiego Centrum Kultury jest miejscem, w którym są świadczone profesjonalne usługi publiczne z dziedziny kultury. Odbiorcami są mieszkańcy miasta oraz turyści i odwiedzający. Usługi te powodują, że pobyt w obszarze rewitalizacji staje się atrakcyjny, przez to rośnie liczba podmiotów gospodarczych obsługujących ruch turystyczny, a to przekłada się na większą liczbę miejsc pracy – i pośrednio niweluje problem bezrobocia zdiagnozowany na obszarze rewitalizacji.	

6. Planowany termin realizacji projektu
Etap I – 2017 (dokumentacja), Etap II – 2018 - 2019 (roboty budowlane), Etap III – 2020 i później (wzbogacenie oferty kulturalnej WCK)
7. Szacunkowa wartość projektu
1 100 000,00 PLN
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT
1 100 000,00 PLN
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WSL 2014-2020) i sposób ich oceny
Liczba ośrodków prowadzących działalność kulturalną - 1 szt. Liczba dodatkowych działań kulturalnych podjętych w związku z rozbudową WCK - 5 szt.
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Program „Infrastruktura domów kultury” Gmina Wiśla
11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)
Bezpośrednio - NIE. Pośrednio - tak. Podczas odbywających się imprez przedsiębiorcy prowadzą swoją działalność. Zwiększona liczba imprez / przedsięwzięć przyczyni się do zwiększenia liczby miejsc pracy, co będzie miało przełożenie na wzrost zatrudnienia.
12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych
Na terenie Wiślańskiego Centrum Kultury prowadzone będą zajęcia w ramach projektu rewitalizacyjnego pt. <i>Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wiśla</i> . Wyremontowany obiekt będzie służył na prowadzenie warsztatów, terapia przez sztuki sceniczne oraz inne formy pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Ponadto będą podejmowane przedsięwzięcia z zakresu popularyzacji zdrowego stylu życia oraz bezpieczeństwa publicznego. Prócz projektów podejmowane będą działania aktywizujące dla osób starszych, bezrobotnych, borykających się z problemami społecznymi w ramach zadań realizowanych z Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

2. Modernizacja centrum przesiadkowego w obrębie istniejącego dworca PKP, w tym parking typu Park&Ride, system rowerów miejskich

1. Tytuł projektu	
Modernizacja centrum przesiadkowego w obrębie istniejącego dworca PKP, w tym parking typu Park&Ride, system rowerów miejskich	
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)	
Wiśla, ul. 1 Maja 69	
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wiśla
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśla
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu	
Nazwa partnera	Partner prywatny
Adres do korespondencji partnera	-
Dane kontaktowe partnera	-

Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	-
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania, których przyczyni się realizacja projektu	
Obecnie budynek dworca PKP oraz zagospodarowanie terenu przyległego, nie spełniają swojej funkcji. Budynek jest w bardzo złym stanie technicznym, teren wokół zaniedbany. W budynku funkcjonuje kilka punktów usługowych, natomiast przestrzeń dla podróżnych jest nieczynna. Budynek i otoczenie nie spełniają w pełni swojego przeznaczenia. Przez taki stan rzeczy wizerunek Wisły ulega nadszarpnięciu. Przekłada się to zmniejszenie ruchu turystycznego, co stanowi istotną barierę w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt realizowany będzie etapami. Zadania związane z przywróceniem budynkowi funkcji dworca oraz miejsca obsługującego cały węzeł przesiadkowy zostaną zrealizowane przez Gminę Wisła. Budynek zostanie poddany modernizacji i przebudowie. Planuje się również jego rozbudowę o dodatkową przestrzeń dla usług gastronomicznych (prywatny inwestor). Teren wokół dworca będzie zagospodarowany (postój TAXI, odjazdy i przyjazdy dla przewozów osób busami, powstanie główna stacja roweru miejskiego oraz w przyszłości parking wielopoziomowy (Park & Ride). Piętro budynku zostanie zagospodarowane na pomieszczenia dla organizacji pożytku publicznego o różnym charakterze.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Końcowym efektem projektu ma być powstanie węzła przesiadkowego łączącego maksymalnie dużą liczbę różnych form przewozu osób. Dworzec, również z uwagi na korzystną lokalizację, ma być także miejscem sprzyjającym rozwojowi usług i przedsiębiorczości w Wiśle. Budynek dworca ma przede wszystkim pełnić funkcję miejsca obsługującego podróżnych, ale również, z uwagi na jego zabytkowy charakter, ma stanowić atrakcję dla podróżnych, turystów i mieszkańców. Druga kondygnacja budynku stanowić będzie miejsce organizacji spotkań NGO, seniorów i innych grup społecznych, które aktywnie funkcjonują na terenie miasta.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Projekt ma charakter regionalny i swoim zasięgiem oddziaływać będzie na całe województwo śląskie, z uwagi na funkcjonujące połączenie kolejowe na trasie Wisła - Katowice. Wisła, jako miejscowość turystyczna, jest miejscem często odwiedzanych przez turystów z Górnego Śląska. Realizacja projektu może wpłynąć na zintensyfikowanie tego zjawiska oraz spowodować, że podróżni będą wybierać transport kolejowy, jako szybki i skuteczny sposób dotarcia do Wisły. Przełoży się to lepszą kondycję lokalnych przedsiębiorstw.	
6. Planowany termin realizacji projektu	
Etap I – 2017-2018 Etap II – 2019-2020 Część usługowa – zależna od przyszłych dzierżawców lokali	
7. Szacunkowa wartość projektu	
11 254 000 PLN	
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT	
5 975 812,49 PLN	
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020)	
– Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych – 1 szt. – Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź” – 1 szt. – Liczba wybudowanych parkingów w systemie „parkuj i jedź” – 1 szt. – Liczba miejsc postojowych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” – 15 szt. – Liczba miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych w wybudowanych obiektach „parkuj i jedź” – 5 szt – Liczba wybudowanych obiektów „Bike&Ride” – 15 szt – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.	
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
RPO WSL 2014-2020: - 4.5.2. Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie – RIT, 10.3.5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	

– wsparcie działań wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju obejmujących obszary wiejskie i rybackie, 10.3.5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)

Projekt realizowany przez Gminę nie zakłada zatrudniania nowych osób. Z uwagi na część usługową – możliwe stworzenie miejsc pracy. Z uwagi na fakt, że obiekt przyczyni się do powstania liczby punktów, miejsc do prowadzenia działalności gospodarczej przełoży się to na wzrost liczby miejsc pracy. Obiekt będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, obiekt będzie sprzyjał zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.

12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych

Piętro budynku zostanie zagospodarowane na pomieszczenia dla organizacji pożytku publicznego prowadzącym działalność o różnym charakterze, w tym organizacji pomocowych. W tym pomieszczeniu będą prowadzone zajęcia w ramach projektu rewitalizacyjnego pt. *Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wiśla*. W pomieszczeniu będą prowadzone zajęcia dla osób starszych, seniorów, oraz zajęcia z zakresu podnoszenia umiejętności na rynku pracy dla osób bezrobotnych. Przewidywana jest również realizacja zadań przez organizacje pozarządowe w ramach Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

3. Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej (w ramach budynku istniejącego dworca PKS lub PKP)

1. Tytuł projektu	
Utworzenie Centrum Aktywności Społecznej (w ramach budynku istniejącego dworca PKS lub PKP)	
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)	
Wiśla, ul. Lipowa 4 lub ul. 1 Maja 69	
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wiśla
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśla
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu	
Nazwa partnera	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśle
Adres do korespondencji partnera	Pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśla
Dane kontaktowe partnera	338553553
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	Anna Bujok – kierownik MOPS
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
W Wiśle brakuje miejsc, w których społeczność lokalna może się aktywizować i integrować. Projekt przewiduje remont istniejącego budynku wraz z zagospodarowaniem terenu i jego adaptację na cele związane z działalnością centrum. Utworzenie centrum przyczyni się do zniwelowania zdiagnozowanych problemów społecznych i gospodarczych w wyznaczonym obszarze. W Centrum odbywać będzie się aktywizacja zawodowa, integracja społeczności lokalnej, dostępne będą usługi zapobiegające ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, usługi wspierające rodziny. Szeroka oferta zostanie skierowana również do seniorów. Centrum będzie również miejscem spotkań organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i innych grup społecznych i gospodarczych z obszaru zdegradowanego. Projekt jest komplementarny z projektem „Modernizacja centrum przesiadkowego w obrębie istniejącego dworca PKP, w tym parking typu Park&Ride, system rowerów miejskich”.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt skupi się na działaniach infrastrukturalnych. Istniejący budynek dworca zostanie częściowo przebudowany i zaadaptowany na pomieszczenia dla Centrum. Teren przylegający zostanie zagospodarowany w infrastrukturę	

rekreacyjną.
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty
Nowy obiekt z nowymi funkcjami wpłynie korzystnie na ożywienie społeczne i gospodarcze w wyznaczonym obszarze, dodatkowo oddziaływać będzie również na sferę edukacyjną, integracyjną, kulturalną. Docelowo wpłynąć ma na obniżenie poziomu bezrobocia w obszarze i pośrednio na zmniejszenie przestępczości, stanowić ma konkretne działania w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Dodatkowo remont obiektu i zagospodarowanie przyległego otoczenia wpłynie korzystnie na przestrzeń użytkową w pobliżu dworca PKS.
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego
Zakres projektu oddziałuje po za obszar zdiagnozowany. Z Centrum korzystać będą mogli wszyscy mieszkańcy, organizacje i przedsiębiorcy z terenu miasta. Problemy społeczne i gospodarcze występują na wszystkich wyznaczonych obszarach, z przyczyn finansowych w Wiśle powstać może jeden obiekt tego typu. Decyzja o jego lokalizacji w obszarze Wiśła Centrum jest podyktowana względami logistycznymi. Centrum oferować będzie specjalistyczne usługi społeczne z dziedziny pomocy społecznej dla mieszkańców całego miasta.
6. Planowany termin realizacji projektu
Etap I - 2019 Etap II - 2020-2021
7. Szacunkowa wartość projektu
3 000 000,00 PLN
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT
3 000 000,00 PLN
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020) i sposób ich oceny
– Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,2 ha – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury – 2500 osób rocznie
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO WSL 2014-2020 - 10.3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)
NIE
12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych
Obiekt służyć będzie pracownikom socjalnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśle do prowadzenia zajęć terapeutycznych, szkoleń, warsztatów. Centrum realizować będzie w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania społecznej aktywności, w celu rozwiązywania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Realizowane będą zadania edukacyjne i szkoleniowe, terapeutyczno-rozwijające, opiekuńczo-wychowawcze, z zakresu integracji i aktywizacji lokalnego środowiska jak również organizacji środowiskowych spotkań i imprez kulturalnych. Obiekt będzie również pełnił funkcję wsparcia tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej oraz wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej.

4. Modernizacja kompleksu basenów otwartych w centrum miasta

1. Tytuł projektu:
Modernizacja kompleksu basenów otwartych w centrum miasta
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)

Park Kopczyńskiego za rzeką, w pobliżu Ośrodka Przygotowań Paraolimpijskich „START” Sp. z o. o. (od ul. Olimpijskiej – brak adresu)	
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Baseny Wisła Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
Adres do korespondencji	ul. Olimpijska 1A, 43-460 Wisła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	-
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	-
Adres do korespondencji partnera	-
Dane kontaktowe partnera	-
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	-
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy, do rozwiązania, których przyczyni się realizacja projektu	
Kompleks basenów, zlokalizowany w obszarze Centrum, od lat nie spełnia swojej funkcji, budynki są zniszczone i zdewastowane, teren zaniedbany. Stan obiektów sprzyja kumulacji negatywnych zjawisk związanych z przestępczością w obszarze. Przed laty miejsce było głównym punktem sportowo-rekreacyjnym dla mieszkańców miasta i turystów. Planowana inwestycja ma przywrócić charakter zabytkowego obiektu, jednocześnie nadając mu nowe funkcje społeczne (integracja, rekreacja) i gospodarcze (rozwój przedsiębiorczości).	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt zakłada renowację istniejących niecek basenowych, modernizację zaplecza basenów, budowę szatni oraz rewitalizację rozległych terenów zielonych zlokalizowanych wokół basenów.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru i wszystkich turystów odwiedzających Centrum Wisły. Nie bez znaczenia będzie również aspekt społeczny – realizacja zadania umożliwi integrację mieszkańców, rozbudowę oferty spędzania czasu wolnego, oraz aspekt gospodarczy – modernizacja obiektu wymusi rozwój przedsiębiorczości w tym obszarze (np. podmiot odpowiedzialny za prowadzenie obiektu, mała gastronomia, firmy eventowe). Kluczowa strefa w przypadku tej inwestycji to aspekt przestrzenno-infrastrukturalny, ponieważ kompleks znajduje się w ewidencji zabytków i jako obiekt historyczny winien być poddany renowacji i odpowiednio wyeksponowany.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Projekt oddziałuje poza obszar rewitalizacji. Kompleks będzie dostępny dla wszystkich mieszkańców i osób odwiedzających Wisłę. Obiekt jest ogólnomiejską atrakcją turystyczną - korzystają z niego mieszkańcy oraz turyści. Jednakże obiekt nie ma jedynie funkcji rekreacyjnej. Obiekt jest również miejscem dla działań z dziedziny rehabilitacji dla osób starszych i niepełnosprawnych.	
6. Planowany termin realizacji projektu	
2018-2020	
7. Szacunkowa wartość projektu	
10 000 000,00	
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT	
10 000 000,00	
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020)	
– Liczba obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 szt. – Liczba obiektów poddanych rewitalizacji – 1 szt. – Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją 1 ha	

– Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury 20 000 osób rocznie
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO WSL 2014-2020 - 10.3. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)
TAK, co najmniej 3 osoby (praca sezonowa – od czerwca do września)
12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych
Na obiekcie będzie prowadzona część zajęć w ramach projektu rewitalizacyjnego pt. Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wisła. Obiekt będzie przeznaczony na działania rehabilitacyjne i aktywizacyjne dla osób starszych i niepełnosprawnych. Podejmowane będą również działania z dziedziny ochrony zdrowia, które będą realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.

5. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Wisła - etap IV

1. Tytuł projektu	
Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Wisła - etap IV	
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)	
ul. Partecznik, ul. Górnośląska, ul. Wodna, ul. Lipowa	
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wisła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wisła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu	
Nazwa partnera	-
Adres do korespondencji partnera	-
Dane kontaktowe partnera	-
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	-
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania, których przyczyni się realizacja projektu	
Od wielu lat podejmowane są prace służące dalszej rozbudowie sieci, a także modernizacji już istniejącej, jednak obecny stopień skanalizowania gminy (96,4%) w dalszym ciągu pozostaje niewystarczający i stanowi znaczące zagrożenia dla środowiska naturalnego w gminie, regionie i kraju (czystość wód rzeki Wisły), może również zagrażać rozwojowi turystyki oraz przedsiębiorczości na tych terenach. Teren, na którym planuje się rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej jest obecnie niedoinwestowany w zakresie odprowadzania ścieków. Aktualnie ścieki bytowo-gospodarcze z zabudowy mieszkaniowej nieskanalizowanej odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, zagrażając środowisku, warunkom bytowym osób zamieszkujących rejony nieskanalizowane.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Nadrzędnym celem projektu jest poprawa stanu środowiska naturalnego poprzez zwiększenie liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacji sanitarnej w Aglomeracji Wisła – budowa sieci kanalizacji sanitarnej (ok. 13 km na terenie całego miasta, w tym ponad 2 km w obszarach wyznaczonych jako zdegradowane).	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do: - uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy, - ograniczenie emisji ścieków do środowiska, - ochrony czystości wód, w tym ochrony rzeki Wiśła, co ma znaczenie z punktu widzenia stanu środowiska naturalnego w całym kraju, - zapewnienia zgodności z obowiązującymi normami prawnymi w zakresie kanalizacji sanitarnej, w szczególności wypełnienie wymogów Dyrektywy 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych oraz spełnienie wymogów Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, - stworzenie korzystnych warunków bytowania, a także rozwój ruchu turystycznego, - podniesienie warunków i komfortu życia mieszkańców poprzez zapewnienie właściwego odprowadzania ścieków, - poprawa atrakcyjności i konkurencyjności regionu, rozwój małych i średnich przedsiębiorstw - wzrost zatrudnienia na skutek powstania nowych miejsc pracy w zakładanych przedsiębiorstwach.

d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego

Projekt obejmuje swoim zasięgiem również obszary niewliczające się do terenów wyznaczonych jako zdegradowane. Realizacja projektu w obszarach zdegradowanych przyczyni się do ochrony wód na terenie całego miasta.

6. Planowany termin realizacji projektu

2017-2023

7. Szacunkowa wartość projektu

ok. 11.000.000,00 PLN

8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT

ok. 8.900.000,00 PLN

9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020)

- Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej
- Liczba nowych użytkowników sieci kanalizacyjnej, którzy przyłączyli się do sieci w wyniku realizacji projektu
- Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonego oczyszczania ścieków

10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)

POLiŚ 2014-2020 2.3. Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach
Środki krajowe WFOŚiGW

11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)

NIE

12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych

Projekt ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego, co pośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców.

6. Rozbudowa i modernizacja zasobu komunalnego Gminy Wiśła - adaptacja budynków na potrzeby mieszkalnictwa wspomaganego, stworzenie oferty warsztatowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

1. Tytuł projektu

Rozbudowa i modernizacja zasobu komunalnego Gminy Wiśła - adaptacja budynków na potrzeby mieszkalnictwa wspomaganego, stworzenie oferty warsztatowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)

Wiśła, ul. Kopydło 53

3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wiśła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl

Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśle
Adres do korespondencji partnera	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśła
Dane kontaktowe partnera	338553553
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	Anna Bujok – kierownik MOPS
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
W zasobie komunalnym miasta brakuje mieszkań socjalnych i chronionych. Wiele osób oczekuje na poprawę dotychczasowych warunków lokalowych. Adaptacja budynków umożliwi kilku rodzinom, wykluczonym społecznie, powrót do normalnego życia, poprawi jakość ich życia, może przyczynić się do zmniejszenia ubóstwa. Lokalizacja budynków zlokalizowana po za obszarem zdegradowanym, jednak osoby, które zostaną skierowane do lokali zamieszkują obszar wyznaczony w Programie. Projekt jednoznacznie wpisuje się w cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji, zakładając aktywne działania na rzecz osób starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt polega na adaptacji trzech budynków komunalnych przy ul. Kopydło w Wiśle na mieszkania socjalne i chronione w tym wyposażenie i zagospodarowanie terenu. Budynki po przebudowie spełniać będą funkcję zapewniającą całoroczny pobyt ludzi - budynek 6b oraz 7c zostaną przeznaczone na lokale socjalne (po 2 lokale w każdym z budynków), każdy z aneksem kuchennym, ale ze wspólną łazienką i komunikacją, natomiast budynek 8c zostanie przebudowany na jedno mieszkanie chronione. Projekt stanowić będzie uzupełnienie infrastruktury usług społecznych świadczonych na terenie gminy Wiśła. Wiodącym dla niniejszego projektu będą działania w ramach projektu dofinansowanego w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Przeniesienie rodzin potrzebujących do nowych lokali wpłynie na poprawę jakości ich życia, a tym samym na poziom ubóstwa, pobudzenie osób wykluczonych do włączenia w strefę kulturalną, gospodarczą, edukacyjną.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Zakres inwestycyjny projektu zlokalizowany jest poza obszarem rewitalizacji, natomiast z uwagi na miejsce zamieszkania przyszłych lokatorów, lokale dedykowane będą dla osób z obszaru zdegradowanego. Projekt będzie miał wpływ na zaspokojenie zbiorowych potrzeb mieszkańców w tym zakresie w skali całego miasta.	
6. Planowany termin realizacji projektu	
2018 r.	
7. Szacunkowa wartość projektu	
777 987,30 PLN	
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT	
777 987,30 PLN	
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020) i sposób ich oceny	
– Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - 3 szt, – Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach - 5 szt. – Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury - 6 osób	
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
10.2.4. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomagane i chronione oraz infrastruktury usług społecznych – wsparcie działań wynikających z Lokalnych Strategii Rozwoju obejmujących obszary wiejskie i rybackie	
11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)	

NIE
12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych
Projekt posiada duży potencjał do niwelowania problemów społecznych na terenie gminy Wiśła. Zakłada rozwój mieszkalnictwa wspomagane, stworzenie oferty warsztatowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt przyczyni się do zwiększenia samodzielności, zaradności życiowej i integracji społecznej mieszkańców, ukierunkowanych na rozwijanie i wzmacnianie kompetencji osobistych i społecznych. Ponadto projekt zakłada udzielania wsparcia w prowadzeniu niezależnej egzystencji. Mieszkalnictwo wspomagane wpisuje się w zasadę deinstytucjonalizacji usług społecznych i inkluzji społecznej.

7. Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Wiśła poprzez uruchomienie programu wspierającego mieszkańców w zastosowaniu odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych

1. Tytuł projektu	
Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Wiśła poprzez uruchomienie programu wspierającego mieszkańców w zastosowaniu odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)	
Budynki mieszkalne mieszczące się w granicach obszaru rewitalizacji	
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wiśła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu	
Nazwa partnera	-
Adres do korespondencji partnera	-
Dane kontaktowe partnera	-
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	-
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania, których przyczyni się realizacja projektu	
Ograniczenie niskiej emisji jest jednym z kluczowych zadań samorządu. Podstawową przyczyną jej występowania są nieefektywne źródła ciepła występujące w budynkach mieszkalnych. Właściciele nieruchomości często z przyczyn finansowych nie decydują się na wymianę pieców na gazowe. Wsparcie takich przedsięwzięć przez samorząd jest jedynym czynnikiem motywującym do wymiany.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
Projekt zakłada przede wszystkim wymianę indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych z terenu miasta oraz opcjonalnie wsparcie systemów grzewczych przez odnawialne źródła energii.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Realizacja projektu wpłynie przede wszystkim na sferę środowiskową (ochrona przed czynnikami szkodliwymi, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska, poprawa jakości powietrza).	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Projekt obejmuje cały obszar miasta, ponieważ potrzeby w tym zakresie znacznie wykraczają po za wyznaczone obszary zdegradowane.	
6. Planowany termin realizacji projektu	

2017-2020
7. Szacunkowa wartość projektu
ok. 1.500.000,00 PLN
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT
ok. 1.500.000,00 PLN
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020) i sposób ich oceny
– Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m2] – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO2] – Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] – Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.] – Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.]
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO WSL 2014-2020 - 4.3.2. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej
11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)
NIE
12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych
Projekt ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego, co pośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców.

8. Termomodernizacja, modernizacja instalacji c.o. wraz z wymianą źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej

1. Tytuł projektu	
Termomodernizacja, modernizacja instalacji c.o. wraz z wymianą źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)	
Urząd Miejski w Wiśle, pl. Hoffa 3, Miejski Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół, ul. Maja 66	
3. Dane wnioskodawcy - podmiotu realizującego	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wiśła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	-
Adres do korespondencji partnera	-
Dane kontaktowe partnera	-
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	-
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy do rozwiązania, których przyczyni się realizacja projektu	
Ograniczenie niskiej emisji jest jednym z kluczowych zadań samorządu. Poprawa energochłonności infrastruktury publicznej wpłynie korzystnie na jakość powietrza, tym samym poprawi warunki mieszkaniowe na terenie miasta i	

polepszy jakość życia mieszkańców.
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu
Projekt zakłada kompleksową termomodernizację budynków użyteczności publicznej - docieplenie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana źródeł ciepła, przebudowa systemów wentylacji, wymiana oświetlenia, zastosowanie odnawialnych źródeł energii.
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty
Realizacja projektu wpłynie przede wszystkim na sferę środowiskową (ochrona przed czynnikami szkodliwymi, ograniczenie niskiej emisji, zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska, poprawa jakości powietrza) i przestrzenno-infrastrukturalną (poprawa warunków lokalowych, poprawa estetyki budynków publicznych).
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego
Poprawa jakości powietrza nastąpi na terenie całego miasta. Z budynków użyteczności publicznej korzystają wszyscy mieszkańcy miasta, nie tylko z obszarów zdegradowanych, zatem zasięg oddziaływania projektu wykracza poza te obszary.
6. Planowany termin realizacji projektu
2017-2020
7. Szacunkowa wartość projektu
ok. 6.000.000,00 PLN
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT
ok. 5.000.000,00 PLN
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020) i sposób ich oceny
– Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji [m2] – Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO2] – Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE [szt.] – Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.] – Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.]
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
RPO WSL 2014-2020 - 4.3.2. Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej
11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)
NIE
12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych
Projekt ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego, co pośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców.

9. Rozbudowa sieci tras rowerowych i tras kolarstwa górskiego, w tym eliminacja kolizji istniejących ścieżek rowerowych z drogami wojewódzkimi

1. Tytuł projektu
Rozbudowa sieci tras rowerowych i tras kolarstwa górskiego, w tym eliminacja kolizji istniejących ścieżek rowerowych z drogami wojewódzkimi
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)
Bulwar Słoneczny, Bulwar Księżycowy, ul. Kolejowa
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wisła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wisła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu? Jeśli tak proszę o uzupełnienie następujących danych:	
Nazwa partnera	-
Adres do korespondencji partnera	-
Dane kontaktowe partnera	-
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	-
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Największym problemem na istniejących trasach rowerowych są kolizje z drogami wojewódzkimi. Brak odpowiednich rozwiązań drogowych powoduje niebezpieczeństwo dla wszystkich uczestników ruchu, zarówno pojazdów samochodowych jak i rowerowych. Na terenie miasta brakuje ścieżek rowerowych dostosowanych do rowerzystów o różnym stopniu zaawansowania. Istniejące najczęściej są połączone z ciągami pieszo-spacerowymi. Brak odpowiednich warunków do uprawiania turystyki rowerowej czy sportów rowerowych stanowi duży problem dla mieszkańców i osób odwiedzających Wisłę.	
b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu	
W ramach projektu planuję się: 1. Usunięcie kolizji tras rowerowych z drogami wojewódzkimi (Obłaziec, Centrum, Nowa Osada), 2. Wyznaczenie nowych tras rowerowych.	
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty	
Projekt wpłynie na sferę środowiskową - poprzez stworzenie atrakcyjnych połączeń rowerowych pomiędzy dolinami, zachęci mieszkańców i turystów do pozostawienia samochodu i dalszą podróż rowerem, poprawi jakość życia mieszkańców, dając im możliwość wyboru kolejnego środka transportu, będzie zatem oddziaływał również na sferę społeczną. Nie bez znaczenia będzie również wpływ na sferę przestrzenno-infrastrukturalną.	
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego	
Projekt realizowany w obszarze Centrum, Obłaziec i Nowa Osada, częściowo również poza obszarami zdegradowanymi. Oddziaływał będzie na wszystkich mieszkańców i osoby odwiedzające Wisłę.	
6. Planowany termin realizacji projektu	
2019-2023	
7. Szacunkowa wartość projektu	
2.000.000,00 PLN	
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT	
2.000.000,00 PLN	
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020) i sposób ich oceny	
– łączna długość zmodernizowanych tras rowerowych [km] – łączna długość nowych tras rowerowych i tras kolarstwa górskiego [km] – Liczba osób korzystających z tras rowerowych [osoby]	
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)	
– Europejska Współpraca Terytorialna CZ-PL – RPO WSL 2014-2020	

11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)

NIE

12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych

Projekt ma bezpośredni wpływ na możliwości wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, co przyczynia się do poprawy jakości życia i możliwości podejmowania wspólnych działań integrujących społeczność lokalną

10. Rewitalizacja terenów zielonych celem poprawy jakości środowiska miejskiego na terenie Gminy Wiśła

1. Tytuł projektu

Rewitalizacja terenów zielonych celem poprawy jakości środowiska miejskiego na terenie Gminy Wiśła

2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)

Park Kopczyńskiego, park przy budynku GS „Samopomoc chłopska” – ul. Prusa, park przy pomniku „Źródeł Wisły” – ul. Olimpijska

3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:

Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wiśła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska

4. Czy przewiduje się udział partnera projektu

Nazwa partnera	-
Adres do korespondencji partnera	-
Dane kontaktowe partnera	-
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	-

5. Charakterystyka i zakres projektu

a. Opis stanu istniejącego, problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu

Na przestrzeni lat zagadnienie zieleni w kompozycji przestrzennej było pomijane, konsekwencją czego dominującą rolę we współczesnej przestrzeni miejskiej pełnią formy architektoniczne. Miasto Wiśła dysponuje kilkoma skwerami, które wymagają rewitalizacji, ponieważ nie spełniają swojej funkcji i są zaniedbane. W Wiśle brakuje miejsc, w których mieszkańiec bądź turysta może odpocząć, zrelaksować się. Ze społecznego punktu widzenia brak takich miejsc jest bardzo niekorzystny. Takie miejsca poprawiają jakość życia mieszkańców, umożliwiają nie tylko relaks, ale również aktywne spędzanie wolnego czasu w przyjaznym i zdrowym otoczeniu.

b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

Zasadniczym celem niniejszego projektu jest podwyższenie walorów oraz zwiększenie funkcjonalności wybranych przestrzeni miejskich w Wiśle, kluczowych z punktu widzenia charakteru tej miejscowości. Z tego względu cele i działania przedsięwzięcia skoncentrowana na:

1. Efektywnej eliminacji obcych polskiej flory i niepożądanych gatunków inwazyjnych,
2. Usunięcie z rewitalizowanych obszarów tych drzew, które z uwagi na swój zły stan zdrowotno-sanitarny stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla osób, poruszających się po centrum miasta (odznaczają się naruszoną statyką pnia, bądź korony, czy wielopniowością), ewentualnie kolidują z innymi elementami zagospodarowania terenu, bądź ze sobą wzajemnie,
3. Objęcie efektywną ochroną tych drzew, znajdujących się na obszarze objętym rewitalizacją, które uznaje się za cenne i wartościowe z przyrodniczego punktu widzenia, np. 4 szt. jodły pospolitej, o obwodzie pnia sięgającym 200 cm, jesion wyniosły, o obwodzie pnia przekraczającym 300 cm, czy grupy lip drobnolistnych i świerków kłujących,
4. Wykonanie nowych nasadzeń ozdobnych odmian drzew, krzewów, bylin, traw oraz roślin wodnych, o charakterze naturalistycznym, opartym na swobodnej kompozycji, optymalnie dopasowanym do lokalizacji, jaką jest Miasto

Wisła,
5. Założenie na terenie Miasta Wisła łąki kwietnej z rodzimych gatunków, bylin, dobranych odpowiednio do specyfiki tego siedliska
6. Wykonanie ekologicznych, estetycznych nawierzchni mineralnych, porządkujących rewitalizowane lokalizacje - wprowadzające wydzielone strefy ruchu, zabezpieczające przed niewłaściwym użytkowaniem wydzielane strefy zielone,
7. Utworzenie w obrębie rewitalizowanych przestrzeni atrakcyjnych, ciekawie zaaranżowanych i wyposażonych w niezbędne urządzenia i elementy małej architektury stref rekreacyjnych,
8. Zabezpieczenie terenów zielonych przed postępującą degradacją.
c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty
Projekt wpłynie przede wszystkim na sferę środowiskową, skupiając się na poprawie jakości środowiska miejskiego. Jednak dodatkowo również oddziaływać będzie na sferę społeczną (komfortowe miejsce do odpoczynku, spędzania czasu wolnego, umożliwiające integrację, dostępne dla wszystkich, bez względu na wiek czy rodzaj niepełnosprawności), przestrzenną (poprawa ładu przestrzennego, uporządkowanie przestrzeni miejskiej) oraz gospodarczą (rozwój przedsiębiorczości w pobliżu zrewitalizowanych obszarów - mała gastronomia, inne usługi związane z aktywnym odpoczynkiem). Ze względu na korzystne położenie, różnorodność atrakcji kulturalnych i przyrodniczych (położenie w ważnych korytarzach ekologicznych), występowanie wielu cennych przyrodniczo miejsc Wisła przyciąga nowych mieszkańców oraz turystów i odwiedzających. Do projektu wyznaczono tereny zielone Wisły, zlokalizowane w najczęściej odwiedzanym przez mieszkańców i turystów centrum, jednakże wymagana jest poprawa ich kompozycji przestrzennej, podniesienie walorów estetycznych i komfortu przebywania. Projekt przyczyni się do odniesienia korzyści następującego rodzaju: – <i>Ekonomiczne i społeczne</i> – sąsiedztwo terenów zieleni decyduje o wartości nieruchomości; tereny zieleni to miejsca rekreacji (zwłaszcza dla rodzin z dziećmi oraz osób starszych), uprawiania sportu, ich obecność sprzyja integracji społecznej i umacnianiu więzi międzyludzkich. Przewidziane do interwencji obszary zajmują centralne miejsce w śródmiejskiej części Wisły, stanowiąc swoiste zielone płuca miasta. – <i>Strukturalne, kompozycyjne, estetyczne</i> – tereny zielone są znaczącym składnikiem struktury przestrzennej miasta, kształtują układ kompozycyjny śródmiejskich części miasta. Zwiększenie funkcjonalności obszarów zielonych i zwiększenie ich powierzchni jest szczególnie istotne z punktu widzenia rosnącej atrakcyjności miasta i jego wizerunku. – <i>Edukacyjne, naukowe i kulturowe</i> – tereny zieleni umożliwiają realizację różnych form edukacji nieformalnej i stanowią ważny element tożsamości miejsca, jak również stanowią miejsce ważnych wydarzeń (kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych). Część terenów zielonych, z uwagi na centralną lokalizację, znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie ważnych instytucji i obiektów istotnych z perspektywy świadczenia usług głównie z zakresu kultury i rozrywki. Unikalne kompozycje zieleni wpływają dodatkowo na wzrost świadomości ekologicznej i wrażliwości na środowisko naturalne. – <i>Zdrowotne i rekreacyjne</i> – funkcjonowanie urządzonych terenów zieleni zmniejsza zanieczyszczenie powietrza, stabilizuje temperaturę i wilgotność powietrza. Przebywanie w otoczeniu zieleni redukuje stres. Jest to bardzo ważny czynnik z perspektywy jakości życia wszystkich mieszkańców, ale również turystów i odwiedzających Wisłę. Tereny zielone zachęcają do aktywnego spędzania wolnego czasu, wyrabiania zdrowych nawyków itd. – <i>Ekologiczne i biologiczne</i> – prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów, miejskich, zachowanie odpowiedniego poziomu bioróżnorodności i właściwy przebieg procesów przyrodniczych pozwalają na utrzymanie naturalnych procesów regulacyjnych a zatem możliwość ciągłego korzystania z zasobów przyrodniczych.
d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego
Mimo konkretnej lokalizacji na obszarze rewitalizowanym projekt oddziaływać będzie na całe miasto i wszystkich mieszkańców oraz osoby przyjezdne. Dostęp do zrewitalizowanych obszarów będzie bezpłatny i nieograniczony.
6. Planowany termin realizacji projektu
2018-2019
7. Szacunkowa wartość projektu
2 185 869,54 PLN
8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT
1 252 129,71 PLN
9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020) i sposób ich oceny
Produkt

– łączna powierzchnia zrekultywowanych gruntów [ha] – Liczba obiektów, na których przeprowadzono rekultywację [szt.] – Liczba ośrodków miejskich, w których realizowane są projekty dotyczące zieleni miejskiej [szt.]
Rezultat – Dodatkowa powierzchnia biologicznie czynna uzyskana w wyniku realizacji projektów [ha] – łączna powierzchnia terenów zieleni objętych projektami /pracami w ramach projektów [ha]
10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)
POIiŚ 2.5.2. Poprawa jakości środowiska miejskiego
11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)
NIE
12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych
Istnieje bardzo dużo korzyści społecznych wynikających z realizacji inwestycji, do których można zaliczyć między innymi przychody z tytułu: – Poprawa, jakości życia oraz lepsza efektywność zawodowa dzięki korzystaniu z terenów zieleni miejskiej w mieście Wiśła, – Poprawa i rozwój działalności gospodarczej przedsiębiorców funkcjonujących w Wiśle, zwłaszcza z branży turystycznej - co przekłada się na wzrost liczby miejsc pracy, – Poprawa bezpieczeństwa. Na terenach zielonych prowadzone będą działania rekreacyjne, rehabilitacyjne prowadzona dla mieszkańców przez organizacje pozarządowe.

11. Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wiśła

1. Tytuł projektu	
Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wiśła	
2. Miejsce realizacji (wskazać ulicę)	
Wiśła, ul. Lipowa 4 lub ul. 1 Maja 69	
3. Dane wnioskodawcy – podmiotu realizującego:	
Nazwa wnioskodawcy	Gmina Wiśła
Adres do korespondencji	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśła
Dane kontaktowe (telefon, e-mail)	338578850, fundusze@um.wisla.pl
Osoba wyznaczona do kontaktów	Paulina Szotkowska
4. Czy przewiduje się udział partnera projektu	
Nazwa partnera	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wiśle
Adres do korespondencji partnera	pl. Hoffa 3, 43-460 Wiśła
Dane kontaktowe partnera	338553553, mops@um.wisla.pl
Przedstawiciel partnera wyznaczony do kontaktu	Anna Bujok
5. Charakterystyka i zakres projektu	
a. Opis stanu istniejącego, problemy, do rozwiązania których przyczyni się realizacja projektu	
Na terenie miasta, a zwłaszcza obszaru rewitalizacji mieszka wiele osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Oferta warsztatowa skierowana do tych osób na terenie miasta jest nadal bardzo uboga. Miasto działając w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Wiśle zamierza stworzyć konkretny program dla osób potrzebujących, z naciskiem na grupy kierowane na mieszkania socjalne i chronione. Program ma rozwiązać problem wykluczenia osób	

najuboższych, zintegrować je ze społeczeństwem, rozwijać umiejętności i zdolności osób, które nie mają finansowych możliwości, aby szkolić się w ośrodkach zewnętrznych.

b. Działania, które zostaną zrealizowane w ramach projektu

W ramach projektu przewiduje się działania oparte o samopomoc i wolontariat, działania środowiskowe, prozatrudnieniowe, edukacyjne i kulturalne wzmacniające potencjał społeczny i zawodowy osób z grup defaworyzowanych zamieszkujących obszary zdegradowane. Działania kierowane będą do osób bezrobotnych (zwłaszcza młodych), niepełnosprawnych oraz ciężko chorych i żyjących w ubóstwie.

c. Wpływ projektu na sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową i przestrzenno-infrastrukturalną oraz przewidywane efekty

Zakłada się, że projekt pozytywnie wpłynie na grupy wykluczone bądź zagrożone wykluczeniem. Poprzez organizowanie warsztatów i szkoleń umożliwi integrację, podnoszenie kwalifikacji, udział w życiu kulturalnym i społecznym miasta. Wszystkie osoby, które skorzystają z tej formy wsparcia będą miały łatwiejszy start na rynku pracy, pobudzą lokalną gospodarkę znajdując zatrudnienie u miejscowych przedsiębiorców, być może sami rozpoczną własną działalność.

d. Jeżeli zakres projektu oddziałuje poza obszar rewitalizacji proszę wyjaśnić dlaczego

W projekcie udział wezmą osoby przede wszystkim zamieszkujące obszary zdegradowane, bądź „przeniesione” z obszarów zdegradowanych do mieszkań socjalnych bądź chronionych usytuowanych poza tymi obszarami. Docelowo pobudzenie osób dotychczas wykluczonych może wpłynąć na lokalną gospodarkę.

6. Planowany termin realizacji projektu

2018-2019

7. Szacunkowa wartość projektu

100 000,00 PLN

8. Szacunkowa wartość kosztów kwalifikowanych w tym VAT

100 000,00 PLN

9. Wskaźniki produktu i rezultatu projektu (zgodnie z RPO WD 2014-2020) i sposób ich oceny

Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu – 50 osób rocznie

10. Planowane źródło finansowania projektu (np. konkretny program operacyjny funduszy unijnych lub działanie, pożyczka, źródła prywatne i inne)

RPO WSL 2014-2020 IX Włączenie społeczne, działanie 9.1 Aktywna integracja, poddziałanie 9.1.4 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych - wsparcie

11. Proszę wskazać czy projekt zakłada utworzenie nowych miejsc pracy TAK czy NIE (jeśli tak ile osób zostanie zatrudnionych i w jakim wymiarze czasu pracy w przeliczeniu na etaty)

NIE

12. Wpływ na niwelowanie problemów społecznych

Projekt ma bezpośredni wpływ na aktywizację społeczną i gospodarczą środowisk marginalizowanych i dysfunkcyjnych z terenu rewitalizacji. Działania projektu będą realizowane w obiektach rewitalizowanych w ramach LPR. Projekt zakłada zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, podniesienie umiejętności radzenia sobie życiowo przez osoby korzystające z pomocy społecznej.

10. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poza wskazanymi powyżej projektami związanymi z LPR dla Gminy Wiśła, przewidziana jest również możliwość realizacji innych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy mieć na uwadze, że na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować jednoznacznie wszystkie potrzeby mieszkańców oraz podmiotów funkcjonujących na terenie zdegradowanym. Mogą się one zmieniać w kolejnych latach funkcjonowania Programu, także ze względu na realizację wpisanych do dokumentu działań. Aby Lokalny Program Rewitalizacji był elastyczny i mógł reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców, poniżej zaprezentowano zakres tematyczny projektów, które będą mogły być podejmowane w ramach LPR:

- wyrównywanie szans społecznych i zawodowych osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- aktywizacja i integracja społeczna seniorów;
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzmocnienie kwalifikacji i umiejętności mieszkańców;
- przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców;
- promowanie przedsiębiorczości, podejmowanie działań na rzecz rozwoju gospodarczego, w tym podejmowanie działań sprzyjających tworzeniu nowych firm i rozwoju kompetencji przedsiębiorczości mieszkańców;
- wspieranie przedsiębiorczości poprzez tworzenie mechanizmów wspierających działalność inwestycyjną;
- wsparcie przedsiębiorczości społecznej;
- rozbudowa infrastruktury społecznej, turystycznej i okołoturystycznej;
- poprawa efektywności energetycznej oraz wykorzystanie OZE w infrastrukturze publicznej;
- poprawa stanu zagospodarowania oraz jakości przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- integracja i aktywizacja mieszkańców oraz zwiększenie stopnia ich udziału w życiu publicznym;
- rozwój nowych przestrzeni publicznych służących zaspokajaniu różnych potrzeb społecznych;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego i ich udostępnianie na cele społeczne i gospodarcze;
- ochrona środowiska przyrodniczego (zwłaszcza powietrza atmosferycznego);
- poprawa stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej oraz zasobów mieszkaniowych;
- poprawa jakości i dostępności do infrastruktury społecznej i zdrowotnej dla mieszkańców terenów zdegradowanych.

Działania z powyższego zakresu tematycznego wpisują się w zapisy *Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Wisła do roku 2023* ze względu na realizację celów i poszczególnych kierunków.

11. Komplementarność i mechanizmy integrowania działań rewitalizacyjnych

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* wydanych przez Ministerstwo Rozwoju, wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach:

- przestrzennym,
- problemowym,
- proceduralno - instytucjonalnym,
- międzyokresowym,
- źródeł finansowania.

Zagadnienie komplementarności projektów w ramach planowanej rewitalizacji stanowi, obok szczegółowej diagnozy oraz możliwie szerokiej partycypacji społecznej, bardzo ważny aspekt opracowania Programu Rewitalizacji i jest szczególnie podkreślany przez Ministerstwo Rozwoju. Komplementarność jako zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami umożliwia efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację oraz implikuje skuteczność działań w każdym obszarze problemowym.

11.1 Komplementarność przestrzenna

Projekty przewidziane dla wyznaczonego w gminie Wisła obszaru rewitalizacji mają na celu oddziaływanie na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach), wzajemnie się dopełniają, co implikuje efekt synergii pomiędzy nimi. Komplementarność przestrzennej interwencji poszczególnych projektów ujawnia się również w tym, że planowane działania nie będą skutkować przesuwaniem problemów na inne obszary, ani prowadzić do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

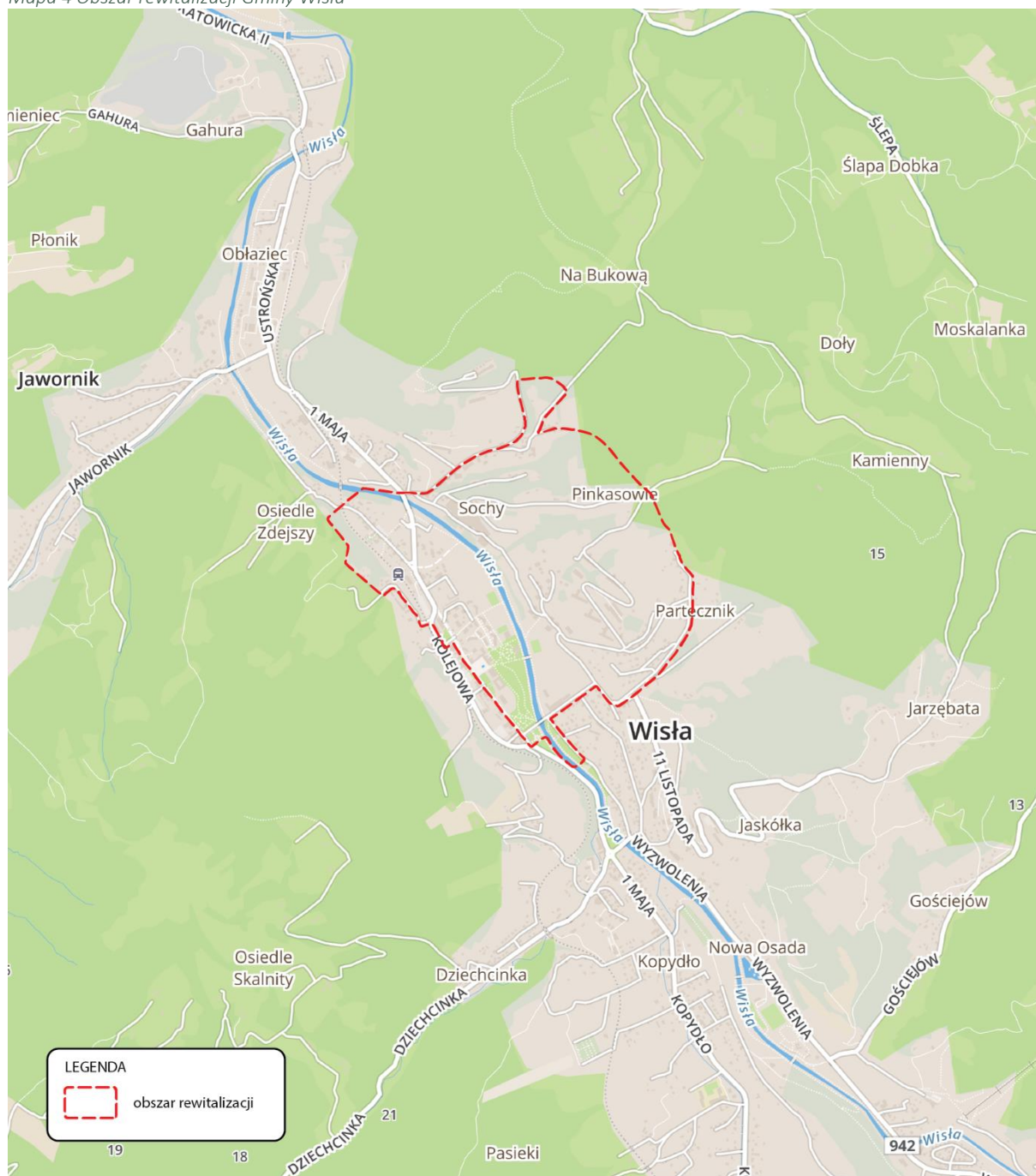
Komplementarność przestrzenna obszaru rewitalizacji została osiągnięta poprzez:

- wyznaczenie logicznych i naturalnych granic obszaru, np. ulice, drogi, rzeki, linie kolejowe;
- zachowanie lokalnego charakteru obszaru – zachowanie zwartości i jednolitości terytorialnej, umiejscowiony jest w osobnej jednostce pomocniczej gminy Wisła (osiedlu);
- kierowanie się zasadą, aby obszar rewitalizowany był terytorium możliwie jednorodnym, ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe;

- dominujący mieszkaniowy charakter.

Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru LPR, całej gminy jak i regionu. Ich realizacja będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy.

Mapa 4 Obszar rewitalizacji Gminy Wisła

Źródło: opracowanie własne

11.2 Komplementarność problemowa

Wybrane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na wyznaczony obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, środowiskowym, kulturowym, technicznym). Program Rewitalizacji w warstwie założeń i celów jest komplementarny i spójny z zapisami Strategii Rozwoju Miasta Wiśła do 2020 roku. Jednocześnie planowane projekty unikają fragmentacji działań, koncentrując uwagę na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, określają pożądany stan, do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Zadania o charakterze infrastrukturalnym zostały przewidziane w taki sposób, aby służyły zarówno poprawie jakości życia mieszkańców, jak również zwiększeniu ładu przestrzennego. W obiektach poddanych rewitalizacji prowadzone będą zajęcia w ramach miękkiego (społecznego) projektu, pt. *Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wiśła*. Ponadto realizowane będą działania / aktywności przyczyniające się do zniwelowania zdiagnozowanych problemów społecznych skierowanych do społeczności lokalnej, a zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Poniżej w tabeli zestawiono projekty infrastrukturalne z działaniami społecznym lub efektami dla społeczności lokalnej zarówno obszaru rewitalizowanego, jak i całego miasta.

Tabela 25 Relacja projektów infrastrukturalnych do projektów / programów / korzyści społecznych

Nr	Nazwa projektu	Wpływ na sprawy społeczne
1	Modernizacja Amfiteatru w Wiśle, adaptacja na Centrum Kultury Wiślańskiej	Wyremontowany obiekt będzie służył na prowadzenie warsztatów, terapia przez sztuki sceniczne oraz inne formy pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Ponadto będą podejmowane przedsięwzięcia z zakresu popularyzacji zdrowego stylu życia oraz bezpieczeństwa publicznego. Prócz projektów podejmowane będą działania aktywizujące dla osób starszych, bezrobotnych, borykających się z problemami społecznymi w ramach zadań realizowanych z Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie
2	Modernizacja centrum przesiadkowego w obrębie istniejącego dworca PKP, w tym parking typu Park&Ride, system rowerów miejskich (stacje we wszystkich dolinach)	Piętro budynku zostanie zagospodarowane na pomieszczenia dla organizacji pożytku publicznego prowadzącym działalność o różnym charakterze, w tym organizacji pomocowych. W pomieszczeniu będą prowadzone zajęcia dla osób starszych, seniorów, oraz zajęcia z zakresu podnoszenia umiejętności na rynku pracy dla osób bezrobotnych.
3	Modernizacja dworca autobusowego wraz z utworzeniem Centrum Społecznego (w miejscu istniejącego dworca PKS lub PKP)	W Centrum odbywać będzie się aktywizacja zawodowa, integracja społeczności lokalnej, dostępne będą usługi zapobiegające ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, usługi wspierające rodziny. Szeroka oferta zostanie skierowana również do seniorów. Centrum będzie również miejscem spotkań organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i innych grup społecznych i gospodarczych z obszaru zdegradowanego. Obiektów służył

Nr	Nazwa projektu	Wpływ na sprawy społeczne
		będzie pracownikom socjalnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wiśle do prowadzenia zajęć terapeutycznych, szkoleń, warsztatów. Centrum realizować będzie w szczególności zadania z zakresu wspierania osób i rodzin z grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym oraz pobudzania społecznej aktywności, w celu rozwiązania indywidualnych, grupowych i środowiskowych problemów. Realizowane będą zadania edukacyjne i szkoleniowe, terapeutyczno-rozwijające, opiekuńczo-wychowawcze, z zakresu integracji i aktywizacji lokalnego środowiska jak również organizacji środowiskowych spotkań i imprez kulturalnych. Obiekt będzie również pełnił funkcję wsparcia tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej oraz wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej.
4	Modernizacja kompleksu basenów otwartych w centrum miasta	Planowana inwestycja ma przywrócić charakter zabytkowego obiektu, jednocześnie nadając mu nowe funkcje społeczne (integracja, rekreacja) i gospodarcze (rozwój przedsiębiorczości). Umożliwi integrację mieszkańców, rozbudowę oferty spędzania czasu wolnego, oraz aspekt gospodarczy – modernizacja obiektu wymusi rozwój przedsiębiorczości w tym obszarze (np. podmiot odpowiedzialny za prowadzenie obiektu, mała gastronomia, firmy eventowe). Obiekt będzie przeznaczony na działania rehabilitacyjne i aktywizacyjne dla osób starszych i niepełnosprawnych. Podejmowane będą również działania z dziedziny ochrony zdrowia, które będą realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie.
5	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Wiśła – etap IV	Projekt ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego, co pośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców.
6	Rozbudowa i modernizacja zasobu komunalnego Gminy Wiśła – adaptacja budynków na potrzeby mieszkalnictwa wspomaganego, stworzenie oferty warsztatowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Projekt jednoznacznie wpisuje się w cele strategiczne Lokalnego Programu Rewitalizacji, zakładając aktywne działania na rzecz osób starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym. Projekt przyczyni się do zwiększenia samodzielności, zaradności życiowej i integracji społecznej mieszkańców, ukierunkowanych na rozwijanie i wzmacnianie kompetencji osobistych i społecznych. Ponadto projekt zakłada udzielania wsparcia w prowadzeniu niezależnej egzystencji. Mieszkalnictwo wspomagane wpisuje się w zasadę deinstytucjonalizacji usług społecznych i inkluzji społecznej.
7	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Wiśła poprzez uruchomienie programu wspierającego mieszkańców w zastosowaniu odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	Projekt ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego, co pośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców.
8	Termomodernizacja, modernizacja instalacji c.o. wraz z wymianą źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	Projekt ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości środowiska naturalnego, co pośrednio przekłada się na jakość życia mieszkańców.

Nr	Nazwa projektu	Wpływ na sprawy społeczne
9	Rozbudowa sieci tras rowerowych, w tym eliminacja kolizji istniejących ścieżek rowerowych z drogami wojewódzkimi	Sieć tras rowerowych w gminie spowoduje wzrost atrakcyjności turystycznej miasta. Spowoduje wzrost liczby turystów i odwiedzających i wzmocni markę miasta. Z drugiej strony miasto będzie dysponować infrastrukturą techniczną do prowadzenia działalności rekreacyjnej oraz aktywizującej mieszkańców. Promocja zdrowego stylu życia, aktywności ruchowej przeznaczona będzie zwłaszcza dla osób starszych, których liczba z roku na rok rośnie. Podejmowane liczne działania dla osób starszych, z wykorzystaniem tej infrastruktury wpłynie pozytywnie na zniwelowanie problemu wykluczania, marginalizowania osób starszych.
10	Rewitalizacja terenów zielonych celem poprawy jakości środowiska miejskiego na terenie Gminy Wisła	Projekt ma bezpośredni wpływ na możliwości wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, co przyczynia się do poprawy jakości życia i możliwości podejmowania wspólnych działań integrujących społeczność lokalną.

Źródło: opracowanie własne

11.3 Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Realizacja i monitorowanie założeń programowych niniejszego dokumentu oparta będzie o strukturę organizacyjną Urzędu Miejskiego w Wiśle. Struktura ta formalnie określona jest w Zarządzeniu nr OR.0050.182.2013 Burmistrza Miasta Wisła z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Wiśle. Realizacja i monitorowanie poszczególnych projektów wskazanych w Programie Rewitalizacji, koordynowana będzie przez Referat Rozwoju Gospodarczego i Środowiska. Referat ten będzie prowadził systematyczny monitoring podejmowanych przedsięwzięć oraz będzie stale informował potencjalnych wnioskodawców w zakresie pozyskania środków i zrealizowania poszczególnych projektów.

Realizacja LPR będzie systematycznie monitorowana, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Wszyscy interesariusze będą włączeni w proces realizacji programu i do okresowej oceny. Po zakończeniu projektu proces wdrażania i monitorowania Programu Rewitalizacji będzie kontynuowany w ramach struktur Urzędu Miejskiego. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach.

11.4 Komplementarność międzyokresowa

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023 zachowuje ciągłość programową, a szczegółowy dobór projektów jest efektem krytycznej oceny oraz sformułowania wniosków na temat dotychczasowego (w kontekście zaangażowania środków wspólnotowych, szczególnie w ramach polityki spójności 2007-2013) sposobu wspierania procesów zaangażowanych społecznie. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych znajdują kontynuację w planowanych zadaniach w ramach niniejszego dokumentu.

Jednym z podjętych działań, mających zapewnić komplementarność międzyokresową było odniesienie się do zapisów i osiągnięć poprzedniego Lokalnego Programu Rewitalizacji (na lata 2007-2013). Głównym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Wisły 2007-2013 był wzrost konkurencyjności przestrzeni Miasta Wisły, który miał być osiągnięty w szczególności poprzez wielofunkcyjne wykorzystanie zdegradowanych podobszarów występujących na terenie miejscowości. Dzięki temu nastąpi likwidacja istotnych problemów gospodarczych i społecznych, z jakimi boryka się miasto oraz zostanie przywrócony ład przestrzeni publicznej tej beskidzkiej miejscowości. Założenie programowe LPR na okres do 2023 roku odnoszą się ściśle do tych zapisów (korespondują z nimi), i stanowią logiczne nawiązanie do uprzednio podejmowanych działań. Wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich działań rewitalizacyjnych pozwalają na jeszcze bardziej efektywne wykorzystanie środków i możliwości w aktualnej perspektywie finansowej.

11.5 Komplementarność źródeł finansowania

Planowane projekty rewitalizacyjne opierają się na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Ponadto łączą prywatne i publiczne źródła finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądanych zmian na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Projekty, które zostały zapisane w niniejszym dokumencie mają zapewnione finansowanie z różnych źródeł, które wzajemnie się uzupełniają i łączą. Kluczowe znaczenie z punktu widzenia skutecznej realizacji założeń rewitalizacyjnych są środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Podstawowe inwestycje będą realizowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Ponadto projekty zapisane w dokumencie dają także możliwość włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

Współfunkcjonowanie zaplanowanych projektów, które są względem siebie komplementarne, zakłada skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizowanego i jest ważnym warunkiem sukcesu całego procesu.

11.6 Mechanizm integracji

Wzajemne integrowanie działań zidentyfikowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji jest istotne, głównie z punktu widzenia skutecznego osiągania zamierzonych celów. Do celów tych należy przede wszystkim aktywizacja osób marginalizowanych, modernizacja infrastruktury i przestrzeni publicznej oraz wzmocnienie bezpieczeństwa środowiskowego i ekologicznego. Punktem wyjścia jest konieczność uzyskania tzw. efektu synergii (współdziałanie różnych czynników, którego efekt jest większy niż suma

poszczególnych oddzielnych działań). Integrowanie poszczególnych projektów polega na połączeniu m.in. działań koncepcyjnych, organizacyjnych i finansowych. Tym samym przedmiotowy rozdział stanowi uzupełnienie wykazanej komplementarności. Głównym źródłem zbudowania trzech autonomicznych poziomów integracji projektów/przedsięwzięć jest założenie, że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjał oddziałując na nie. Tym samym mechanizmy integracji wzmacniają sprzężenie zwrotne pomiędzy planowanymi przedsięwzięciami.

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w LPR interwencji będą następujące czynniki:

1. *Integracja na poziomie celów* - mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględnił takie mechanizmy jak:
 - a. konsultacje wytyczonych podobszarów zdegradowanych i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji - etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu LPR;
 - b. nabór projektów do LPR - otwarty nabór projektów przełożył się na stworzenie pola do weryfikacji projektów z punktu widzenia ich oddziaływania na podobszary zdegradowane i zaplanowania kompleksowej i zintegrowanej interwencji.Na etapie wdrażania mechanizmem integracji na poziomie celów będzie proces monitoringu - weryfikacji osiąganych celów i formułowania zaleceń określających dalsze kroki wdrażania LPR.
2. *Integracja na poziomie partycypacji społecznej* w zarządzaniu wdrażaniem LPR – mechanizm ten będzie realizowany poprzez:
 - a. współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci;
 - b. współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych;
 - c. periodyczne spotkania z interesariuszami bazujące na metodzie wysłuchania publicznego;
 - d. dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu LPR.
3. *Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem* - mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania LPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluacje.

Na poziomie mechanizmów integracji zostaną one wykorzystane dla prowadzenia procesu zarządzania, zgodnie z zaplanowanymi celami, jednocześnie odnosząc się do mierzalnych wskaźników, co pozwoli na pomiar realizacji celów, a tym samym ocenę integracji LPR.

12. Ramy finansowe programu rewitalizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023 uwzględniają przedsięwzięcia o charakterze podstawowym, których realizacja uzależniona została przede wszystkim od możliwości finansowych Miasta Wiśła oraz stopnia efektywności pozyskiwania środków na realizację poszczególnych projektów. W tym kontekście przedmiotowy plan finansowy ma charakter indykatywny i obejmuje wszystkie zidentyfikowane projekty.

Koszt wszystkich planowanych przedsięwzięć został ustalony na poziomie 48 917 856,84 zł.

Tabela 26 Harmonogram rzeczowo - finansowy planowanych przedsięwzięć

Nr	Nazwa projektu	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Wartość projektu [zł]	Finansowanie zewnętrzne	Środki Własne
1	Adaptacja i rozbudowa zaplecza amfiteatru na pomieszczenia dla Wiślańskiego Centrum Kultury	2016-2023	RPO WSL 2014-2020 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, środki własne	1 100 000	935 000	165 000
2	Modernizacja centrum przesiadkowego w obrębie istniejącego dworca PKP, w tym parking typu Park&Ride, system rowerów miejskich (stacje we wszystkich dolinach)	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, środki własne	11 254 000	9 565 900	1 688 100
3	Modernizacja dworca autobusowego wraz z utworzeniem Centrum Społecznego (w miejscu istniejącego dworca PKS)	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, środki własne	3 000 000	2 550 000	450 000
4	Modernizacja kompleksu basenów otwartych w centrum miasta	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, środki własne	10 000 000	8 500 000	1 500 000 (wkład prywatny)
5	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w aglomeracji Wiśła – etap IV	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, POIiŚ, WFOŚiGW, środki własne	11 000 000	9 350 000	1 650 000
6	Rozbudowa i modernizacja zasobu komunalnego Gminy Wiśła – adaptacja budynków na potrzeby mieszkalnictwa wspomagane, stworzenie oferty warsztatowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, środki własne	777 987,30	661 289,20	116 698,10

Nr	Nazwa projektu	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania	Wartość projektu [zł]	Finansowanie zewnętrzne	Środki Własne
7	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Wiśła poprzez uruchomienie programu wspierającego mieszkańców w zastosowaniu odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, POIiŚ WFOŚ środki własne	1 500 000	1 275 000	225 000
8	Termomodernizacja, modernizacja instalacji c.o. wraz z wymianą źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, POIiŚ WFOŚ środki własne	6 000 000	5 100 000	900 000
9	Rozbudowa sieci tras rowerowych, w tym eliminacja kolizji istniejących ścieżek rowerowych z drogami wojewódzkimi	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, środki własne	2 000 000	1 700 000	300 000
10	Rewitalizacja terenów zielonych celem poprawy jakości środowiska miejskiego na terenie Gminy Wiśła	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, POIiŚ środki własne	2 185 869,54	1 857 989,11	327 880,43
11	Aktywna integracja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w gminie Wiśła	2016-2023	RPO WSL 2014-2020, środki własne	100 000,00	0,00	100 000,00
ŁĄCZNIE PRZEDSIĘWZIĘCIA				48 917 856,84	41 495 178,31	7 422 678,53

Źródło: opracowanie własne

13. Wdrażanie, monitoring i ewaluacja

Za wdrażanie i monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023 odpowiadać będzie przede wszystkim Burmistrz Miasta we współpracy z Referatem Rozwoju Gospodarczego i Środowiska (tzw. *Operator Rewitalizacji*) oraz *Koordynatorem ds. rewitalizacji*. *Operator Rewitalizacji* to podmiot odpowiedzialny za realizację projektów w wymiarze strukturalnym i operacyjnym (zadaniowym). W strukturze organizacyjnej miasta, *Operator Rewitalizacji* zostanie wskazany na podstawie zarządzenia Burmistrza Miasta Wiśły i będzie nim Referat Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Wiśle.

13.1 Struktura zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji

Realizację *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023* powierza się Burmistrzowi Miasta Wiśły poprzez Urząd Miejski w Wiśle, w szczególności Referatowi Rozwoju Gospodarczego i Środowiska oraz Koordynatorowi ds. rewitalizacji. Zarządzanie przedmiotowym opracowaniem będzie odbywać się zatem w ramach istniejących struktur Urzędu Miejskiego, przez co nie przewiduje się dodatkowych kosztów na zarządzanie Programem.

Wszystkie projekty będą realizowane zgodnie z uchwalonym przez Radę Miejską Wieloletnim Planem Inwestycyjnym, Wieloletnią Prognozą Finansową oraz rocznymi budżetami. Spójność niniejszego Programu z WPI zapewnić ma efektywną realizację zaplanowanych, zhierarchizowanych i ujętych w ww. planach programów i projektów inwestycyjnych.

W przypadku projektów planowanych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej, właściwa jednostka zleca i przygotowuje wymaganą dokumentację techniczną i przekazuje jej wyciąg wraz z pozwoleniem na budowę i innymi dokumentami *Operatorowi Rewitalizacji* celem przygotowania wniosku o dofinansowanie projektu. *Operator Rewitalizacji* przygotowuje wniosek, który po zatwierdzeniu przez Burmistrza Wiśły zostaje złożony do Instytucji Pośredniczącej. Po podpisaniu umowy dofinansowania z Instytucją Pośredniczącą, w zarządzanie projektem zostaje włączony Referat Finansowy Urzędu Miejskiego w Wiśle.

Celem sprawnego zarządzania większymi zadaniami inwestycyjnymi/programami, Burmistrz Wiśły może powołać Zespoły Zadaniowe. Uprawnienie takie daje Burmistrzowi Wiśły Regulamin Organizacyjny Urzędu Miejskiego w Wiśle (Rozdział 9. Tworzenie Jednostek Realizujących Projekt i Zespołów Zadaniowych). W skład Zespołów wchodzi przedstawiciele poszczególnych komórek odpowiedzialnych za częściowe funkcje zarządzania projektem. Ideą powołania Zespołów jest właściwe przygotowanie projektu od strony technicznej i sprawne zarządzanie jego realizacją począwszy od przygotowania specyfikacji istotnych warunków zamówienia, poprzez przeprowadzenie

postępowania przetargowego, realizację, kontrolę i nadzór nad robotami, zarządzanie przepływem dotacji, sprawozdawczość i monitoring oraz ostateczne rozliczenie otrzymanej pomocy.

Istotnym elementem systemu wdrażania *Lokalnego Program Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023* jest zbudowanie mechanizmów włączenia interesariuszy; osób i podmiotów zaangażowanych w projekt w proces rewitalizacji opisany w przedmiotowym opracowaniu. Ze względu na szeroki charakter rewitalizacji bardzo ważny jest międzysektorowy charakter współpracy zawiązanej na rzecz skutecznego przeobrażenia obszaru przewidzianego do realizacji. W związku z aktywnym uczestnictwem przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców, zakłada się wykorzystanie mechanizmów związanych z kontrolą obywatelską i współdecydowaniem.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023 jest dokumentem otwartym i będzie podlegać aktualizacji w oparciu o zasadę partnerstwa we współpracy z lokalnymi partnerami: mieszkańcami, wspólnotami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, kościołami i innymi partnerami społeczno-gospodarczymi. Jednym z elementów współpracy z partnerami będą działania *Zespołu ds. rewitalizacji*, który będzie inicjować i zachęcać mieszkańców i inne podmioty (w szczególności organizacje pozarządowe) rewitalizowanego obszaru do tworzenia lokalnych zespołów, działających na rzecz rewitalizacji, w tym realizacji projektów wynikających bezpośrednio z Programu. Działania te obejmować powinny:

- akcje informacyjno-promocyjne z wykorzystaniem strony internetowej www.wisla.pl,
- przygotowanie publikacji w prasie lokalnej i współpracę z mediami,
- organizację spotkań z mieszkańcami (interesariuszami) obszaru rewitalizacji objętych Programem,
- podawanie do publicznej wiadomości, poprzez stronę internetową, raportów z realizacji LPR,
- prowadzenie cyklicznych ankiet internetowych, poprzez stronę internetową, oceniających podejmowane działania i umożliwiające zgłoszenie nowych propozycji działań rewitalizacyjnych.

Powyższe działania zapewnią rzeczywistą kontrolę obywatelską i umożliwią wpływ na kształt zaplanowanych procesów rewitalizacyjnych w gminie. Ponadto wprowadzony będzie mechanizm stałego zgłaszania propozycji do programu rewitalizacji.

13.2 Procedura prowadzenia monitoringu i ewaluacji oraz weryfikacji i oceny postępów realizacji Programu

Opracowanie dobrze funkcjonującego monitoringu i ewaluacji planowanych działań umożliwia dobre zarządzanie projektami oraz generalnie polityką miejską. Podstawowym celem monitoringu jest

weryfikacja skuteczności działań rewitalizacyjnych ujętych w tym dokumencie. Stały monitoring pozwoli także na korygowanie działań, a co za tym idzie podniesienie efektywności miejskich polityk publicznych. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników, mających swoje źródło w efektach poszczególnych projektów. System monitoringu będzie składał się z takich narzędzi jak:

1. Procedura stałego monitorowania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023*

Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w dokumencie przygotowywane są raz w roku i obejmują sprawozdanie końcoworoczne. W tym celu podejmowane są następujące działania:

Operator Rewitalizacji pozyskuje informacje na temat zrealizowanych projektów w danym roku kalendarzowym od jednostek odpowiedzialnych za ich realizację. Dane zawierają opis realizowanych zadań wynikających z *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023*, m.in.: okres realizacji zadania/projektu, opis zadania/projektu, cele, podjęte działania, wartość zadania/projektu oraz źródła finansowania oraz wskaźniki wynikające z *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023*, jakie zostały osiągnięte zgodnie z celami zadania/projektu.

Dane te gromadzone raz na rok, a sprawozdania za okres od 1 stycznia do 31 grudnia będą przedkładane do dnia 21 stycznia. *Zespół ds. Rewitalizacji* będzie prowadził działania zgodnie z zapisami Regulaminu.

Procedura stałego monitorowania zakłada bezpośredni udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Do realizatorów projektów przesłana będzie ankieta. Sporządzony będzie raport. Podsumowanie będzie publikowane na stronie internetowej www.wisla.pl.

2. Ewaluacja ex post - Ewaluacja po zakończeniu Realizacji *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023*.

Ewaluacja ex post jest dokumentem, który posłuży do rozliczenia wyników prac związanych z Programem. Za wykonanie ewaluacji odpowiedzialny będzie *Operator Rewitalizacji*. Raport ten powinien zawierać zestawienie najważniejszych wniosków ze Sprawozdań Końcoworocznych prowadzonych przez cały okres obowiązywania *Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Wiśła do roku 2023*. Dodatkowo ewaluacja powinna obejmować badania społeczno-ekonomiczne, które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane w dokumencie problemy. W proces ewaluacji będą angażowani interesariusze procesu rewitalizacji – poprzez bezpośrednie uwzględnienie ich opinii w procesie ewaluacji. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki

podjętej interwencji. Raport zostanie przekazany Burmistrzowi oraz Radzie Miejskiej, a także podany do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Wiśle.

14. Uspołecznienie dokumentu i proces partycypacji społecznej

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023 został przygotowany w oparciu o procesie szerokiej partycypacji społecznej. Każdemu etapowi prac związanych z dokumentem towarzyszyła zasada partnerstwa różnych środowisk i grup interesariuszy, w tym podczas wyznaczania podobszarów zdegradowanych, obszaru rewitalizacji, a także zbierania propozycji rozwiązań, projektów, pomysłów na zadania. W ramach prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023* wykorzystano następujące mechanizmy partycypacji społecznej:

1. Sondaż. Ankieta rewitalizacyjna dystrybuowana w wersji papierowej oraz elektronicznej za pośrednictwem strony www.wisla.pl. Ankietyzacja była prowadzona od 1 do 30 czerwca 2016 roku. Mieszkańcy mogli z wykorzystaniem ankiety zgłaszać własne propozycje obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem oraz komentować na bieżąco postęp prac nad sformułowaniem programu rewitalizacji. W ramach ankiety prowadzono również badania społeczne o charakterze ilościowym skupione przede wszystkim na rozpoznaniu potrzeb mieszkańców z zakresu rewitalizacji społecznej, przestrzennej, środowiskowej, technicznej, jak i gospodarczej gminy.
2. Wizja lokalna (spacer studyjny) - badanie jakościowe, polegające na wizytacji podobszarów zdegradowanych, często połączone z rozmowami z mieszkańcami, korzystającymi w danej chwili z odwiedzanej przestrzeni miejskiej. Metoda ta miała na celu zdiagnozowanie występujących na terenie problemów, przede wszystkim zaś w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W spacerze uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz zewnętrzni eksperci ds. rewitalizacji.
3. Warsztat strategiczny z udziałem przedstawicieli władz samorządowych, pracowników Urzędu Miejskiego w Wiśle, jednostek podległych oraz przedstawicieli organizacji społecznych, na którym m.in. przeprowadzono analizę zasobów gminy oraz zewnętrznych trendów / oddziaływań mających wpływ na *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023*. Wytypowano również konkretne projekty w ramach rewitalizacji Miasta Wisły. Warsztat został przeprowadzony dnia 13 października 2016 roku, z udziałem przedstawicieli sektora samorządowego, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych.

Spotkania prowadzili eksperci ze Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Gospodarczych „DELTA PARTNER”, którzy przedstawili założenia dotyczące prowadzenia rewitalizacji oraz zebrali uwagi, opinie oraz wnioski. Warsztat ogniskował się wokół zagadnień poświęconych analizie i wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w Wiśle oraz konkretnych projektów rewitalizacyjnych.

4. Nabór projektów rewitalizacyjnych. W ramach prac nad *Lokalnym Programem Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023*, uwzględniającym szeroką partycypację społeczną, ogłoszono otwarty nabór propozycji projektów do realizacji, które mogli zgłaszać wszyscy zainteresowani mieszkańcy gminy za pomocą specjalnego formularza projektów (<http://deltapartner.pl/ankiety/projekty-wisla/>). Uzyskane propozycje miały wzbogacić programu rewitalizacji i pozwolić na podjęcie działań przez gminę oraz jej partnerów, zmierzających do pozyskania funduszy europejskich na realizację projektów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego 2014-2020. Warunkiem było, że aby dane przedsięwzięcie mogło ubiegać się o środki z w/w programu musi znaleźć na liście projektów umieszczonej w LPR. Formularze projektów można było składać do 21 października 2016 r. W prowadzonym publicznie naborze propozycji projektowych nie wpłynął żaden formularz z propozycją przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W ramach prac nad dokumentem Programu uwzględniono mechanizm partycypacji społecznej na każdym ich etapie - tworzenia, przyjmowania / uchwalania i realizacji. Informacje o Programie Rewitalizacji są za każdym razem umieszczane na stronie internetowej samorządu Miasta Wisła. O jego celach i zadaniach poinformowane zostały środowiska lokalne (i liderzy lokalni), w tym radni, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy. Oczekiwania społeczności lokalnej zostały wyrażone w przeprowadzonym badaniu sondażowym. W tworzeniu dokumentu zastosowano wszechstronne mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.

15. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Dokument *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Wisła do roku 2023* jest zakwalifikowany do dokumentów wymienionych w art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

W związku z tym na podstawie art. 47 oraz w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2016 nr 0 poz. 353), Burmistrz Wisły (poprzez pełnomocnika) dnia 28 listopada 2016 r. zwrócił się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o opinię dotyczącą konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

W odpowiedzi na wniosek z (data wpływu 30 listopada 2016 r.) w sprawie uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Wisła do roku 2023”, po przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji, na podstawie art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016, poz. 353 ze zm.) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach pismem z dnia 22 grudnia 2016 r. (sygnatura WOOŚ.410.512.2016.AB) uzgodnił brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

Projekt programu sporządzony został w celu określenia podobszarów zdegradowanych, przeznaczonych do rewitalizacji na terenie miasta Wisła oraz wskazania przedsięwzięć mających na celu rozwiązanie zidentyfikowanych problemów i zjawisk kryzysowych. W projekcie programu wyznaczono cztery podobszary zdegradowane: Głębce, Nowa Osada, Centrum i Obłaziec. Do rewitalizacji wybrano podobszar Centrum. W obszarze rewitalizacji przewiduje się rozbudowę kanalizacji sanitarnej, utworzenie centrum opieki senioralnej oraz modernizację: amfiteatru, dworca autobusowego oraz kompleksu basenów. Ponadto przewiduje się budowę tras rowerowych, modernizację oświetlenia ulicznego, termomodernizację budynków użyteczności publicznej, rewitalizację terenów zielonych oraz adaptację budynków na potrzeby mieszkalnictwa.

Gmina Wisła położona jest w granicach Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny oraz częściowo w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Beskid Śląski PLH 240005. Na terenie gminy znajdują się także rezerваты przyrody „Wisła” i „Barania Góra”. Ponadto przebiegają Południowy Korytarz Ekologiczny (Jędrzejewski i in. „Projekt korytarzy ekologicznych

łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” 2005, zmodyf. 2011), międzynarodowy korytarz spójności obszarów chronionych „Górna Wiśla”, ponadregionalny korytarz migracji ptaków „Lasy Beskidu Śląsko-Żywieckiego” oraz korytarze migracyjne ssaków kopytnych i drapieżnych „Beskid Śląski” (Parusel i in. (red.). 2007. Korytarze ekologiczne w województwie śląskim - koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I. CDPGŚ. Katowice). Planowane działania nie będą negatywnie oddziaływać na ww. obszary chronione oraz funkcjonowanie korytarzy ekologicznych.

Przedmiotowy dokument dotyczy terenu położonego w granicach jednej gminy. Jest powiązany z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach, między innymi w „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020+” oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wiśla.

W związku z powyższym, w świetle art. 47 ww. ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko brak jest przesłanek uzasadniających konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedmiotowego *Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Wiśla do roku 2023*.

Spis grafik

Rysunek 3 Jednostki pomocnicze Gminy Wiśła - Centrum.....	56
Rysunek 4 Potencjały i zagrożenia obszaru rewitalizowanego	71

Spis tabel

Tabela 1 Sytuacja w zakresie pomocy społecznej w gminie Wiśła w latach 2011-2015	26
Tabela 2 Liczba organizacji pozarządowych w Gminie Wiśła w latach 2010-2015	27
Tabela 3 Organizacje pozarządowe z podziałem na profil działalności.....	29
Tabela 4 Zmienne dla delimitacji obszaru zdegradowanego w mieście Wiśła.....	41
Tabela 5 Wskaźnik syntetyczny w zakresie korzystania z pomocy społecznej w Wiśle.....	43
Tabela 6 Wskaźnik syntetyczny w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Wiśle	44
Tabela 7 Wskaźnik syntetyczny w zakresie problemów rynku pracy	45
Tabela 8 Analiza porównawcza czynników pozaspołecznych na obszarze Wiśły	47
Tabela 9 Określenie ulic obszaru rewitalizacji.....	53
Tabela 10 Wskaźniki obligatoryjne obszaru.....	56
Tabela 11 Wskaźniki z zakresu bezrobocia na obszarze rewitalizacji i w gminie Wiśła.....	58
Tabela 12 Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy za 2015 rok	59
Tabela 13 Ilościowe ujęcie struktury bezrobotnych w obszarze rewitalizacji w latach 2011-2015	59
Tabela 14 Wskaźniki w zakresie pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji i w gminie Wiśła.....	60
Tabela 15 Analiza występowania przestępstw na obszarze rewitalizacji z podziałem na kategorie	61
Tabela 16 Wskaźniki z zakresu poziomu bezpieczeństwa w obszarze rewitalizacji i w gminie Wiśła.....	63
Tabela 17 Wskaźnik aktywności gospodarczej obszaru rewitalizacji i w gminie Wiśła	64
Tabela 18 Pomniki przyrody znajdujące się na obszarze rewitalizacji	65
Tabela 19 Obiekty zawierające wyroby z azbestu obszar rewitalizacji.....	66
Tabela 20 Obiekty zabytkowe – porównanie dla obszaru rewitalizowanego	67
Tabela 21 Punkty oświetleniowe – tabela porównawcza.....	68
Tabela 22 Poziom skanalizowania i zwodociągowania obszaru rewitalizacji oraz Gminy Wiśła.....	68
Tabela 23 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	83
Tabela 24 Projekty rewitalizacyjne w Gminie Wiśła	90
Tabela 25 Relacja projektów infrastrukturalnych do projektów / programów / korzyści społecznych.....	111
Tabela 26 Harmonogram rzeczowo - finansowy planowanych przedsięwzięć	116

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców i przyrost naturalny w Gminie Wiśła w latach 2005-2015.....	22
Wykres 2 Migracje (i ich bilans) w Gminie Wiśła w latach 2005-2014.....	22
Wykres 3 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w liczbie mieszkańców ogółem w Gminie Wiśła w latach 2006-2014	23

Wykres 4 Wskaźnik bezrobotnych zarejestrowanych na 100 mieszkańców w latach 2005-2015	24
Wykres 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Wisła w latach 2005-2015.....	24
Wykres 6 Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	26
Wykres 7 Liczba podmiotów gospodarczych w Gminie Wisła w latach 2010-2015	30
Wykres 8 Wskaźniki gospodarcze w Gminie Wisła w latach 2011-2015.....	31
Wykres 9 Podmioty gospodarcze w podziale na sekcje PKD w gminie Wisła.....	32
Wykres 10 Udział korzystających z instalacji w liczbie ludności ogółem [%].....	38
Wykres 11 Analiza grid – sprawy społeczne.....	49
Wykres 12 Analiza grid – sfera przestrzenno-funkcjonalna	50
Wykres 13 Analiza grid – sfera środowiskowa.....	50
Wykres 14 Analiza grid – sfera techniczna.....	51
Wykres 15 Analiza grid – sfera gospodarcza	51
Wykres 17 Podział strukturalny obszaru zdegradowanego Wisły	52
Wykres 16 Wskaźniki obligatoryjne dla rewitalizacji w Gminie Wisła.....	54
Wykres 20 Liczba osób bezrobotnych [os.]	58
Wykres 21 Występowanie przemocy w rodzinie na obszarze rewitalizacji [os.]	62
Wykres 22 Zdarzenia w ruchu drogowym – obszar rewitalizacji [liczba zdarzeń]	63
Wykres 24 Badanie ankietowe - płeć respondentów.....	72
Wykres 25 Badanie ankietowe - struktura wieku respondentów.....	73
Wykres 26 Badanie ankietowe - struktura wykształcenia	73
Wykres 27 Badanie ankietowe - status na rynku pracy.....	74
Wykres 28 Badanie ankietowe – obszary, które powinny być rewitalizowane	75
Wykres 29 Badanie ankietowe - opinie i sugestie dotyczące podobszarów zdegradowanych.....	75
Wykres 30 Badanie ankietowe – wskazanie innego obszaru rewitalizacji	77
Wykres 31 Badanie ankietowe - związek respondentów z obszarem (można wskazać kilka odpowiedzi).....	78
Wykres 32 Badanie ankietowe - elementy związane z jakością życia na wskazanym obszarze rewitalizacji.....	79
Wykres 33 Badanie ankietowe - problemy występujące na obszarze zdegradowanym.....	80
Wykres 34 Badanie ankietowe - poziom zainteresowania władz oraz innych instytucji w działania wskazane na obszarze.....	81
Wykres 35 Badania ankietowe – brakujące miejsca i formy aktywności na wskazanych obszarach	82